

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK IV

GRZEWIE

1953

Nr. 14 (97)

Nr. egz.

000210

Tylko do użytku służbowego

S P I S R Z E C Z Y
(ważniejsze informacje)

Str.

WSTĘP

I. POLITYKA GOSPODARCZA

Związek Socjalistycznych Republik Rad	Obecny stan budowy wielkich budowli stalinowskich	1
Czechosłowacka Republika Ludowa	Wzrost i umocnienie spółdzielni rolniczych	7
Niemiecka Republika Demokratyczna	Udoskonalenie współpracy pomiędzy przemysłem i organizacjami handlu zagranicznego	9
Rumuńska Republika Ludowa	Rozwój przemysłu maszynowego	11
Belgia	Sytuacja gospodarcza	13
Francja	Sytuacja gospodarcza	19
Niemcy zachodnie	Sytuacja gospodarcza	28
Arabia Saudyjska	Sytuacja gospodarcza	38
Burma	Sytuacja gospodarcza	40
Kanada	Sytuacja gospodarcza	43
Stany Zjednoczone A.P.	Sytuacja gospodarcza	47
Wenezuela	Sytuacja gospodarcza	57
II. UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE		61
III. REGULACJA OBROTÓW HANDLOWYCH		65
IV. C I A		71

Redakcja i administracja:

Polska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 8-60-41

-----

z ostatniej chwili

BELGIA

Eksport w marcu osiągnął 9.573 mln.fr.belg.
Marcowe saldo ujemne w EPU wyniosło \$ 16,3
mln. /815 mln.fr.belg./.

FRANCJA

Import w marcu wyniósł 130.992 mln.fr.belg.,
eksport - 120.491 mln.fr.belg.
Ostateczne dane EPU za marzec wykazują fran-
cuski deficyt w wysokości \$ 19,4 mln.

NIEMCY ZACHODNIE

1 kwietnia stopa liberalizacyjna została
podniesiona do 90%.
Marcowe saldo dodatnie w EPU spadło do
\$ 10,7 mln.

KANADA

Import w lutym wyniósł \$ 315,2 mln., eks-
port - \$ 279,6 mln.
Rezerwy złota i dolarów przy końcu marca
osiągnęły \$ 1.845 mln.
Wskaźnik produkcji przemysłowej w grudniu
wyniósł 235,3.

STANY ZJEDNOCZONE A.P.

Według danych tymczasowych eksport w lutym
wyniósł \$ 1.193 mln.
Wskaźnik produkcji przemysłowej w marcu
osiągnął 241.

W S T Ę P

Światowa sytuacja gospodarcza w rok po konferencji moskiew- skiej

W dniu 3 kwietnia upłynął rok od daty rozpoczęcia się w Moskwie Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej, która zgromadziwszy przemysłowców, kupców, ekonomistów, działaczy państwowych i spółdzielczych z 49 różnych krajów świata, rozpatrzyła "możliwości polepszenia warunków życia ludzi poprzez pokojową współpracę różnych krajów i różnych systemów, oraz rozwijanie łączności gospodarczej między wszystkimi państwami".

W wyniku szerokiej i swobodnej wymiany poglądów, konferencja jednomyślnie stwierdziła istnienie możliwości znaczącego zwiększenia obrotów handlu międzynarodowego oraz rozszerzenia międzynarodowych stosunków gospodarczych, opartych na zasadach równości i poszanowania praw kontrahentów. Te stosunki handlowe i gospodarcze mogą być - jak stwierdzono w czasie obrad konferencji - podtrzymane i rozwijane bez względu na różnice poszczególnych systemów gospodarczych, przynosząc kontrahentom obustronne korzyści.

Zagadnienia poruszane w czasie obrad konferencji zo-
stały przez nas dokładnie omówione w Nr 18/53 "WHZ" z ub.r.,
zawartym w całości jej wynikom. Pragniemy obecnie zwrócić
uwagę, że już wtedy w wypowiedziach poszczególnych przedsta-
wicieli krajów uczestniczących w konferencji ujawniła się wy-
raźnie potrzeba ożywienia wymiany handlowej wielu państw kapi-
listycznych z krajami obozu pokoju. Znamienna jest szczegól-
nie wypowiedź delegata brytyjskiego lorda Boyd Orr-a, który
zakończył m.in. "musimy importować 60% potrzebnej nam żyw-
ności, musimy wwozić surowce i znaleźć rynki zbytu dla naszego
eksportu, aby opłacić import surowców. Rozszerzenie handlu
międzynarodowego jest życiową koniecznością dla mojego kraju
i dlatego jesteśmy szczególnie zainteresowani w wymianie han-
dlowej Wschodu z Zachodem". Wypowiedź ta charakteryzuje nie
tylko sytuację brytyjską ale i szeregu innych państw Europy
Zachodniej - których przedstawiciele wypowiadali się zresztą
w tym samym duchu - gdzie sytuacja gospodarcza, stan zatrud-
nienia, stopa życiowa zależą w poważnym stopniu od możliwości
rozwinięcia ożywionej wymiany handlowej /np. Belgia, Francja/.
Wśród tych powszechnego zainteresowania rozwojem stosunków
handlowych było utworzenie w myśl uchwał konferencji Komitetu
do Przedstawiania w Rozwoju Handlu Międzynarodowego, z udziałem
przedstawicieli 20 państw oraz przedstawiciela S.F.Z.Z., a
jego zadaniem jest kontynuowanie i rozwijanie rozpoczętej
w dziedzinie rozszerzenia handlu międzynarodowego, oraz
zapewnienia informacji o możliwościach eksportowych i importowych
dla tych krajów.

Efektywne owoce konferencji w postaci zawartych kontraktów notowano już w trakcie konferencji i tak np. delegacja brytyjska zawarła ze Związkiem Radzieckim, Chinami i Czechosłowacją transakcje na ogólną sumę £ 28 mln., delegacja francuska zawarła kontrakt z ZSRR na sumę 7 mld.fr.fr., oraz z Chińską Republiką Ludową również na sumę 7 mld.fr.fr., przedstawiciele Belgii zawarli kontrakt z Chinami na sumę \$ 10 mln. itd. W ciągu roku, który upłynął od konferencji moskiewskiej zawarto ponadto szereg transakcji i układów opartych na uchwałach konferencji.

Z inicjatywą zwołania konferencji gospodarczej w Moskwie wystąpił Związek Radziecki, wychodząc z założenia, że współpraca międzynarodowa na odcinku gospodarczym jest jednym z poważnych przyczynków pokojowego współistnienia różnych ustrojów. Z drugiej strony przyczyną zwołania konferencji był również zastraszający spadek wymiany handlowej między światem kapitalistycznym, a krajami obozu pokoju. Tak np. wymiana między Europą zachodnią, a Wschodnią stanowiła w roku 1938 10,9% ogólnego handlu europejskiego, w roku 1950 zaś spadła do 3,35% ogólnych obrotów europejskich. Ten nienormalny i niezdrowy stan ogólnej gospodarki światowej wywołał inicjatywę Związku Radzieckiego i krajów obozu pokoju, znalezienia na ogólno-swiatowej konferencji między krajami o różnych systemach i ustrojach płaszczyzny porozumienia na odcinku gospodarki i handlu. Związek Radziecki i kraje obozu pokoju podkreślały niejednokrotnie w swojej polityce handlowej chęć utrzymania ożywionych stosunków handlowych z całym światem.

Utrzymanie stosunków handlowych z krajami obozu pokoju stanowi życiową konieczność dla szeregu państw Europy zachodniej, cierpiących na permanentne deficyty bilansów handlowych. Deficyty tych państw spowodowane są w znacznej mierze brakami rynków zbytu dla ich produktów, przy czym sytuacja ta utrzymywana jest sztucznie przez Stany Zjednoczone, narzucające krajom - satelitom ograniczenie i embargo w handlu ze Wschodem. Ten stan rzeczy powoduje fatalną w skutkach jednokierunkowość handlu zachodnio-europejskiego; oprócz bowiem braku rynków zbytu, kraje Europy zachodniej tracą możliwość nabycia w krajach obozu pokoju szeregu cennych surowców /węgiel, drzewo, zboże, skóry, futra/, które zmuszone są wobec tego sprowadzać ze strefy dolarowej. Fakt ten z kolei staje się powodem nierozwiązalnego "problemu dolarowego", gnębiącego od szeregu już lat Europę zachodnią. Brak dolarów na zakup niezbędnych surowców jest tym dotkliwszy, że Stany Zjednoczone ustanawiając u siebie niezwykle wysokie bariery celne, uniemożliwiają praktycznie państwom zachodnio-europejskim eksport do obszaru dolarowego, a tym samym - zdobycie cennych dewiz.

Permanentny kryzys dolarowy jest przyczyną tworzenia w Europie zachodniej szeregu organizacji finansowych, produkcyjnych i handlowych, stawiających sobie za cel "uniezależnienie" gospodarcze krajów Europy zachodniej od importu z poza Europy. Temu celowi mają służyć organizacje takie, jak: Europejska Unia Płatnicza, G.A.T.T., pool węglowo-stalowy, zakładane obecnie t.zw. "zielony pool", i Europejska Rada do Spraw Produkcji oraz proponowana Unia Celna Europy itd. itd. W istocie rzeczy jednak, nieomal wszystkie te organizacje uzależniają efektyw-

swoje istnienie i działanie od amerykańskiej pomocy dolarowej. Nie zmienia to faktu, że rzeczywistym celem egzystencji tej organizacji jest stworzenie zaplecza gospodarczego zachodniej dla agresywnych planów amerykańskich. Istnienie deficytu dolarowego zachodniej Europy staje się problemem tym poważniejszym, że USA są ostatnio coraz mniej skłonne do udzielania bezpośredniej pomocy finansowej przetrzaskanej zresztą efektywnie na cele wzmożenia zbrojeń w pozostałych państwach Europy zachodniej, zastępując ją głośnym "trade not aid". Jak ten "trade" wygląda jednak w rzeczywistości, świadczą obrady G.A.T.T. - organizacji utworzonej do popierania wymiany handlowej i zakładającej niestosowanie ograniczeń między jej członkami. Stany Zjednoczone są równocześnie członkiem G.A.T.T. u, co obowiązuje je na równi z innymi państwami do niestwarzania trudności w wymianie handlowej, a to na ostatnich sesjach G.A.T.T. u mnożyły się zażalenia na praktyczny sposób, że amerykańskie taryfy celowe praktycznie uniemożliwiają eksport do USA.

Szczególnie zaniepokojone problemem dolarowym są brytyjskie koła finansowe.

Znajduje to odbicie w angielskim dzienniku "Financial Times", który w artykule zatytułowanym "Deficyt dolarowy" zapytuje z niepokojem: "teraz kiedy amerykańska pomoc dla Europy zbliża się ku końcowi, co nowego mają Amerykanie wstawić na jej miejsce, o ile w ogóle pragną w tym kierunku uczynić?" - "jest rzeczą niezbędną aby ta była rozwiązana jak najszybciej, gdyż polityka decydująca w zakresie jej produkcji i handlu zależy od stopnia od rodzaju tej ewentualnej pomocy". Dziennik pisze: "nie chodzi o to czy powzięte rozwiązanie będzie gorsze lub lepsze, lecz jakkolwiek decyzja zapadnie, powinna ona nastąpić zanim kryzys dolarowy pochłonie".

Coraz częściej zaczyna się również w Wielkiej Brytanii pojawiać pewne niezadowolenie z powodów gorliwego rezygnacji przez Board of Trade rezolucji O.N.Z. o nałożeniu embargo na towary "o znaczeniu strategicznym" sprzedawane do obozu pokoju. Angielscy kupcy przekonali się, że traktując swoje rynki zbytu na korzyść Niemiec zachodnich, Włoch i państw skandynawskich, które traktują kwestię z Wschodem w sposób bardziej realistyczny. W ogłoszonym niedawno sprawozdaniu Brytyjskiego Komitetu Rozwoju Handlu międzynarodowego, któremu przewodniczący lord Boyd Orr, zostało przesłane, że plan rozbudowy przemysłowej Chin Ludowych stworzy "nadzwyczajny rynek zbytu" dla pojazdów mechanicznych i wszelkiego rodzaju artykułów przemysłowych produkcji krajowej; również plan pięcioletni Związku Radzieckiego przewiduje, że krajowi wchłonąć nieomal nieograniczone ilości produktów i środków zaopatrzenia. Brytyjskie sfery są zdania, że przemysłowi maszynowemu ich kraju grozi niebezpieczeństwo, jeśli nie zostanie zwiększony eksport do krajów obozu

Jeśli idzie o Chiny Ludowe, to nie tylko Wielka Brytania może korzystać z wymiany handlowej z tym krajem. Dość szeroko jest o tym mowa w łamach "WHZ" o nawiązaniu poważnych transakcji z Francją, a Chinami Ludowymi, mających swoje źródło w po-

rozumieniu zawartym w czasie konferencji moskiewskiej. Francuskie koła handlowe z wielkim zapałem przystąpiły do realizacji zawartych kontraktów, tym bardziej, że szereg towarów, które Francja miała dostarczyć Chinom było płatnych w funtach szterlingach - jak również i w dolarach w walucie pożądanej dla Francji.

Charakterystyczne jest stanowisko USA wobec poczynąń francuskich: w ostatnim numerze pisaliśmy dość obszernie o wstrzymaniu ładunku statku "Yang-Tse" na którym miały odjechać do Chin towary francuskie. Wstrzymanie to nastąpiło na wyrażone życzenie władz amerykańskich, któremu uległ posłuszny rząd francuski, obawiający się wywołania złego wrażenia w Waszyngtonie w przededniu kolejnej pielgrzymki do USA po pożyczkę dolarową. "Humanité" doniosła niedawno o "zażaleniach" wnoszonych przez członka Izby, Reprezentantów USA, Battle'a, który jest autorem ustawy nakazującej zaprzestanie "pomocy" amerykańskiej państwu eksportującym do krajów obozu pokoju artykuły t.zw. "strategiczne". Battle oświadczył, że niektóre kraje nie stosują się do życzeń amerykańskich, m.in. Wielka Brytania, i to mimo wielokrotnych protestów amerykańskich. Battle domagał się znówu zaostreżenia zarządzeń o restrykcjach handlowych w handlu z krajami obozu pokoju.

W świetle podobnych faktów nie ulega najmniejszej wątpliwości, że narzucana krajom zachodnio-europejskim amerykańska polityka ograniczania handlu ze Wschodem skierowana jest przeciwko najżywotniejszym interesom gospodarczym tych krajów. Najbardziej jaskrawo odbija się to na przykładzie Francji, cierpiącej na deficyt handlu zagranicznego, który w roku 1952 przekroczył 400 mld. franków.

Również handel zagraniczny między krajami zachodnio-europejskimi napotyka na ciągłe trudności. Rozliczne organizacje gospodarcze zakładają wprowadzić pełną liberalizację wymiany handlowej w praktyce jednak częste są wypadki wielkich ograniczeń importowych; i tak restrykcje importowe stosuje w znacznym stopniu Wielka Brytania, Francja, a ostatnio zapowiedziały je również Włochy stosujące jak dotąd najpełniejszą liberalizację swego importu.

Coraz poważniejsze zmniejszanie się wymiany handlowej między Europą Wschodnią a Zachodnią zostało podkreślone z wyraznym niepokojem w wydanym ostatnio przez sekretariat ONZ sprawozdaniu o produkcji i handlu światowym w roku 1952. Raport zaznacza coraz poważniejszy rozdział między Europą zachodnią a wschodnią, pisząc jednocześnie, że negatywne skutki poważnych zmian w gospodarce światowej podaż i po wojnie skupiły się na Europie zachodniej. Skutki podziału Europy w połączeniu z innymi trudnościami odbiły się bardzo poważnie na Europie zachodniej, natomiast w Europie wschodniej były one znacznie mniej poważne i mniej widoczne. Jak píše dalej raport, wraz ze wzrostem potencjału produkcyjnego, nastąpiło w krajach Europy wschodniej usamodzielnienie gospodarcze, co uzależnia je w poważnym stopniu - w przeciwieństwie do krajów zachodnio-europejskich - od wahań rynkowych, jak również, że ożywiona wymiana towarowa tych krajów ze Związkiem Radzieckim niweluje w poważnym stopniu szkody wynikłe z obecnego rynku światowego.

Omawiając dalej sytuację w krajach demokracji ludowej, raport podkreśla, iż kraje te przeszły z fazy odbudowy do fazy odbudowy gospodarki, że tempo wzrostu jest olbrzymie i wykonywane. W krajach Europy wschodniej" pisze raport - dokonano rewolucyjnej przemiany struktury przemysłowej, otwarto szerokie perspektywy dalszej ekspansji i wyeliminowano wielkie trudności, hamujące planowy rozwój przemysłu". Według raportu, wzrost produkcji przemysłowej w latach 1948-1952 wyniósł w Stanach Zjednoczonych 15%, w Europie ogółem /w tym głównie odbudowa zniszczeń wojennych/ - 50%, w Związku Radzieckim zaś - 70%. W tym ostatnim kraju produkcja niektórych artykułów przemysłowych osiągnęła łączny poziom produkcji Wielkiej Brytanii i sześciu krajów poolu węglowo-stalowego posiadających prawie to samo zaludnienie co Związek Radziecki.

Raport stwierdza ogólnie, iż od około półtora roku gospodarka zachodnio-europejska znajduje się w stanie stagnacji zewnętrznymi bodźcami nieekonomicznymi /nacisk na produkcję zbrojeniową - przypisek redakcji/. "Moniteur Officiel" omawia powyżej sprawozdanie OEEC "Krzykiem na alarm". Pismo o wymianie handlowej wewnątrz-europejskiej, cytowane przez raport, stwierdza, że o ile od roku 1913 do 1951 ogólna produkcja europejska /bez Związku Radzieckiego/ wzrosła o 70%, to wzrost wymiany handlowej między krajami europejskimi wyniósł nie więcej niż 2%.

Omawiając tragiczną sytuację dolarową Europy "Neue Zürcher Zeitung" pisze: "Europa zachodnia musi znaleźć środki do sprowadzania surowców i artykułów żywnościowych z obszarów niedolarowych, oraz przedsięwziąć takie zmiany w swej polityce eksportowej, które pozwoliłyby wyprzedzić z obszarów dolarowych produkty amerykańskie rzucając tym samym niezbędne

Politycy zachodnio-europejscy szukają licznych i skomplikowanych środków dla rozwiązania swych problemów gospodarczych sprowadzających się efektywnie do "zmuszenia Ameryki, do kupowania w Europie zachodniej", dostarczając jej cennych towarów. Dążenie do skośnienia Ameryki do kupowania w Europie zachodniej przebiegało szczególnie na posiedzeniu Rady Ministrów OEEC, które odbyło się w Paryżu w dniu 25.III.b.r. Państwa te, które szukają uparcie nie chcą, dostrzec tego, że rozwiązanie było już podane przez konferencję gospodarczą w Moskwie. Na sesji OEEC, na której znowu uchwalono szereg ogólnych zasad o konieczności "stworzenia sprzyjających warunków dla liberalizacji handlu i płatności w jak najszerszym rejonie", uważa się, że kraje zachodnio-europejskie, usilnie starają się znaleźć sposób wyjścia z trudności gospodarczych i że tego nie mogą znaleźć przynajmniej na dotychczasowej płaszczyźnie.

Stwierdzenie tego stanu rzeczy stało się prawdopodobnie przyczyną wzrostu zainteresowania krajów kapitalistycznych wymianą towarową między Wschodem a Zachodem omawianą przez Europejską Komisję Gospodarczą Narodów Zjednoczonych. Wskazywała ona ostatnio z projektem zwołania w Genewie konferencji międzynarodowej w sprawie wymiany Wschód - Zachód. Komentując projektowaną konferencję, francuskie czasopismo "Combat" przytacza cyfry wykazujące poważny zastój eksportu w Europie zachodniej. Przyjmując wielkości z kryzysowego roku 1930 za

100, import krajów zachodnio-europejskich z Europy wschodniej spadł z 360 w 1938 r. do 106 w roku 1949 i do 87 w roku 1951. Dostawy krajów zachodnio-europejskich na wschód Europy skurczyły się ze 159 w roku 1939 do 105 w roku 1949 i 94 w 1951.

"Combat", podkreśla, że gdyby Europa zachodnia rozwinęła wymianę ze Wschodem na szeroką skalę, mogłaby zaoszczędzić co najmniej \$ 300 mln. rocznie zakupując tam przede wszystkim węgiel, zboże i drewno, sprowadzane obecnie z USA i Kanady.

Data projektowanej konferencji organizowanej przez Europejską Komisję Gospodarczą, została wyznaczona na dzień 13 kwietnia b.r. Udział w konferencji zgłosiły według naszych dotychczasowych informacji państwa następujące: Bułgaria, Czechosłowacja, Finlandia, Holandia, Rumunia, Polska, Białoruś, Związek Radziecki, Ukraina, Wielka Brytania, Francja, Włochy, Belgia, Dania, Grecja, Norwegia, Austria, Szwecja, Szwajcaria i Węgry. Spodziewany jest również udział w konferencji Jugosławii i Turcji.

Nie wiadomo do jakiego stopnia państwa zachodnio-europejskie zdobędą się na odwagę ponownego nawiązania stosunków gospodarczych i handlowych z krajami obozu pokoju, wbrew zarządzeniom amerykańskim a w myśl swoich własnych, najistotniejszych interesów. Faktem znamienym jest w każdym razie, że obecnie po upływie roku czasu od konferencji moskiewskiej Europa zachodnia znajduje się w stadium trudności gospodarczych jeszcze poważniejszych niż przed rozpoczęciem tej konferencji i że trudności tych mogłaby uniknąć realizując jej uchwały.

/s/

POLITYKA   GOSPODARCZA

Kraje Obrotu pokoju

WYDAWCA: ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Obecny stan budowy wielkich budowli stalinowskich

Szczególne miejsce w przedstawionym na XIX Zjeździe w piątym stalinowskim planie pięcioletnim Związku Radzieckiego zajmują potężne budowle komunizmu.

Na dziedzinie energetyki czołową pozycję posiadają wielkie elektrownie: stalingradzka i kujbyszewska, które razem wytwarzały rocznie 20 miliardów kwh.

W trakcie budowy elektrowni cymlińskiej, oddanej do użytku w roku 1952, zaczęto stosować podział okresu budowy wielkich elektrowni na kilka etapów. Pierwszy to t.zw. "etap ziemia", czyli okres gigantycznych robót ziemnych, w którym sporządza się wielkie wykopy fundamentowe przyszłych elektrowni i zapory wodne. Etap ten przekroczonej przy budowie elektrowni stalingradzkiej i kujbyszewskiej. Dzięki niespotykanemu nigdzie na świecie stopniowi zmechanizacji przerzucono w roku ubiegłym ogółem 20 mln. metr. sześciu ziemi w czasie trzykrotnie krótszym niż to obecnie się w USA. Na samo tylko odtransportowanie ziemi z wyprzedzającej służby potrzeba by pociągu towarowego długości 175 km. /Moskwa - Gibraltary w linii powietrznej/.

Budowniczo elektrowni kujbyszewskiej stoją w bieżącym roku w obliczu nowych, ogromnych zadań. Jakkolwiek rozplan robót w roku 1952 były dwa razy większe niż w roku 1951, plan na rok 1953 przewiduje nowy, dwukrotny wzrost robót ziemnych i montażowych w porównaniu z rokiem ubiegłym. W związku z tym ilość dostaw dla elektrowni kujbyszewskiej w pierwszych trzech miesiącach 1953 - wzrosła pięciokrotnie w stosunku do miesięcy letnich 1952 r. Obecnie zaczyna się drugi etap budowy, etap "wielkiego betonu", to znaczy faza budowy fundamentów. W tym celu trzeba zbudować liczne zakłady pomocnicze przede wszystkim betoniarnie, oraz nowe szosy i linie kolejowe. Wobec tego obecni budowniczo obu tych elektrowni zakończyli już zbliżają się do końca opisanego wyżej przygotowania zaplecza.

Na budowie elektrowni kujbyszewskiej w pobliżu Żygulów zaczyna się z pośpiechem ważny element tego zaplecza: kolej linowa ponad Wołgą długości 13 km. Będzie ona z jednej strony zaopatrywać w żwir i piach całkowicie zmechanizowane fabryki betonu oraz dostarczać systematycznie gotowy beton bezpośrednio na budowę. O wielkości dostaw betonu daje wyobrażenie chociażby fakt, że na budowę samej tylko zapory zużyje się od kwietnia do grudnia 1953 r. tyle betonu co przy budowie całego kanału Wołga-Don.

Na lewym brzegu Wołgi od kilku tygodni pracuje całkowicie zmechanizowana betoniarnia. Produkuje ona 2 tys. metr. sześć. betonu dziennie. W najbliższym czasie oddane zostaną do użytku dalsze dwie duże betoniarnie. Na prawym brzegu Wołgi znajduje się w budowie czwarta, wielka betoniarnia. Dzienna jej produkcja wyniesie 4 tys. metr. sześć. betonu. Wszystkie te zakłady połączy kolejka linowa i na tym właśnie polega kolosalne jej znaczenie dla drugiego okresu budowy.

Równie szybko rozwija się budowa elektrowni stalingradzkiej. W końcu 1952 r. zakończono budowę kanału Wołga-Achtiuba. Kanał ten tworzy nowe żłyzsko dla Wołgi, co umożliwi zbudowanie wykopów pod przyszłe budynki elektrowni stalingradzkiej na wyspie Teczna. Budowa jej znajduje się w stadium wielkiego betonu. Pod Stalingradem przygotowuje się dno przyszłego morza stalingradzkiego - zbiornika o pojemności 33 miliardów metr. sześć. wody. Ostre mrozy i nawałnice śnieżne nie zahamowały tempa prac przy niwelowaniu terenu. Równocześnie przeniesiono na nowe miejsce dziesiątki wiosisk kolchozowych i miasteczek. Obecnie po odtajaniu ziemi zasadzi się na brzegach przyszłego morza pas leśny szerokości od 15 do 30 km. Będzie on zapobiegał podmywaniu brzegu i zamulaniu dna morskiego.

Prace nad gigantycznym planem przekształcenia pustyni w Azji Środkowej w 1,3 mln. ha kwitnących pól uprawnych i 7 mln. ha pastwisk koncentrują się obecnie w 3-ch punktach przyszłego Głównego Kanału Turkmeńskiego^W Tachia-Tasz, w oazie Tasza-Us i miejscowości Kazandżyk w Zachodniej Turkmenii, w pobliżu ujścia tego kanału do morza Kaspijskiego. Na całej trasie kanału długości 1.100 km pracują liczne ekspedycje geologów, hydrologów, i geodetów. Wyznaczają oni na miejscu, częściowo w niezbadanej dotychczas pustyni, którą ma przebiegać trasa przyszłego kanału, które z terenów położonych nad jego brzegami mają zostać przekształcone w pola uprawne, a które w pastwiska, na jakich miejscach powstają mają przyszłe ośrodki przemysłowe.

Na całej długości kanału trwa budowa zaplecza. Od źródeł wody bijących na pustyni, przeprowadzono małe kanały, którymi doprowadzona jest woda do odcinków budowy i stacji filtrów. Realizacja projektu budownictwa w wymienionych 3-ch punktach odbywa się w szybkim tempie.

W pobliżu Tacha-Tasz powstaje żłyzsko t.zw. kanału pomocniczego, którym tymczasowo popłynie Amu-Daria. Odegra on tę samą rolę, co kanał pomocniczy Wołga-Achtiuba. Skierowanie Amu-Darii tymczasowym żłyzkiem umożliwi niezakończonym roboty przy budowie elektrowni i zapory wodnej. Na drugim kilometrze tego kanału powstaje nowy port Tachia-Tasz, punkt przeładunkowy przybywających na budowę w coraz większych ilościach materiałów budowlanych. Zbudowana dopiero co linia kolejowa połączyła ten port z głównym placem budowy.

Ważnym elementem zaplecza Głównego Kanału Turkmeńskiego jest wielka elektrownia ciepła budowana w pobliżu Tachia-Tasz. Dostarczy ona pierwszych kilowatów prądu jeszcze w końcu bieżącego roku. W budowie znajdują się dwie większe elektrownie ciepłe. Oprócz tego różne odległe odcinki budowy zostaną zaopatrzone w prąd już w najbliższych dniach.

elektrowni zainstalowanych na statkach pływających po Dnieprze.

W lutym bieżącego roku przystąpiono w pobliżu Tachia-Tasz do budowy pierwszej, wielkiej całkowicie zmechanizowanej elektrowni żelbetonu. W okolicy tym powstaje również duży kanał nawadniający; skierowany on zostanie w jednym miejscu pod Głównym Kanałem. Zbudowanie w tym celu niezbędnego kanału podziemnego wymagające konstrukcji żel-betowej jest połączone z nadzwyczajnymi trudnościami, ponieważ kanał ten musi być położony na głębokości poziomu wód poskórnych. Roboty wykonywane są tu metodą głębokich wierceń i przy pomocy nowoczesnych pomp głębinowych.

Tachia-Tasz - nowe miasto budowniczych Głównego Kanału Turkmeńskiego powstało dosłownie jak grzyb po deszczu. Tuziny domów są już w pełni zamieszkałe. Robotnicy mają tu do swojej dyspozycji dwa wielkie hotele, liczne szkoły, wielką nowoczesną poliklinikę, żłobki dziecięce, księgarnie, liczne sklepy i jedno wielkie kino.

W pobliżu miejscowości Lenińsk, położonej 400 km na zachód od Tachia-Tasz, trwają roboty przy budowie elektrowni wodnej w Czapaiewsku. Elektrownia ta poruszana będzie wodami Głównego Kanału Turkmeńskiego, spiętrzonymi tutaj w tym celu wielkie jezioro.

Liczne ekspedycje naukowe badające trasę przyszłego kanału odkryły bogate pokłady ważnych materiałów budowlanych, jak: piasek, żwir, granit, margiel, alabaster i por-firyt. Przystąpiono już częściowo do eksploatacji tych złóż. Uczniowie pracowali metodą produkcji cegły silikatowej z piasku pustyni Kara Kum. Cegła ta swoją jakością daleko przewyższa zwykłą cegłę paloną. Pracownicy Akademii Nauk Republiki Kazachstańskiej i Gruzjińskiej udoskonalili produkcję nowego rodzaju betonu z miejscowych kamieni przy użyciu piasku pustyni Kara Kum. W ten sposób odkryto i udostępniono materiały budowlane, które dotychczas za całkowicie nie nadające się do użytku. Budowniczowie znajdują się już nowe szosy i linie kolejowe potrzebne do transportu tych materiałów.

Biura konstrukcyjne licznych wielkich zakładów przemysłowych, np. Fabryki Samochodów w Mińsku, Zakładów "Uralmasz" i inne urządziły swoje filie w Tachia-Tasz. Zadaniem ich będzie badanie pracy samochodów i silników koparek w warunkach wysokiej temperatury. /W pustyni Kara Kum temperatura dochodzi do 50°C./ Wyniki tych badań wykorzystane zostaną do produkcji samochodów, które będą pracowały w takich warunkach.

Inną z wielkich budowli komunizmu jest elektrownia Karska, położona na prawym brzegu Dniepru, której produkcja osiągnąć 250.000 kwh. Wykonano tu już potężny wykop fundamentowy. Budowniczowie tego obiektu zobowiązali się oddać do użytku o jeden rok wcześniej niż to przewidywał plan, który przewidywał w roku 1955. Wykop fundamentowy otoczony już został palami stalowymi, mającą zapobiegać podmywaniu fundamentów przyszłej elektrowni. Wbito tu w dno rzeki ponad 5.000 pali stalowych. W końcu lutego nastąpił tu drugi etap budowy, okres "wielkiego betonu". Ogółem robotnicy przerzucą w tym jeszcze 2,6 mln. mtr. sześć. ziemi, położą 400.000 ton betonu oraz 15.000 pali stalowych. W najbliższych miesiącach podejmie tu produkcję całkowicie zmechanizowana elektrownia.

Dzięki maksymalnemu wykorzystaniu nowych maszyn budownic-
czowie Kanału Południowo-Ukraińskiego wykonali w 200% swój
roczny plan. robót ziemnych. W rejonie tym wykopano też 35 km.
Głównego Kanału Inguleckiego. Kanał ten o projektowanej dłu-
gości 56 km stanowić będzie jedno z odgałęzień Kanału Południo-
wo-Ukraińskiego. Jeszcze w tym roku nawodnionych tu zostanie
50.000 ha ziemi uprawnej. W tym celu buduje się wielką zapora-
wodną, która spiętrzy 16 mln. mtr.sześc. wody oraz 14 mniej-
szych zbiorników wodnych.

W pełnym toku znajdują się roboty w miejscowości Dżankoj,
w głównym punkcie Kanału Krymskiego. Przekazano tu już do użyt-
ku wiele zakładów pomocniczych oraz oddano do eksploatacji
linię kolejową, łączącą Dżankoj z placem budowy. Kanał Północ-
no-Krymski przejdzie przez cieśninę Perekop i pójdzie poprzę-
cały półwysep aż do Kercza, nawadniając po drodze setki tysię-
cy hektarów urodzajnej gleby. W samym Dżankoj znajduje się w
budowie m.in. tartak, całkowicie zmechanizowana fabryka betonu
i mechaniczne zakłady naprawcze. Równocześnie buduje się nowe
domy mieszkalne, szkoły i żłobki.

Taki jest stan wielkich budowli komunizmu w Związku
Radzieckim na początku wiosny 1953 r. Wiel-
kie sukcesy osią-
gane przez budowniczych radzieckich nie mają równych sobie w
historii budownictwa światowego. /o/

Po szóstej zniżce państwowych cen detalicznych

Rada Ministrów ZSRR i KC KPZR uchwaliły nową zniżkę
państwowych detalicznych cen artykułów spożywczych i towarów
przemysłowych. Zniżka ta obowiązująca od 1 kwietnia 1953 roku,
objęła przeważającą większość artykułów masowego użytku i wy-
nosi od 5-50% dotychczasowych cen. Odpowiednio obniżone zostały
też ceny w restauracjach, stołówkach i innych przedsiębior-
stwach żywienia zbiorowego.

Ogłoszona dnia 1 kwietnia zniżka jest szóstą z kolei po
wojnie zniżką cen detalicznych. W Związku Radzieckim realizuje
się konsekwentnie i nieugięcie stalinowską politykę systema-
tycznego obniżenia cen wszystkich towarów masowego użytku.
Polityka ta - jak stwierdzają uchwały XIX Zjazdu KPZR - jest
najważniejszym środkiem systematycznego podnoszenia realnych
płac robotników i pracowników umysłowych oraz podnoszenia do-
chodów chłopów - źródłem stałego wzrostu stopy życiowej całego
narodu radzieckiego.

Realizowana w ZSRR polityka obniżania cen przyniosła już
znaczny wzrost zdolności nabywczej ludności. W wyniku pięcio-
krotnej obniżki cen, przeprowadzanej w latach 1947-1952, oby-
watele radzieccy zyskali setki miliardów rubli. Dzięki szóstej
zniżce cen ludność ZSRR zaoszczędzi na zakupach, dokonywanych
w placówkach handlu państwowego i spółdzielczego, 46 miliardów
rubli w skali rocznej. Jednocześnie zaoszczędzi ona 7 miliardów
rubli przy nabywaniu produktów na rynku kołchozowym, gdzie
spadną ceny pod wpływem zniżki cen w handlu państwowym i spół-
dzielczym.

Już w końcu roku 1952 ceny detaliczne były przeciętnie 1/5 razy niższe niż w końcu roku 1947, a obecnie wynoszą one mniej niż 50% przeciętnych cen z roku 1947. W 1951 roku realne płace robotników i pracowników umysłowych były wyższe przeciętnie o 57%, a dochody chłopów - przeciętnie o 60%, niż w przedwojennym roku 1940. W roku 1952, po piątej zniżce cen, dochody ludności wzrosły odpowiednio o 7 i 8%. Obecnie, dzięki kolejnej zniżce, nastąpi dalszy wzrost realnych dochodów ludności ZSRR.

Radziecka polityka konsekwentnego obniżania cen artykułów spożywczych i towarów przemysłowych prowadzi do znacznego wzrostu konsumpcji, co znajduje odbicie w stałym wzroście obrotu towarowego w kraju socjalizmu. W latach powojennych ilość towarów, sprzedanych ludności przez placówki handlu państwowego i spółdzielczego, zwiększyła się prawie trzykrotnie; już w roku 1951 w sklepach państwowych i spółdzielczych sprzedano 1,5 - 2 razy więcej najważniejszych artykułów spożywczych i towarów przemysłowych, aniżeli w roku 1940. W roku 1952 globalna ilość towarów sprzedanych w handlu detalicznym zwiększyła się o dalszych 10%, a w pierwszym kwartale roku 1953 wzrastała nadal. Nowa zniżka cen przyczyniła się do dalszego rozwoju handlu radzieckiego.

Systematyczne podnoszenie się stopy życiowej ludności ZSRR i wzrost dokonywanych przez nią zakupów są zjawiskami, ściśle związanymi z prawami rozwoju socjalistycznej gospodarki. Odzwierciedlają one fakt, że w ZSRR produkcja socjalistyczna podporządkowana jest interesom narodu, że celem jej rozwoju nie jest wzrost zysków, lecz maksymalne zaspokojenie stale rosnących potrzeb materialnych i kulturalnych całego społeczeństwa. Cel ten osiąga się w drodze nieprzerwanego zwiększenia i doskonalenia produkcji na bazie najwyższej techniki - zgodnej z podstawowym prawem ekonomicznym socjalizmu, odkrytym i sformułowanym przez Józefa Stalina. Radziecka polityka cen całkowicie odpowiada wymogom tego prawa. Znalazły one odbicie w piątym pięcioletnim planie ZSRR, który przewiduje, że sprzedaż detaliczna w handlu państwowym i spółdzielczym zwiększy się w przybliżeniu o 70%. Uwzględniając obniżkę cen detalicznych, którą przeprowadzi się w okresie piątej pięcioletki, realne płace robotników i pracowników umysłowych wzrosnąć mają co najmniej o 35%, a dochody chłopów - o 40%.

Należy podkreślić, że nieustannemu wzrostowi konsumpcji towarzyszą w ZSRR zmiany w zapotrzebowaniach ludności - nieustannie wzrasta sprzedaż bardziej wartościowych artykułów spożywczych i towarów przemysłowych oraz wyrobów, służących zaspokojeniu potrzeb kulturalnych ludności.

Państwo radzieckie może dokonywać systematycznej i konsekwentnej zniżki cen detalicznych, ponieważ prowadzi ono politykę pokojową. W kraju socjalizmu nie przeprowadza się милитаризации gospodarki, nie ma wyścigu zbrojeń. Natomiast rozwija się stale przemysł cywilny, w tym również przemysł, produkujący artykuły masowego użytku. Ten właśnie pokojowy rozwój ekonomiki socjalistycznej umożliwia systematyczne obniżanie cen i podnoszenie realnych dochodów ludności.

Jak oświadczył Przewodniczący Rady Ministrów ZSRR, G.M. Malenkov, główne zadanie Partii Komunistycznej i Rządu Radzieckiego w dziedzinie polityki wewnętrznej polega na tym, by nieugięcie dążyć do dalszego podniesienia dobrobytu robotników, kołchoźników, inteligencji, wszystkich ludzi radzieckich. "Prawem dla naszej partii i rządu - powiedział Malenkov - jest obowiązek niesłabnącej troski o dobro narodu, o maksymalne zaspokajanie jego potrzeb materialnych i kulturalnych".

Szósta obniżka cen detalicznych w ZSRR świadczy, że rząd radziecki z powodzeniem realizuje te doniosłe zadania.

/s2/

ALBAŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Zatwierdzenie budżetu państwowego

W dniu 30 marca b.r. na 4-tej sesji Zgromadzenia Narodowego Albańskiej Republiki Ludowej została uchwalona jednogłośnie ustawa o budżecie państwowym na rok 1953.

Budżet przewiduje dochody w wysokości 11.350 mln. leków oraz wydatki w kwocie 11.250 mln. Na rozwój gospodarki narodowej preliniuje się 5.437.103.000 lek, czyli o 43% więcej niż w roku ubiegłym. Suma ta wraz z wydatkami na gospodarkę narodową z budżetów lokalnych wynosi 49% globalnych rozchodów budżetowych.

Kwoty wyasygnowane na potrzeby przemysłu wzrosną o 30%. Na potrzeby obrony przewiduje się wydatkowanie 10% strony rozchodowej budżetu.

Na polepszenie materialnych i kulturalnych warunków życia mas pracujących przeznaczają się 21% wydatków, czyli o 17% więcej niż było rozchodowane w r.ub.; na budownictwo mieszkaniowe w ośrodkach przemysłowych wyasygnuje się ponad 153 mln. lek.

/s1/

Rozpisanie nowej pożyczki państwowej

1-go marca b.r. została rozpisana trzecia Państwowa Pożyczka Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Albańskiej Republiki Ludowej. Fundusze uzyskane z pożyczki przeznaczone są na dalszy rozwój gospodarki narodowej i podniesienie poziomu materialnego i kulturalnego mas pracujących. Wysokość pożyczki ustalono na sumę 400 mln. leków, których spłata nastąpi w ciągu 20 lat.

Dekret Prezydium Zgromadzenia Narodowego o rozpisaniu pożyczki został entuzjastycznie przyjęty przez masy pracujące Albańskiej Republiki Ludowej. Już w pierwszym dniu subskrypcji ludność zadeklarowała 410.457.000 leków. Wg ostatniego komunikatu Ministerstwa Finansów subskrypcja osiągnęła 501.453.950 leków, przekraczając o 101,5 mln. leków sumę rozpisanej pożyczki.

Wyniki te świadczą raz jeszcze o wielkim zaufaniu, jakim albański darzy politykę Albańskiej Partii Pracy i Rządu.
/s2/

Siewy wiosenne

W pierwszej połowie marca rozpoczęły się w Albanii siewy wiosenne.

Obszar zasiewów w tym roku zwiększył się o 3%, przy czym zajęty pod rośliny przemysłowe - o 5%, w tym pod bawełnę - o 10%, pod buraki cukrowe - o 8%, pod tytoń - o 17%.

W porównaniu z rokiem ubiegłym prace rolne wykonywane przez rolników zwiększą się o 21%. Państwo dostarcza chłopom ziarno, nawozów sztucznych i maszyn rolniczych.

W roku 1953 państwo przeznaczyło na akcję siewów wiosennych 2 razy większe kredyty niż w roku ubiegłym.

W odpowiedzi na opiekę państwa, wieś albańska zobowiązała się zakończyć siewy wiosenne przed terminem i przeprowadzić je w lepszych warunkach agrotechnicznych.
/s3/

CZECHOSŁOWACKA REPUBLIKA LUDOWA

Wzrost i umocnienie spółdzielni rolniczych

W związku z odbytym w dniach 14 i 15 lutego b.r. w Pradze zjazdu Spółdzielczości produkcyjnej /JZ D/ dziennik "Rude Práce" opublikował dane dot. wzrostu i rozwoju tych spółdziel-

W czasie od 1949 do 1952 r. w rolnictwie czzechosłowackim przebiegały poważne przemiany, w kierunku utworzenia wielkich gospodarków kolektywnych. Poniższa tablica ilustruje rozwój JZD :

	1949	1950	1951	1952
ogółem zarejestrowanych	1911	5115	6249	8858
w tym w Słowacji	366	1413	1605	-
z czego				
spółdz. wyższ. typów		1585	2985	-
w tym w Słowacji		413	711	-

Udział spółdzielni wyższych typów zwiększa się z roku do roku. W 1951 r. w porównaniu do 1950 r. ogólna ilość spółdzielni wzrosła o 22%, a spółdzielni wyższych typów - o 88%. W 1952 r. tempo wzrostu było jeszcze większe i ilość spółdzielni wzrosła w tym roku w porównaniu do 1951 r. - o 42%, a spółdzielni wyższych typów - o 97%. W końcu 1952 r. liczba członków w spółdzielniach wyższych typów wraz z rodzinami wynosiła 697.910. osób. Charakterystyczną również jest zmiana w składzie członków spółdzielni. Podczas gdy w początkowym okresie organizacji JZD podstawę tych spółdzielni stanowili małorolnicy i bezrolnicy oraz robotnicy rolni, po rozgłoszeniu hasła Stalowskiego masowo zaczęli wstępować do spółdzielni średniorolnicy i bezrolnicy. Obecnie w spółdzielniach wyższych typów stanowią średniacy.

Znacznie wzrosła również ilość ziemi znajdującej się w posiadaniu spółdzielni. Poniższe dane charakteryzują areał gruntów w spółdzielniach wyższych typów przy końcu każdego roku /w tys.ha/:

	1950		1951		1952	
	całk. powierzchnia	w tym ziemi ornej	całk. pow.	w tym ziemi ornej	całk. pow.	w tym ziemi ornej
Spółdzielnie JZD wyższych typów	645,7	476,7	1.028,6	780,3	2.181,8	1.557,3

Znacznie wzrosło w ubiegłych latach pogłowie bydła w JZD. Z ogólnej ilości bydła, należało do spółdzielni wyższego typu/ w %/:

	1950	1951	1952
Bydło rogате	12,0	14,5	33,8
w tym krowy	11,5	13,6	32,4
Swinie	11,0	17,0	37,7
w tym maciory	11,8	19,6	39,7
Owce	9,8	21,5	39,7

W mechanizacji rolnictwa w Czechosłowacji zasadniczą rolę odgrywają państwowe ośrodki maszynowe. W okresie od 1948 do 1952 r. ośrodki maszynowe otrzymały od państwa 16.200 traktorów /w przeliczeniu na 15KM/, 15.000 snopowiązałek i 459 kombajnów.

Ośrodki maszynowe stały się podstawową bazą techniczną rolnictwa zespołowego. Świadczy o tym wzrastająca ilość prac wykonywanych przez państwowe ośrodki maszynowe dla J.Z.D. Tak więc jeżeli w 1951 r. ośrodki wykonały dla spółdzielni produkcyjnych roboty polne na obszarze 920.000 ha, to w 1952 roku stanowiły one już 2.541.000 ha, a w 1951 r. - 2.939.000 ha.

Zjazd uchwalił wzorcowy statut spółdzielni produkcyjnej zaaprobowany przez rząd czechosłowacki. Dzięki temu w Słowacji już przy końcu lutego b.r. było zarejestrowanych na podstawie nowego statutu ponad 400 spółdzielni produkcyjnych. Dalszy rozwój rolnictwa Czechosłowacji na drodze socjalizmu przyczyni się do umocnienia spółdzielni i stworzy nowe możliwości dla zwiększenia wydajności rolnictwa oraz podniesienia dobrobytu mas pracujących miast i wsi.

Przekazanie spraw celnych do Ministerstwa Handlu Zagranicznego

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów Czechosłowacji z 8-go lipca 1952 r. sprawy celne zostały przekazane do kompetencji Ministerstwa Handlu Zagranicznego. Od maja 1945 r. sprawy celne znajdowały się w gestii czechosłowackiego Ministerstwa Finansów.

Powyższe zarządzenie jest ostatnim etapem na drodze budowy państwowego monopolu handlu zagranicznego w Czechosłowacji.

W Ministerstwie Handlu Zagranicznego utworzono Centralny Zarząd Ceł, któremu bezpośrednio podlegają urzędy celne. Centralny Zarząd Ceł będzie uczestniczył w przygotowywaniu i opracowywaniu umów celnych z innymi państwami oraz wszelkich innych umów mających związek z zagadnieniami celnymi.

/sł/

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Dostosowanie współpracy pomiędzy przemysłem i organizacjami

handlu zagranicznego

Podjmując inicjatywę Komitetu Rozwoju Handlu Zagranicznego w Niemieckiej Republice Demokratycznej, Izba Handlu Zagranicznego zwołała niedawno do Jany konferencję na temat zagadnień eksportowych przemysłu precyzyjnego, optycznego, produkcji maszyn biurowych. Na konferencję tę przybyli kierownicy kompetentnych central handlu zagranicznego, odpowiedzialni pracownicy zakładów przemysłowych tych gałęzi produkcji oraz wysocy urzędnicy Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Handlu Wewnętrzni niemieckiego, ówczesnego Ministerstwa Przemysłu Maszynowego i Państwowej Komisji Planowania. Wymaganiem tej konferencji było opracowanie wspólnych propozycji i wytycznych zmierzających do usprawnienia pracy w resorcie handlu zagranicznego.

Konferencję zainaugurował referat dyrektora centrali Feinmechanik/Optik wykazujący w sposób krytyczny i konstruktywny błędy i słabe strony dotychczasowej pracy handlu zagranicznego, zawierający równocześnie konkretne propozycje sposobów ich usunięcia. Jednym z głównych zagadnień omawianych szeroko w referacie oraz w dyskusji była sprawa zaspokojenia życzeń wyrażanych przez odbiorców zagranicznych adresem przemysłu. "Powszechnie znany jest fakt - stwierdza referent, że tam, gdzie wprowadziliśmy nowe rodzaje konstrukcji, gdzie zmodernizowaliśmy sprzęt i gdzie podniosła się estetyka wyrobów, osiągnęliśmy korzystne dla nas ceny". Referent domagał się od organizacji handlowych by w większym stopniu niż dotychczas wpływały one na dostosowanie produkcji do potrzeb rynku.

Następne referaty poruszały kwestię ulepszenia współpracy pomiędzy zakładami produkcyjnymi a przedsiębiorstwami handlu zagranicznego, co pozwoliłoby na zwiększenie popytu na towary eksportowane przez N.R.D.

Przedstawiciel przemysłu omówił szereg zarządzeń mających przyczynić się do zwiększenia rentowności i wyprodukowania lepszych i lepszych artykułów. M.in. usunie się stopniowo i rozszkowanie zakładów produkcyjnych maszyn biurowych oraz nadmiernej ilości ich typów co jest charakterystycznym dla kapitalistycznych metod produkcji.

Jako szczególnie palące zagadnienie określił referent terminowego przekazywania zamówień do zakładów produkcyjnych. Nadsyłanie dopiero w ostatniej chwili specyfikacji powodowało przestoje i zaległości w zakładach produkcyj-

- 10 -

nych. Późniejsze odrabianie powstałych w ten sposób zaległości było połączone z trudnościami i pociągało za sobą każdorazowo ponadplanowe koszty.

Znaczenie terminowego zawierania kontraktów podkreślił przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu Maszynowego omawiając równocześnie wielkie zadania spoczywające na organizacjach handlu zagranicznego a wynikające z ich kontraktów z rynkami zagranicznymi. Mówca domagał się w szczególności aby centrale przekazywały swoją znajomość rynków zakładom produkcyjnym wpływając tym samym na asortyment i jakość produkowanych towarów.

W dalszym ciągu dyskusji poruszono zagadnienie kształce-
nia nowych kadr w handlu zagranicznym. W celu zacieśnienia współpracy pomiędzy przemysłem a organizacjami handlu zagra-
nicznego rzucono propozycję wymiany pracowników pomiędzy tymi dziedzinami gospodarki. Pozwoli to pracownikom central zapoz-
nać się z tym, w jaki sposób praca ich wpływa na tok procesów produkcyjnych. Z drugiej strony pracownicy przemysłu na-
uczą się lepiej niż dotychczas oceniać pracę handlu zagra-
nicznego.

Konferencja stwierdziła jednocześnie konieczność bez-
względnego dotrzymywania zawartych kontraktów. Dotyczy to
zarówno jakości jak również terminów dostawy towarów. Plan
eksportu musi być bojowym planem wszystkich zainteresowanych
działów produkcji.

Narodowy plan gospodarczy a także plan handlu zagranicz-
nego musi stać się prawem obowiązującym wszystkich zatrudnio-
nych we wszystkich gałęziach gospodarki i administracji -
stwierdzili na konferencji uczestnicy konferencji. /o/

RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

Wyniki reformy walutowej

W końcu stycznia 1952 r. została przeprowadzona w Rumunii
reforma walutowa oraz zniżka cen ważniejszych towarów powszech-
nej konsumpcji. Reforma walutowa miała na celu wzmocnienie siły
nabywczej leja rumuńskiego i podniesienie jego kursu na rynku
zagranicznym, jak również zwiększenie płacy zarobkowej robot-
ników i pracowników umysłowych i poprawę zaopatrzenia mas pra-
cujących.

W wyniku zarządzeń wydanych przez partię i rząd, mających
na celu utrwalenie rezultatów reformy walutowej w ubiegłym roku
zostały osiągnięte znaczne sukcesy.

Dzięki zwiększeniu produkcji przemysłowej i wzrostu rezerw
artykułów rolniczych, zaopatrzenie ludności w artykuły żywności-
we i towary przemysłowe uległo poprawie, przy czym asortyment
tych ostatnich został w dużym stopniu powiększony.

W 1952 r. ludność miast i ośrodków przemysłowych zakupiła więcej niż w 1951 r. /w %/: chleba - o 11,3, makaronu - o 16,7, wyrobów cukierniczych - o 16,7, olejów roślinnych - o 12,6, masła śmietankowego - o 83,2, świeżych ryb - o 19,6, mięsa - o 45,2, ryżu - o 80,6 itp.

Dzisiaj, po upływie roku od przeprowadzenia reformy walutowej, należy stwierdzić, że pieniądz rumuński znacznie wzmożił zdolność nabywczą leja utrzymuje się na ustalonym poziomie.

/sk/

Rozwój przemysłu maszynowego

Uważając za zasadnicze zadanie pięcioletniego planu rozwoju gospodarki narodowej socjalistyczne uprzemysłowienie kraju, rumuński poświęca specjalną uwagę rozwojowi hutnictwa i przemysłu budowy maszyn.

Rozwój hutnictwa stworzył warunki dla rozwoju przemysłu maszynowego, który prawie że nie istniał w Rumunii burżuazyjnej. O ile przed drugą wojną światową 99% potrzebnych przemysłowi rumuńskiemu obrabiarek importowane z zagranicy, to obecnie w kraju produkuje się seryjnie tokarki, wiertarki i strugarki.

Wielkie znaczenie ma dla Rumunii fakt posiadania własnego przemysłu sprzętu naftowego.

Swoje zapotrzebowanie na takiego rodzaju sprzęt, jak: wiertnicze, pompy ssąco-tłoczące, łańcuchy ratorowe - Rumunia w pełni zaspakaja z własnej produkcji, posiadając nawet pewną nadwyżkę tego sprzętu na eksport.

Niezmiernie ważną rolę w socjalistycznym przekształcaniu rolnictwa odgrywa produkcja traktorów i maszyn rolniczych. Rumunia produkuje obecnie młocarnie, pługi traktorowe, siewniki, żniwiarki - snepowiazałki i inne maszyny, a jej rolnictwo posiada już ponad 19.000 traktorów własnej produkcji /w przeliczeniu na 15 KM/.

W 1952 r. Rumunia rozpoczęła produkcję następujących rodzajów maszyn i sprzętu: 120-kenne traktory, buldożery, wiertarki z pojemnością czerpaka 0,5 m³, dźwigi wieżowe, wiertarki pneumatyczne, motory spalinowe 20 - 30 KM, pompy odśrodkowe, transformatory i inne.

Charakterystyczne dla rumuńskiego przemysłu budowy maszyn jest tempo wzrostu produkcji. W 1952 r. wydajność głównych rodzajów maszyn w porównaniu z 1951 r. wynosiła /w %/:

motory spalinowe	-	131,5
elektryczne	-	145,3
generatory	-	399,2
transformatory	-	171,5
obrabiaarki-strugarki	-	154,7
" -gwinciarki	-	147,9
łożyska kulkowe, małe i średnie	-	131,3
betoniarki	-	118,8
traktory	-	124,2
siewniki zbożowe	-	150,9
żniwiarki-snepowiazałki	-	175,8
kultywatory	-	162,7

/sk/

Europejskie kraje kapitalistyczne

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Ogłoszone na łamach czasopisma statystycznego Records Statistics dane odnoszące się do belgijskiego handlu zagranicznym w roku 1952 wykazują zmniejszanie się rozmiarów zarówno importu jak i eksportu. W roku tym przeciętna miesięczna wartość importu wyniosła fr.belg. 10.200 mln w porównaniu z fr.belg. 10.500 mln w roku 1951. Jeszcze bardziej spadła przeciętna miesięczna eksportu. Wyniosła ona fr.b. 11.000 mln w 1951 r. i fr.b.10.100 w 1952. Rok 1952 zakończyła Belgia ogólnym deficytem bilansu handlowego w wysokości fr.b. 426 mln w porównaniu z nadwyżką fr.b. 6.600.000 w 1951.

Strukturę geograficzną obrotów handlowych Belgii i Luksemburga z jej najważniejszymi kontrahentami w roku 1952 przedstawia poniższa tabelka:

Państwo	Import r. 1952 w mln fr. b.	% 1952 r.	Eksport r. 1952 w mln fr. b.	% 1951 r.
EUROPA				
Belgia	67.916,6	104	82.137,8	95
Wielka Brytania	16.215,6	117	18.745,4	79
Francja zachodnie	10.049,9	95	13.588,1	102
Francja	13.289,4	118	11.718,7	146
Szwecja	12.451,3	95	9.095,9	75
Nijceria	3.878,5	103	4.919,1	94
Niemcy	3.194,1	96	3.840,9	76
Norwegia	1.687,5	87	3.412,8	124
Finlandia	1.362,3	120	2.611,6	109
Portugalia	570	93	2.405,3	103
Hiszpania	524,1	103	1.821,5	117
Łosławia	241,3	88	1.586,7	185
Włochy	229,6	101	1.034,5	170
Austria	1.017,7	79	1.030,5	62
Węgry	462	120	985,1	72
Hiszpania	55	66	896,7	81
U.S.R.R.	852,5	99	871,2	103
Włochy	578,7	69	742,2	111
Belgia	21,2	198	610,4	446
Belgia	185,7	152	489,3	81

Czechosłowacja	401,2	94	403,2	47
Węgry	159,1	133	313	82
Inne kraje	489,9	-	1.015,3	-
AZJA	7.266,1	82	6.749,2	73
AFRYKA	13.803,4	98	12.304,5	110
AMERYKA	30.690	91	18.345,6	86
OCEANIA	3.283,2	64	1.699,8	50
R ó ż n e	78,8	0	2.613,4	-
O g ó ł e m	123.022,8	97	122.550,1	92

Podział belgijskiego handlu zagranicznego w roku 1952 na strefy walutowe przedstawia się następująco:

	Import mln.fr.b.	%	Eksport mln.fr.b.	%	Saldo mln.fr.b.
strefa szterlingowa	21.430,3	17,4	20.975,9	17,1	- 454,4
strefa dolarowa	26.852,4	21,8	13.587,1	11,1	- 13.265,3
strefa walutowa	618,8	0,5	2.165,2	1,8	- 1.546,4
strefa walutowa francuska	13.390,4	10,9	10.845,0	8,8	- 2.545,4
strefa walutowa holenderska	17.739,7	14,4	19.879,3	16,2	- 2.139,6
strefa walutowa włoska	1.688,3	1,4	3.415,8	2,8	- 1.727,5
inne strefy walutowe	41.302,9	33,6	51.681,8	42,2	- 10.378,9
O g ó ł e m	123.022,8	100	122.550,1	100	- 472,7
Kraje O.E.E.C.	64.180,8	52,2	76.190,9	62,2	- 12.010,1

Obroty belgijskiego handlu zagranicznego w lutym br. zamknęły się saldem ujemnym wynoszącym 663 mln fr.b. /funtów 4,7 mln/, co oznacza w stosunku do poprzedniego miesiąca zmniejszenie się zarówno importu jak i eksportu. W porównaniu z analogicznym miesiącem roku 1951 wartość importu obniżyła się o 18%, wartość eksportu natomiast o 26%. Eksport w lutym br. spadł do 8.396 mln fr.b. /9.614 mln w styczniu/. Eksport towarowy osiągnął najniższy poziom od stycznia 1952 r. Import w lutym br. 9.059 mln fr.b.

Struktura towarowa głównych pozycji eksportu belgijsko-luksemburskiego w styczniu i lutym br. przedstawia się następująco /w mln fr.b./:

	styczeń	luty
artykuły pochodzenia mineralnego	647	656
artykuły chemiczne	730	640
artykuły włókiennicze	1.684	1.708
metale i wyroby metalowe	3.954	3.073
maszyny i aparaty	715	584

Sytuacja na rynku eksportowym poszczególnych artykułów jest zmienna. W dalszym ciągu utrzymuje się dobra tendencja w sprzedażach artykułów włókienniczych i węgla. Obniżenie eksportu artykułów chemicznych, metali i wyrobów metalowych wywołane jest jak już pisaliśmy w numerze 8/91 "WHZ" zmniejszeniem się portfela zamówień, spowodowanym spekulowaniem na ogólną zniżkę cen, której sfery handlowe krajów importujących z Belgii oczekują z chwilą otwarcia wspólnego rynku sta-
ła w dniu 1 maja 1953 r. W związku ze zmniejszającym się wy-
raznie belgijskim eksportem, rząd belgijski wystąpił obecnie z pomocą dla eksporterów w postaci zniesienia w końcu lutego br. podatku pobieranego przy eksporcie. Rząd rezygnuje tym samym na rzecz poparcia zmniejszającego się stale eksportu z sumy fr.b. 400 mln otrzymywanej z tytułu tego podatku.

Innym jakże znamienym przejawem rządowych prób prze-
ciwdziałania niekorzystnemu rozwojowi sytuacji w belgijskim handlu zagranicznym jest ustanowienie z dniem 16 marca br. dodatkowej opłaty do podatku obrotowego, pobieranego przy imporcie, co sprowadza się do wprowadzenia zamaskowanych ceł importowych i ma na celu pewne ograniczenie importu. Doty-
czyć to będzie również 200 spośród 980 pozycji taryfy ceł Beneluxu. Te dodatkowe opłaty mają wynieść od 1% do 5% war-
tości towaru. Wprowadzenie tych opłat przevorsowała Belgia na konferencji ministrów państw członkowskich Beneluxu, która odbyła się w Leodium. Zarządzenie to, pomyślane pierwotnie jako obrona przed konkurencją holenderską, wymierzone jest w obecnej formie przeciwko wszystkim państwom eksportu-
jącym do Belgii. Tak np. rząd szwedzki zaprotestował już w Brukseli przeciwko wprowadzeniu systemu zamaskowanych ceł, zdanien szwedzkich sfer handlowych pozostaje w sprzecz-
ności z postanowieniami GATT'u. Belgia oczekuje także po-
dobnego demarche ze strony Szwajcarii. Koła handlowe Brukseli nie ukrywają wcale, że wprowadzeniem dodatkowej opła-
ty od podatku obrotowego rząd belgijski zmienił kurs belgijskiej polityki handlowej w kierunku zdecydowanego protekcjo-
nizmu.

7 i n a n s e

Zgodnie z danymi za rok 1952 rezerwy złota Banku Waro-
wego Belgii wynosiły na dzień 31 grudnia 1952 r. fr.b.
35.295 mln, natomiast stan avoirów dewizowych - fr.b. 4.393

W rozliczeniach z EPU w ciągu pierwszych 6 miesięcy 1952 Belgia posiadała stałe i wysokie saldo dodatnie. Od lip-
ca ub.r. nadwyżka ta ustąpiła miejsca przeplatającym się ko-
lejno niewielkim saldom dodatnim i ujemnym. Rozliczenia Belgii w lutym br. z Europejską Unią Płatniczą wykazują jej
deficyt w wysokości fr.b. 243 mln. Jest on spowodowany poważnym
saldem ujemnym Belgii wobec strefy szterlingowej /858 mln/.
W tym samym okresie Belgia była także dłużnikiem Szwajcarii,
Francji i Portugalii, wierzycielami jej natomiast były:
Holandia /w przybliżeniu 1.200 mln fr.b./, Dania /fr.b.180 mln/,
/fr.b. 70 mln/ etc.

Powódź, która nawiedziła Belgię w pierwszej dekadzie lutego br. wyrządziła straty ocenione przez belgijskiego ministra robót publicznych na fr.b. 1,4 mlrd. W związku z tą sytuacją rząd belgijski stanął w obliczu konieczności zebrania funduszu powodziowego. Proponowane przez rząd 5%-owe podwyższenie prawie wszystkich bezpośrednich podatków na cele napraw szkód wyrządzonych przez powódź spotkało się w parlamencie belgijskim ze sprzeciwem. Opozycja zaproponowała zamiast podwyższenia stopy podatkowej drastyczne zarządzenia zmierzające do obcięcia wydatków budżetowych na cele administracyjne i rozpisanie narodowej pożyczki solidarności. Rząd powziął jednak w dniu 16 marca br. kompromisową decyzję 5%-owego podwyższenia stopy tylko podatku dochodowego, utrzymania dotychczasowego podatku od nadmiernych zysków i podwyższenia stopy podatku od umów loteryjnych. Posunięcie to ma charakter doraźny a podwyższona stopa podatków obowiązywać będzie w ciągu tylko 1 roku.

Ogólna sytuacja skarbu belgijskiego nie jest pomyślna. Zdolność płatniczą belgijskich podatników wykorzystano z takim niemiarem, że nie będzie można podnieść stopy podatkowej nie czyniąc poważnego uszczerbku w gospodarce narodowej i nie obniżając poziomu stopy życiowej mas pracujących.

W roku 1951 podatnicy belgijscy wpłacili do kas skarbu państwa fr.b. 69,6 mlrd, a w roku 1952 fr.b. 71,3 mlrd. W prasie belgijskiej podnoszone są zarzuty na temat nadmiernego wydatkowania funduszy publicznych opierając się na tym, że wydatki państwowe, które w 1939 r. wynosiły fr.b. 13 mlrd, dosięgają obecnie fr.b. 100 mlrd. Uwzględniając kolejne dewaluacje franka belgijskiego oraz spadek jego siły nabywczej w okresie od 1939 r., kwota fr.b. 13 mlrd wydanych przed wojną odpowiada jedynie zaledwie dzisiejszym 52 mlrd obecnego pieniądza.

Jeżeli chodzi o ogólną sytuację finansową Belgii to godnym zanotowania jest fakt, że zwiększenie wydatków państwowych związanych z realizacją nadzwyczajnego budżetu 1953 r., przeznaczonych w poważnej większości na zbrojenia, pociągnęło za sobą zwiększenie ilości pieniądza. Wartość obiegu banknotów wynosiła na dzień 31 grudnia 1952 r. fr.b. 97.990 mln.

P r o d u k c j a

Ogłoszone przez agencję AGEFI wskaźniki podstawowych gałęzi produkcji przemysłowej w Belgii, w poszczególnych miesiącach r. 1952 przedstawiają się jak następuje /1936= 100/:

	W a g i e l		S t a l		Wyroby metalowe		Budow-	Ogólny
	Produkt. /1000 t./	Wskaz- nik	Produkt. /1000 t./	Wskaz- nik	produkt. /1000 t./	Wskaz- nik	nictwo wskaz- nik	wskaz- nik
styczeń 1951 r.	2.420	100	259	100	110	100	100	100
luty	2.468	102	417	161	152	138	110	145
marzec	2.668	110	450	174	163	148	98	143
kwiecień	2.603	108	426	165	160	146	95	132
maj	2.736	113	459	177	163	148	110	142
czerwiec	2.555	105	430	166	163	148	115	131
lipiec	2.619	108	421	163	163	148	118	139
sierpień	2.333	96	391	151	163	148	120	139
wrzesień	2.136	88	346	134	150	136	111	121
październik	2.281	94	338	131	153	139	115	120
listopad	2.578	107	429	166	160	146	115	139
grudzień	2.767	114	450	174	160	146	115	147
styczeń 1952 r.	2.436	101	405	156	157	143	110	126
luty	2.631	109	440	170	160	146	100	135
marzec	2.529	104	415	160	160	146	110	134

	T e k s t y l i a		C e m e n t		P a p i e r		E n e r g i a		Ogólny
	Włókno. natur. wskaz- nik	Włókno. sztucz. wskaz- nik	Produkt. /1000 t./	Wskaz- nik	Produkt. /1000 t./	Wskaz- nik	elektryczna Produkt. w mln kWh	Wskaz- nik	wskaz- nik
styczeń 1951 r.	100	100	250	100	16	100	436	100	100
luty	131	435	367	147	23	140	790	181	145
marzec	136	360	276	110	22	138	903	207	143
kwiecień	110	370	200	80	19	120	825	189	132
maj	105	379	350	140	19	118	822	189	142
czerwiec	100	183	370	148	18	111	747	171	131
lipiec	99	153	403	161	15	95	737	169	139
sierpień	92	347	404	162	16	102	750	172	139
wrzesień	82	232	425	170	12	76	687	158	121
październik	94	108	398	159	16	99	698	160	120
listopad	118	272	396	158	19	118	790	181	139
grudzień	137	312	377	151	22	136	855	196	147
styczeń 1952 r.	119	92	319	128	19	121	811	186	126
luty	124	331	193	77	22	138	859	197	135
marzec	110	279	343	137	18	114	788	181	134

Prowizoryczne wskaźniki podstawowych gałęzi produkcji
miesięcznej w Belgii w styczniu i lutym br. kształtują się
następująco /1936/38 = 100/:

	Węgiel		Stal		Wyroby metalowe		Budownictwo	Ogólny Wskaznik
	Produkt./1000 t./	Wskaznik	Produkt./1000 t./	Wskaznik	Produkt./1000 t./	Wskaznik	Wskaznik.	
1953 r.								135
styczeń	2.636	109	440	162	159	145	95	127
luty	2.450	101	390	151	157	143	90	
	Tekstylia		Cement		Papier		Energia elektryczna	Ogólny Wskaznik
	Włókno natur. Wskaznik	Włókno sztucz. Wskaznik	Produkt./1000 t./	Wskaznik	Produkt./1000 t./	Wskaznik	Produkt. Wskaznik	
1953 r.								135
styczeń	123	375	171	68	23	140	861	127
luty	110	353	170	68	20	127	790	

Jak już informowaliśmy w uprzednim numerze "WHZ" rok 1952 przyniósł zmniejszenie się produkcji w większości gałęzi belgijskiego przemysłu. Spadek jej o około 3,7% odbił się na wzroście całkowitego i częściowego bezrobocia do przeciętnej miesięcznej w 1952 r. 173,950 osób i 74.000 osób odpowiednio.

Produkcja artykułów rolnych wzrosła w ubiegłym roku o 6%. Należy spodziewać się, iż poziom jej spadnie w roku bieżącym w związku z powodzią, o której wspominaliśmy powyżej. Powódź ta objęła około 20.000 ha ziemi uprawnej. Obszary zalane wodą morską nie nadają się do uprawy pszenicy, jęczmienia, owsa i ziemniaków przynajmniej w ciągu najbliższych 2 lat.

Problemy Beneluxu

W dniu 25.II.br. rozpoczęła się w Valkenburgu w pobliżu Maasxtricht'u kolejna konferencja ministrów gospodarki, pracy i handlu trzech państw członkowskich Beneluxu. Po kilkudniowej przerwie spowodowanej rozbieżnościami stanowisk zajętych przez przedstawicieli Belgii i Holandii rozmowy wznowione w Leodium. Ministrowie, jak pisze Neue Zürcher Zeitung osiągnęli zaledwie skromne rezultaty. Nie załatwiono i tym razem zasadniczej sprawy, którą jest kwestia wprowadzenia zarządzeń dotyczących do wyrównania poziomu płac i cen pomiędzy Belgią i Luksemburgą z jednej, a Holandią z drugiej strony. Holendrzy odrzucili odnośną propozycję belgijskiego ministra spraw zagranicznych, Meurice pod pozorem, że punkt ten nie został umieszczony na porządku dziennym konferencji. Ogłoszony na zakończenie tej konferencji komunikat wymienia trzy sprawy, pierwsze postanowiono ulepszyć metody pracy komitetów specjalnych powołanych przez konferencję Beneluxu w Le Zoute w dniu 14.10.1952 r. Zadaniem tych komitetów jest usuwanie trudności wyłaniających się w poszczególnych sektorach gospodarki. Komitety specjalne, na mocy tej uchwały mogą w przypadku osiągnięcia jednomyślności podejmować wiążące decyzje. Będą one miały m.in. prawo ustanowienia kontyngentów ograniczających obroty towarowe pomiędzy Unią Belgii - Luksemburga a Holandią.

Po drugie: Rząd holenderski ma ogłosić w najbliższym czasie swoją decyzję dotyczącą nowej polityki eksportowej. Po trzecie: Zezwolono rządowi belgijskiemu wyrównać pewne różnice w poziomie cen między rynkiem belgijskim i holenderskim w drodze wprowadzenia dodatkowej opłaty do podatku pobieranego przy imporcie towarów z Holandii.

Belgijskie koła miarodajne przyznają, że rezultaty konferencji w Leodium wcale nie stanowią kroku naprzód na drodze do zrealizowania Unii gospodarczej. Postanowienia konferencji, zdaniem tych kół, spowodowały tylko nieznaczne odprężenie napiętej od szeregu już miesięcy sytuacji w łonie Beneluxu. Konferencja w Leodium rozwikłała doraźne i drugorzędne zagadnienia. Burżuazyjna prasa gospodarcza ubolewa jednocześnie nad faktem ponownego wprowadzenia przez Belgię, w mniej lub więcej zamaskowanej formie, ograniczeń importowych.

Znaczenie nowej belgijskiej polityki protekcjonistycznej polega m.in. na tym, że Belgia odstąpiła od zasad leżących u podstaw koncepcji Beneluxu; na co zresztą musiały wyrazić swoją zgodę pozostałe dwa państwa członkowskie.

Przeciwnieństwa przejawiające się w łonie tej Unii, jak również kolizje interesów krajów Beneluxu na terenie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali nie wróżą zbyt długiego istnienia tej organizacji.

FRANCJA

/c/

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Poprawa francuskiego bilansu handlowego, która dała się zauważyć w ostatnich miesiącach ubiegłego roku jako wystrzał w obecnych ograniczeń importowych i pewnego wzrostu eksportu, w obecnym roku nie tylko się nie utrzymała, ale nastąpiło nadal wyraźne pogorszenie. Bilans handlu francuskiego, który w miesiącach od października do grudnia ub. roku dawał niewielkie nadwyżki, zamknął się w pierwszych miesiącach roku bieżącego saldem deficytowym, wynoszącym w styczniu 17,8 mlrd ffr., w lutym zaś 10,8 mlrd ffr. Pogorszenie sytuacji nastąpiło zwłaszcza w obrotach z zagranicą właściwą: przeciętny deficyt miesięczny w obrotach z zagranicą, który w II półroczu 1952 r. wynosił 19,2 mlrd ffr, wzrósł w styczniu bieżącego roku do 27,6 mlrd ffr, w lutym zaś do 24,3 mlrd ffr.

Kształtowanie się francuskiego handlu zagranicznego w latach 1951 - 53 obrazuje poniższa tabelka:

Handel zagraniczny ogółem

	Import	/ w mlrd. ffr. /	
		Eksport	Saldo
1951 r. I półr. x/	128	122,9	- 5,1
II " x/	139,8	123,5	-16,3
1952 r. I półr. x/	148,9	120,9	-28
II " x/	116,1	115,1	- 1
1953 r. styczeń	126,6	108,8	-17,8
luty	131,1	120,3	-10,8

x/ przeciętna miesięczna

W tym obroty z zagranicą właściwą

	Import	/w mlrd ffr./	
		Eksport	Saldo
1951 r. I półr. x/	100,3	81,4	-18,9
II " x/	111,7	74,1	-37,6
1952 r. I półr. x/	117,7	67,9	-49,8
II " x/	87,6	68,4	-19,2
1953 r. styczeń	96,5	68,9	-27,6
luty	97,8	73,5	-24,3

x/ przeciętna miesięczna

	Import		Eksport	
	1953	1952	1953	1952
obszar dolarowy	15.142	33.243	8.010	7.987
obszar szterlingowy	33.215	47.972	13.221	15.542
/w tym kraje OEEC/	15.004	18.469	8.931	9.838
kraje OEEC z poza obszaru szterling.	36.018	45.653	39.226	31.794
inne kraje	13.463	21.283	13.017	15.162
O g ó ł e m	97.838	148.151	73.474	70.485

Powyższe dane pozwalają wysunąć wniosek, że trudności francuskiego bilansu płatniczego i handlowego, podobnie, jak w roku ubiegłym wynikają w pierwszym rzędzie ze struktury jej wymiany towarowej ze strefą szterlingową. O ile eksport francuski do innych obszarów walutowych w okresie styczeń-luty 1953 r. w porównaniu z analogicznymi miesiącami roku poprzedniego utrzymał się albo nawet wzrósł, to w wywozie do strefy szterlingowej zanotowano znaczny spadek.

Przytoczone powyżej cyfry francuskiego handlu zagranicznego łącznie z wypadającym stale na niekorzyść Francji w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej, świadczą o tym, że przed rokiem próba przywrócenia zachwianej równowagi francuskiego bilansu handlowego i płatniczego w drogach ograniczeń importowych, okazała się skutkiem tylko częściowo. Np. w stosunku do Wielkiej Brytanii okazała się ona zawodna, gdyż zarówno Anglia sama, jak i inne państwa szterlingowe ze swej strony poważnie zredukowały import. W wyniku ograniczeń importowych udało się wprowadzić Francji do pewnym stopniu swoje niedobory, bez osiągnięcia także uzdrowienia bieżącej sytuacji płatniczej.

Mimo tych niewielkich efektów, wydaje się, że Francja nie zmieni dalej drogą tej samej polityki. Oficjalne czynniki mówią o wprowadzaniu w życie nowego programu importowego, zakończonym poprzedniego programu w dniu 31.III.br. Jak wnioskować z dotychczasowych opinii, program ten przywróci do życia dalsze ograniczenia importowe z jednoczesnym, poważnym obciążeniem przywozu ze strefy szterlingowej.

Import z krajów OEEC ma być kontyngentowany w 100%. Donosi "United Press" rząd francuski rozpoczął stopniowo wdrażać system "oszczędności", polegający na redukcji importu środków żywności. System ten ma zmierzać do powstrzymania bankructwa kraju. Zdaniem ekspertów finansowych, do końca kilku miesięcy będzie można ocenić skuteczność tej polityki.

Minister gospodarki Buron zapowiedział obcięcie importu na najbliższe miesiące o 84 mln. Na konieczność zastosowania tego ograniczenia wpłynął fakt utraty w pierwszym miesiącu 20 milionów dolarów w złocie w handlu z Zachodnią na skutek przetroczenia przez Francję płatniczego w Europejskiej Unii Płatniczej. Jednocześnie francuskie koła eksportowe liczą na znaczną poprawę eksportu do Wielkiej Brytanii w wyniku ogłoszonej na ostatniej sesji OEEC zwiększonej liberalizacji brytyjskiego importu /z 45% na 58%/. Na poprawę sytuacji w tym zakresie zwłaszcza francuski przemysł włókienniczy, obuwiowy i metaliczny, gdyż przed ograniczeniem importu Wielka Brytania jest jednym z najpoważniejszych odbiorców produkcji francuskiej z tej branży.

Wchodzący w życie z planem importowym program francuskiego eksportu na dalszych 6 miesięcy, nosi również cechy poważnego zmniejszenia w stosunku do okresu poprzedniego.

Dążąc do zwiększenia swego eksportu, Francja nie ustaje w zabiegach o rynek Chińskiej Republiki Ludowej, mimo wyrażonych sprzeciwów ze strony Stanów Zjednoczonych, przejawiających się m.in. - jak o tym pisaliśmy w poprzednim numerze - wstrzymaniem wyjazdu do Chin statku z towarami francuskimi. Jak donosi obecnie "Secofi", w najbliższym czasie uda się do Chin francuska delegacja handlowa, której celem jest zawarcie szeregu transakcji na ogólną kwotę 12 mld franków. W tym celu ma być podpisana umowa między Bankiem Francji a Bankiem Narodowym Chińskiej Republiki Ludowej, w sprawie płatności z tytułu transakcji.

W Nr 12/95 "WHZ" wspominaliśmy o przygotowaniach, nionych w Paryżu do podróży do Waszyngtonu premiera: Mayera wraz z ministrem spraw zagranicznych Bidault - ministrem finansów Bonrgés - Manoury, oraz ministrem gospodarki Buroz. Wyjazd ministrów francuskich nastąpił w dniu 24.III.br. w naprężonej atmosferze, spowodowanej ostatnimi posunięciami rządu przed odlotem. Według doniesień prasy, ministrowie francuscy niewiele zdołali uzyskać od rządu amerykańskiego. Charakterystyczna jest pod tym względem opinia dziennika "Liberation", który stwierdził, że "ze swej podróży Mayer nie przywiózł ani dolarów, ani pomocy, ani zamówień, natomiast zobowiązał się dostosować politykę zagraniczną Francji do polityki USA w jeszcze większym stopniu niż dotychczas. To ostatnie przejawiało się przede wszystkim w zobowiązaniu się do utrudnienia dostaw towarów t.zw. "strategicznych" do obozu pokoju. Wszystkie statki, wiozące tego rodzaju towary nie będą zaopatrywane w paliwo w portach francuskich. Komercyjną "pielgrzymkę do Waszyngtonu" rządu Mayera dziennik "Prawda" zwraca uwagę na zupełnie niedwuznaczne aluzje amerykańskie na temat francuskich posiadłości zamorskich zmierzające do rozszerzenia amerykańskiej ekspansji kapitałowej w tych koloniach, co dałoby Francji możliwość uzyskania sum w dolarach. Charakterystyczne jest, że wielkorządcy francuscy liczą się z tą "transakcją" /pożyczka za kolonie/. Przeciwnie wia się to w fakcie, że francuski premier czynił niejedynie aluzje pod adresem Amerykanów o wzmożenie ich inwestycji w koloniach francuskich, co oznacza praktycznie sprzedaż tych kolonii. Nie są niespodzianką zaostrzone apetyty amerykańskie co do bogatego, w surowce Marokka, jak również nie jest nie fakt, że amerykańska broń i pieniądze na wojnę w Indochinach mogą w efekcie przechylić szalę wpływów w tym kraju na korzyść USA. Rozmowy w Waszyngtonie przyczyniły się do zdemaskowania antynarodowej polityki rządu i wywołały jeszcze silniejsze zaostrzenie sprzeczności francusko-amerykańskich.

Po opuszczeniu Waszyngtonu, ministrowie francuscy udali się do Ottawy celem pertraktacji z rządem kanadyjskim.

Utrzymując w bardzo ogólnikowym tonie komunikat głosi m.in., że obie strony rozpatrzyły możliwości przywrócenia równowagi w francusko-kanadyjskich obrotach handlowych oraz, że uznały konieczność kontynuowania przez wszystkie kraje atlantyckie "wysiłku obronnego".

F i n a n s e

Nawiązując do poruszonej przez nas w uprzednim numerze kwestii projektu reformy systemu podatkowego, uchwalonego przez Francuską Radę Ministrów, możemy obecnie uzupełnić poprzednią wiadomość informacją, iż został on odrzucony przez Komisję Finansów Zgromadzenia Narodowego. Uchwała Komisji jest poważnym sukcesem opozycji mas ludowych, zważywszy, że "reforma" podatkowa zmierzała do obciążenia przede wszystkim mas pracujących nowymi świadczeniami na rzecz państwa.

Jak pisze "Le Monde" rząd ma zamiar zwrócić się do Komisji o ponowne rozpatrzenie odrzuconego projektu, jednakże zdaniem cytowanego pisma - "nie należy spodziewać się wielkiego sukcesu ze względu na zdecydowaną tym razem opozycję".

O katastrofalnej sytuacji finansowej Francji świadczy nieustająca inflacja. Ilość banknotów znajdujących się w obiegu wyniosła na dzień 12.III.br. 2.101 mld fr. Polityka rządu francuskiego coraz bardziej niedwuznacznie przyczynia się do pogłębienia tej inflacji. Świadczy o tym ostatnie posunięcie Mayera, poprzedzające jego odlot do Waszyngtonu: w dniu 24 marca, czyli w dniu wyjazdu, ustalono w parlamencie francuskim, że skarb państwa jest pusty. Mimo, że nie tak dawno jeszcze Mayer zapowiadał, "nowy okres rozwoju" w życiu gospodarczym kraju, okazało się, że rząd ma do czynienia z katastrofą finansową. W tym stanie rzeczy zwrócił się on do Banku Francuskiego po kolejną "zaliczkę" w wysokości 80 mld franków. Oznacza to, że zażądano od Banku wypuszczenia w obieg nowych banknotów na tę sumę bez pokrycia. 24 marca w godzinach rannych została podpisana z bankiem umowa w sprawie "zaliczki" po czym została ona niezwłocznie przekazana do Komisji Finansowej parlamentu. Komisja wniosła rządowi odrzuciła, motywując to tym, że "zaliczka" w wysokości 80 mld franków zwiększy w groźny sposób inflację. Nie licząc się z decyzją Komisji Finansowej, rząd przekazał projekt umowy z bankiem do parlamentu. Po długotrwałych, żartach debatach i pod groźbą kryzysu rządowego w momencie zapowiadanej wizyty, parlament nieznaczoną większością głosów przyjął przedłożoną umowę, po czym Mayer i towarzyszący mu ministrowie późno w nocy odlecieli do Waszyngtonu.

Pożyczka ta ma być przez skarb państwa zwrócona w dniu 31 maja, jednakże francuskie dzienniki finansowe odnoszą się do tego przyrzeczenia z dużymi wątpliwościami, zważywszy na to, że jeszcze poprzednie długi skarbu państwa wobec Banku Francji nie zostały wyrównane, np. 22 kwietnia oraz 22 maja przypada płatność po 25 miliardów franków wypożyczonych zgodnie z umową z dnia 22.I.1953 r.

Zaciągnięta przez rząd pożyczka wpłynęła momentalnie na kurs złota. Cena kilograma złota podskoczyła z 482.000 ffr do 489.000 ffr. a na "czarnym rynku" dolar podskoczył z 391 do 400 franków.

Komentarze prasy paryskiej wokół nowej pożyczki są nieprzychylnie. "Combat" zwraca uwagę, że rząd w obliczu grożącej inflacji będzie zmuszony przedstawić parlamentowi plan sanacji finansowej. "10 miesięcy rządów Pinaya" - pisze "Combat" - pogrążyło kraj w niebezpiecznym letargu. Przebudzenie jest okrutne. Formuła "bez nowych podatków" była ze względów wyborczych wygodna dla deputowanych. Dziś jednak staje wybór między łatwą drukowaniem nowych banknotów, a koniecznością ograniczenia wydatków do państwa do wydatków lub odwrotnie. Prawdziwe ograniczenie wydatków mogło by nastąpić tylko dzięki masowej redukcji kredytów, bądź to na odbudowę i inwestycje, bądź na zbrojenia i wojnę indochińską".

"Humanite" przytacza sprawozdanie z toczącej się w Zgromadzeniu Narodowym debaty na temat nowej pożyczki. W czasie obrad, wielu deputowanych partii burżuazyjnych ostro krytykowało politykę finansową Rene Mayera i jego poprzednika Pinaya. Deputowany Jules Moch, nie wspominając oczywiście o odpowiedzialności SFIO za "eksperyment Pinaya", ostro zaatakował zarówno poprzedniego, jak i obecnego premiera, oświadczając, że "Rene Mayer jest syndykiem masy upadłościowej "eksperymentu Pinaya".

Radykał Mendes-France występujący przeciwko wnioskowi rządowemu podkreślił, że polityka 80 miliardów nie zdoła w istotny sposób wpłynąć na zmniejszenie 800 - miliardowego deficytu. Mówca określił politykę rządu jako "tchórzostwo" i stwierdził z niepokojem, że "przed czterema laty wydatki inwestycyjne były dwa razy większe od wojskowych, a dziś wojskowe są dwa razy większe od inwestycyjnych". Mendes-France zaznaczył, że Francja jest jedynym w Europie krajem, w którym w 1952 r. zbudowało się mniej niż w roku 1951.

Deputowany komunistyczny, Cristofol, oświadczył: "Znajdujemy się nie wobec częściowego kryzysu płatniczego, lecz wobec bankructwa waszej polityki i kryzysu, który zaostrza się".

Wszystkie bez wyjątku komentarze prasy francuskiej kładąc nacisk na krytyczne położenie finansowe wyrażają obawę przed inflacją i podkreślają rozbieżności ujawnione w czasie debaty w łonie większości.

Powszechnie panuje przekonanie, że gdyby nie wyjazd do Waszyngtonu, rząd francuski upadłby w tym krytycznym dniu. Według ostatnich doniesień, deficyt Francji w EPU w marcu wyniósł 20 mln wobec 31,3 mln w styczniu.

P r o d u k c j a

Wskaźnik produkcji przemysłu francuskiego od kilku miesięcy nosi cechy zastoju: w miesiącach grudniu ub.r. i styczniu i lutym bieżącego roku poziom jego utrzymuje się na niezmiennej wysokości 145 punktów /1938 r. = 100/. Poziom ten oznacza jednocześnie spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 4% - w lutym ub. roku wskaźnik produkcji francuskiej wyniósł 152 punkty /przy tej samej bazie/ co stanowiło jego najwyższy powojenny poziom.

Uzupełniając zamieszczone w poprzednim numerze "WKZ" wiadomości o spadku wytwórczości w szeregu gałęzi przemysłu francuskiego, podajemy obecnie, że wydobycie węgla we Francji wyniosło w styczniu 1953 r. 5.168.700 t. wobec 5.191.500 t. w analogicznym miesiącu roku poprzedniego. Zapasy węgla na haudach wzrosły jednak, osiągając na dzień 7.II.1953 r. - 2.186.000 ton.

Organ przemysłowców "Usine Nouvelle" opublikował w dniu 5.III.1953 r. informacje o spadku zamówień dla francuskiego przemysłu stalowego. Zgodnie z nimi, w pierwszej połowie 1952 r. przeciętna miesięczna ilość zamówień opiewała na

75.000 t. stali, w listopadzie ub. roku ilość ta wynosiła tylko 506.650 t., w grudniu zaś osiągnęła najniższy poziom - 376.900 t. Przeciętna miesięczna produkcja stali wynosiła natomiast w roku ubiegłym 800.000 ton. Podczas gdy w roku 1952 opierając się na niekorzystnych zamówieniach można było przynajmniej odpowiedni poziom produkcji, obecna ich ilość nie pozwala na zapewnienie poziomu produkcji z poprzedniego okresu.

Według oceny "Usine Nouvelle" obecnie produkuje się 200.000 ton stali miesięcznie ponad potrzeby wewnętrzne kraju.

Produkcja cementu we Francji spadła w grudniu ub. roku o 370.500 t. wobec 825.700 t. w październiku. Łączna produkcja tego artykułu w r. 1952 przekraczała zaledwie o 6,4% stan poprzedniego, podczas gdy wzrost produkcji między rokiem 1950 a 1951 wynosił 12,7%.

Przyrost produkcji cementu w ostatnich latach wynikał z zmożonego zapotrzebowania na cele budownictwa strategicznego /lotniska we Francji i północnej Afryce/. Jeśli idzie o produkcję włókienniczą, zanotowano w roku ubiegłym spadek produkcji przędzy bawełnianej o 5,5% na 256.441 t. wobec 271.152 t. w roku poprzednim. Spadek produkcji tkanin bawełnianych wyniósł w r. 1952 8,2%, przy czym produkcja zmniejszyła się o 163.668 t. /1951 r./ na 150.248 t. W porównaniu do roku 1951 spadek produkcji tkanin bawełnianych wyniósł w r. 1952 16,5%. Zmniejszenie produkcji odbiło się poważnie na eksporcie francuskim. Wywóz artykułów włókienniczych spadł w r. 1952 o 41%, spadając z wartości 62 mld fr. fr. wobec 105 mld fr. fr. w 1951 r.

Prasa francuska donosi stale o pojawiających się coraz to nowych kontrowersjach między Francją a Niemcami zachodnimi w sprawie utworzenia wspólnego rynku węgla i stali. Jak podaje "Le Figaro" w kołach francuskich przemysłu hutniczego daje się zauważyć tendencja do podniesienia w ramach pool'u cen wyrobów hutniczych. Przedstawiciele hutnictwa francuskiego zaproponowali już jakoby przedstawicielom zach.-niemieckim wyrównanie cen do poziomu francuskiego cen różnych wyrobów hutniczych krajów członkowskich Wspólnoty. Wydaje się jednak, że zach.-niemieckie koła przemysłowe są temu przeciwnie.

Obecnie rozgrywa się między imperialistami zachodnio-niemieckimi a francuskimi zaciepła walka o Zagłębie Saary. Pretekstem rzekomej obrony interesów ludności Zagłębia Saary, magnaci zbrojeniowi obu krajów toczą spór o kopalnię węgla, aby móc kosztem górników ciągnąć z nich maksymalne zyski i zdobyć sobie lepszą pozycję w planie Schumana.

Zagłębie Saary stanowi szczególnie "łakomy kąsek" dla imperialistycznych węgłowych obu krajów, ponieważ posiada ono niezwykle korzystne warunki wydobywania węgla. Na każdy kilometr kwadratowy teren ten posiada pokłady węgla w północnej Francji wynoszące 13,0 mln ton, w Lotaryngii - 4,2 mln ton, w południowej Belgii 13,0 mln ton, w Zagłębiu Ruhry 13,0 mln ton, a w Zagłębiu Saary 13,0 mln ton. Naturalne warunki położenia pokładów sprawiają, że wydobywanie węgla w Zagłębiu Saary może być większe niż w innych Zagłębiach, przy mniejszym wkładzie kapi-

Administracja kopalń Saary opanowana jest przez monopolistów francuskich na podstawie umowy, którą w marcu 1950 r. francuskie koncerny zbrojeniowe zawarły z separatystycznym rządem w Saarbrücken, w myśl której "państwu francuskiemu została przekazana odpowiedzialność za wykorzystanie pól węglowych Zagłębia Saary". Zrozumiałe jest, że dzięki warunkom naturalnym Zagłębia oraz niezwykle wydajnej pracy górników monopolisci francuscy ciągną niesłychanie wysokie zyski z eksploatacji kopalń. Towarzyszy tym zyskom stałe zmniejszanie płacy górniczej. Przy ogromnym wzroście wydajności pracy górniczej aktualne realne płace w Zagłębiu Saary są obecnie o 1/3 niższe w porównaniu z okresem przedwojennym.

Spór między monopolistami francuskimi a zachodnio-niemieckimi o całkowite prawo eksploatacji Zagłębia Saary został przez rząd francuski wniesiony przed "trybunę" Waszyngtonu. Rząd amerykański nie był jednakże skłonny do zajęcia stanowiska w tej sprawie przed ratyfikowaniem przez Francję układu o armii europejskiej.

Opublikowany niedawno przez Komisję Ekonomiczną ONZ raport statystyczny o sytuacji gospodarczej Europy porusza w rozdziale poświęconym Francji problemy francuskiej gospodarki rolniczej. Raport ten potwierdza katastrofalną sytuację francuskiego rolnictwa, o której pisaliśmy już niejednokrotnie na łamach "WHZ".

Jak stwierdza raport, aby osiągnąć produkcję rolniczą równą tej, jaka uzyskiwana jest obecnie w Europie środkowej, Francja musiałaby rozszerzyć obszar terenów pod uprawę conajmniej o połowę. Ceny francuskich artykułów rolniczych są niezwykle wysokie; przed wojną ceny np. produktów zwierzęcych znajdowały się prawie na tym samym poziomie co w krajach będących ich eksporterami; obecnie, z wyjątkiem jaj są one o 40 - 50% wyższe. Raport ECE stwierdza, że Francja jest w tej chwili praktycznie jedynym krajem importującym zboże pastewne.

Zacofaną sytuację rolnictwa francuskiego w stosunku do innych państw członkowskich projektowanego obecnie pool'u rolniczego Europy zachodniej, obrazuje poniższa tabelka opublikowana w "Le Monde", a podająca przeciętną wydajność pól rolnych z hektara w najważniejszych państwach członkowskich przyszedłego pool'u w sezonie 1950 - 51 r. /w kwintalach z hektara/:

K r a j	Zboża jadalne	Zboża pastewne	Ziemniaki	Baraki cukrowe	Tyton
Belgia	29,2	29,3	236,6	423	25,5
Holandia	26,9	29,1	254,2	435	
W. Brytania	26,2	22,5	193,2	305	
Dania	26,2	30,2	176,2	360	23,5
Szwajcaria	25,7	23,9	204	385	29,3
Niemcy zachodn.	23,7	22,5	244,9	361	
Irlandia	22,4	22	211,3	249	18,4
Szwecja	21,1	18,3	132,9	366	
Luksemburg	19	15,6	186		17,6
Francja	17,2	13,9	127,2	335	

Z powodu m.inn. tych niezwyklej różnic w wydajności produkcji rolniczej poszczególnych państw, konferencja "zielonego pool'u", która zebrała się w Paryżu 16 marca br. została odłożona do jesieni bież. roku ponieważ różnice zdań na temat organizacji pool'u były zbyt wielkie. Pragnąc zaradzić jakos ciężkiej sytuacji na odcinku rolnictwa, rząd opracował generalny plan zwiększenia jego wydajności rolniczej: przeciętny poziom produkcji ma być wg. ambitnych zamierzeń podniesiony o 20% przy jednoczesnej obniżce kosztów własnych. Zakłada się zwiększenie produkcji w następujący sposób: dzięki zwiększeniu obszaru zasiewów, produkcja pszenicy ma wynieść 100 mln q, produkcja mleka ma osiągnąć w r. 1957 200 mln hektolitrow /wobec - 160 mln w 1951/, produkcja mięsa w tymże roku 2,5 mln ton wobec 2 mln ton w 1951, produkcja cukru 1,4 mln ton, tłuszczów - 580.000 t.

Plan przewiduje również zmniejszenie importu artykułów rolniczych o 80 mld ffr oraz wzrost ich eksportu o 120 mld.

Środkami dla osiągnięcia tych zamierzeń mają być: - rozwój produkcji środków produkcji rolniczej przy pomocy zwiększenia i lepszego podziału kredytów, - poprawa warunków uprawy, przez scalanie terenów uprawnych, oraz przeprowadzenie odpowiednich melioracji /np. nawodnienie itd./, - popieranie uprawy buraków cukrowych, winnic itd.

Według danych oficjalnych w dniu 15.III. znajdowało się we Francji 320.000 całkowicie bezrobotnych i 169.000 bezrobotnych częściowo. Liczba bezrobotnych ubezpieczonych wyniosła według oficjalnych informacji w tym samym dniu 75.538 osób wobec 74.214 na dzień 1.III.

Przeciętny wzrost oficjalnie rejestrowanych bezrobotnych wynosi 3.000 osób co 2 tygodnie. Rzeczywista liczba bezrobotnych sięga ok. 3 mln osób.

W związku z katastrofalnym stanem bezrobocia powstał obecnie we Francji specjalny komitet międzyministerialny dla spraw bezrobocia. Ma on za cel "centralizowanie wiadomości o stanie bezrobocia oraz znalezienie środków zapobiegawczych".

W Zgromadzeniu Narodowym toczyły się niedawno obrady na temat t.zw. "Planu Courant", t.zn. planu budownictwa mieszkaniowego. Plan ten przewiduje w ogólnych zarysach ułatwienia ze strony komisji finansów w budownictwie dla celów mieszkalnych, jak również w zakładaniu instalacji niezbędnych dla mieszkańców miast, dla życia ekonomicznego i socjalnego mieszkańców".

Jak podkreślili w czasie obrad deputowani komunistyczni, plan ten obliczony jest jedynie na uspokojenie - opinii publicznej, w rzeczywistości nie zawiera on bowiem żadnych dodatkowych kredytów na budownictwo mieszkaniowe.

Deputowany Guiguen przedłożył kontrprojekt przewidujący wyasygnowanie 900 miliardów franków rocznie na budownictwo mieszkaniowe, zaznaczając jednocześnie, że z kredytów wyrzucanych każdego roku na wojnę indochińską możnaby wybudować 400.000 mieszkań.

Projekt deputowanego Guiguen został jednak odrzucony przez reakcyjną większość zgromadzenia.

Stopa życiowa

W związku z uchwaleniem "Planu Courant" warto podać kilka szczegółów na temat sytuacji mieszkaniowej we Francji.

"Le Monde" stwierdza, że według oficjalnych danych "średni wiek" paryskich budynków mieszkalnych wynosi 83 lata. 20% budynków nie posiada ani wody bieżącej ani elektryczności, a 47% prywatnych ubikacji. Jeden Paryżanin na 5-ciu zmuszony jest szukać wody poza obrębem własnego mieszkania, często na podwórzu, gdzie znajduje się jedyny w budynku kran. Według oficjalnych statystyk w samym Paryżu trzeba by zbudować 290.000 domów, aby każdy z mieszkańców Paryża otrzymał odpowiednie pomieszczenie.

"Humanite" pisze, że problem mieszkaniowy jest tragedią milionów Francuzów. W samym tylko okręgu paryskim 200.000 rodzin szuka mieszkania. Ponad pół miliona osób żyje w hotelach. W Paryżu 140.000 budynków grozi zawaleniem. Podobna sytuacja panuje w całej Francji. Wysokość komornego w nowo-wznoszonych budynkach przekracza możliwości finansowe ludu pracującego.

Ciężka sytuacja gospodarcza Francji, zastój w przemyśle, zwolnienia z pracy i ograniczenia czasu pracy powodują spadek średniej płacy robotników. W przemyśle bawełnianym średnia godzinna płaca spadła z 128,2 franka w sierpniu ub.r. do 120,9 w październiku; w przemyśle elektrycznym i maszynowym okręgu paryskiego - z 170,3 w listopadzie do 168,8 w grudniu. Powoduje to zmniejszenie zdolności nabywczej pracujących, potęgując w konsekwencji zastój gospodarczy.

W parze ze zmniejszaniem się realnych płac mas pracujących idzie nieustanna wyżka cen artykułów pierwszej potrzeby, głównie żywnościowych. Ogłoszona w "Le Monde" z 31.III. statystyka cen produktów żywnościowych wykazuje zwiększenie cen mięsa wołowego, kur, śledzi i niektórych gatunków ryb, kapusty, brukselki, ziemniaków i pomidorów.

N I E M C Y   Z A C H O D N I E

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W początkach 1953 roku w handlu zagranicznym Niemiec zachodnich zarysowała się tendencja spadkowa zwłaszcza w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Poniższe zestawienie obrazuje rozwój handlu zagranicznego w styczniu i lutym 1953 r.:

	styczeń		luty	
	import	eksport	import	eksport
1952 r.	1.403	1.311	1.461	1.274
1953 r.	1.353	1.262	1.177	1.226

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej spadł port, będąc w styczniu i lutym 1953 r. o 12% mniejszy niż w odpowiednich miesiącach 1952 r. Spadek wartości importu jest rezultatem obniżki cen szeregu surowców, zwłaszcza artykułów spożywczych, gdyż objętość przywozu nie zmalała, a przeciwnie wzrosła o 6% w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Natomiast objętość eksportu w styczniu i lutym 1953 r. była się mniej więcej na tym samym poziomie co w styczniu i lutym 1952 r. jednak wartość eksportu spadła o 4%. Zaznaczyć się więc już dawno spodziewana presja na ceny artykułów handlowo-niemieckich na rynkach kapitalistycznych. Pismo "Handelsblatt" wskazuje z niepokojem na okoliczność, iż przewidywany spadek obrotów nie da się wytłumaczyć jedynie "sezonowością". Przeciwnie, przytoczone cyfry należałoby jeszcze skorygować, gdyż oparte są one częściowo na danych uwzględnionych w tym okresie starych zamówieniach z końca 1952 r. Wobec tego spadek nowych zamówień w początkach 1953 r. może stać się, iż równie w przyszłości obroty eksportu kształtować się niepomysłnie.

Okoliczność, iż ceny importowe w szeregu wypadkach znacznie spadły, w rezultacie czego pozycja wierzycielska Niemiec zachodnich w lutym w EPU wzmocniła się, skłoniła rząd do pewnej dalszej liberalizacji importu z krajów OEEC.

Z dn. 15 marca br. zniesiono kontyngentowanie w odniesieniu do 250 pozycji importu, a tym samym kwota liberalizacyjna Niemiec zachodnich zwiększyła się o 3,5% do 84,4%.

W odniesieniu do grupy "środki żywnościowe i pasze" liberalizacyjna wynosi obecnie 72,5%, w grupie "fabrykaty" - 85,1%, w grupie "surowce" - 95,4%.

Okoliczność, iż ewentualny wzrost eksportu do krajów zachodnich, a co za tym idzie, - zmusza do liberalizacji importu, Bonn tym bardziej do zwiększonej ekspansji na inne rynki, zwłaszcza do krajów Ameryki Łacińskiej, do Afryki, na Bliski Wschód.

Szczególne zainteresowanie Niemiec zachodnich kieruje się stroną krajów demokracji ludowych; koła gospodarcze z coraz większą obserwują politykę embargo w handlu Wschód - Zachód, a co za tym idzie, - zmusza do liberalizacji importu. Embargo stawia np. pod znakiem zapytania wysiłki trzech państw do zwiększenia wymiany z Chińską Republiką Ludową. Wobec tego zawarto już z Chinami dwie transakcje wartości 10 mln DM w obie strony, jednak polityka USA prawdopodobnie uniemożliwi kontynuowanie tej wymiany.

Ekspansja gospodarcza Niemiec zachodnich kieruje się w coraz większym stopniu ku obszarom, stanowiącym niegdyś teren ich ekspansji, a mianowicie ku krajom, które utraciły w toku wojen światowych.

Pismo "Financial Times" odnotowuje z niepokojem postępy penetracji zachodnio-niemieckiej, przybierającej ostatnio pozór "pomocy w rozwoju obszarów zacofanych".

Boński minister dla Planu Marshalla opracował już dawniej program t.zw. pomocy technicznej dla krajów zacofanych w ramach trumanowskiego 4 punktu. Jednym z momentów tej "pomocy" jest chęć umożliwienia przemysłowi zachodnio-niemieckiemu udzielania długoterminowych /ponad 4 lata/ kredytów przy dostawach dóbr inwestycyjnych. Należy zaznaczyć, iż dotychczas firmy brytyjskie posiadały tę przewagę nad konkurentami zachodnio-niemieckimi, iż udzielały przy transakcjach na większą skalę kredytów nawet do 7 lat. Ostatnio właśnie ta okoliczność ułatwiła Brytyjczykom uzyskanie zamówienia na budowę stacji w Aviles /Hiszpania/ mimo zabiegów zachodnio-niemieckich.

Jako szczególnie uderzający przykład metod jakie stosuje handel zachodnio-niemiecki w swych próbach opanowania nowych terenów ekspansji może zasłużyć Indonezja.

Kraj ten stał się czołowym odbiorcą towarów zachodnio-niemieckich na Bliskim i Dalekim Wschodzie. W myśl wskazan sprawozdania Schachta przemysł zachodnio-niemiecki nie próbuje opanować w Indonezji rynku materiałów włókienniczych czy artykułów masowego spożycia, gdzie przewagę mają Japończycy. Cały ciężar ekspansji zachodnio-niemieckiej na tym obszarze koncentruje się na wywozie dóbr inwestycyjnych, maszyn i chemikaliów. Szczególną rolę odgrywa problem odciążenia cen zachodnio-niemieckich cen eksportowych, z reguły niższych np. od cen francuskich o 10% - do 40%, zwłaszcza w zakresie cen instrumentów precyzyjnych. Dążąc do zapewnienia sobie kontrolnych pakietów akcji w rozwijających się przedsiębiorstwach indonezyjskich, przemysł zachodnio-niemiecki gotów jest nawet "zrzec się" zysku przy sprzedaży wyposażenia przemysłowego dla nowopowstających fabryk otrzymując w zamian za to. Wiele planów budowy zakładów przemysłowych w Indonezji ma przewidywać, iż Niemcy zachodnie dostarczą maszyn, personelu technicznego oraz kierowniczego natomiast Indonezyjczycy dostarczą siły roboczej oraz kapitału uzupełniającego.

Pismo "Le Monde" podkreśla, iż w porównaniu z aktywnością francuską, Niemcy zachodnie poczyniły o wiele większe postępy na rynku indonezyjskim, wypierając innych konkurentów.

Obok istniejącej już zachodnio-niemieckiej misji handlowej w Dżakarcie, w najbliższym czasie ma powstać szereg przedstawicielstw handlowych zachodnio-niemieckich w Hongkongu, Singapoore, Kobe, Osace, Kalkucie, Madras oraz w Colombo. Jednocześnie toczą się rozmowy z przedstawicielami Iraku w Kairze, mające na celu podjęcie rokowań przerzeczonych w końcu 1952 r.

Nadzieje Wielkiej Brytanii i innych konkurentów Niemiec zachodnich związane z bojkotem towarów zachodnio-niemieckich przez kraje arabskie nie wydają się być silnie ugruntowane.

Komentując ratyfikację umowy między Niemcami zachodnimi a Izraelem przez parlament boński, "Manchester Guardian" zaznacza, że w "ciągu ostatnich kilku miesięcy państwa arabskie"

nie głośno potępiały "jednostronną" pomoc dla przeciwnika, takim dla nich jest Izrael, a Liga Arabska zagroziła bojkotem towarów zachodnio-niemieckich. Wszystko daje się wskazywać jednak, że burza przeminie. Niemcy zachodnie i państwa arabskie mają zbyt wiele do wzajemnego zaoferowania sobie jako partnerom handlowi, tak, że nie jest prawdopodobne, by oburzenie, wynikające z przesłanek politycznych, mogło je rozdzielić. Podobne opinie znajduje w holenderskim piśmie liberalnym "Gemeent Handelsblad". "Można przyjąć, że kraje arabskie wykazują tak wielką potrzebę kredytów oraz towarów zachodnio-niemieckich, że ratyfikację przyjmą jako fakt dokonany. Rozmowy z Egiptem zostaną w każdym razie wznowione".

Zalecenia Ligi Arabskiej, zachęcającej do bojkotu towarów i firm zachodnio-niemieckich nie zdołały zahamować ekspansji zachodnio-niemieckiej. Reprezentantów firm zachodnio-niemieckich można spotkać we wszystkich krajach arabskich. Obót oni dostawy towarów oraz wykonanie poważniejszych robót na warunkach niekiedy dogodniejszych od angielskich, francuskich i amerykańskich. Uzyskują oni liczne zamówienia na budowę obiektów przemysłowych tam, urządzeń nawadniających itp. Korzystne zamówienia na budowę obiektów przemysłowych w Egipcie otrzymała firma Mann, /na sumę przeszło 1 mld fr./, Beton-und Monierbau /na sumę przeszło 1 mld fr./, Felton und Guillaume /na kwotę przeszło 2,5 mld fr./, Hoch-und Tiefbau /1 mld fr./, Ferrostahl i Baukner-Humboldt und Deitz, Stahlbau-Rheinhausen oraz firma

Obraz penetracji zachodnio-niemieckiej na półkuli wschodniej nie byłby kompletny, gdyby nie uwzględniono ostatnich lat, przemysłu zachodnio-niemieckiego skierowanych do krajów Afryki. W 1952 r. wartość importu zachodnio-niemieckiego z krajów i kolonii afrykańskich wynosiła \$ 300 mln, a głównymi pozycjami przywozu były przede wszystkim surowce i artykuły żywnościowe. Natomiast eksport Niemiec zachodnio-niemieckich wynosił \$ 150,0 mln, głównie fabrykaty i wyposażenia przemysłowe. Szczególne zainteresowanie firm zachodnio-niemieckich kierowało się w tym czasie do W. Afryki, na Złotybrzeże, Tanganikę etc. Celem zrównowoczenia na przyszłość handlowej z tym kontynentem rzecznik towarzystwa "Bremen Afrika - Verein" oświadczył niedawno, iż celem ekspansji zachodnio-niemieckiej musi być uzyskanie "przewidliwego" udziału w zamówieniach udzielanych przez kraje należących do obszaru Brytyjskiej Afryki Zachodniej. Jak dotąd są to jedynie projekty.

Jednym z najdogodniejszych terenów ekspansji gospodarczej Niemiec zachodnich są kraje Ameryki Łacińskiej. Wskazują na to cyfry obrotów handlowych z tym obszarem w 1952 r. Wartość importu Niemiec zachodnich do krajów Ameryki Łacińskiej wyniosła \$ 410,0 mln, zaś wartość importu \$ 333,0 mln. A więc saldo obrotów handlowych z tym obszarem zamyka się saldem dodatnim w przeciwieństwie do np. dotychczasowego deficytu bilansu handlowego z Afryką /bez Egiptu/. Saldo dodatnie w handlu z Ameryką Łacińską p.d. amerykańskim zwiększy się jeszcze bardziej, jeżeli uwzględnimy tzw. eksport pośredni towarów zachodnio-niemieckich dokonywany przez kraje trzecie czy nawet czwarte do Ameryki Łacińskiej. Okazuje się wtedy, iż ogólna wartość eks-

portu wyniesie \$ 500,0 mln. Należy stwierdzić, iż obecnie około 75% zachodnio-niemieckich obrotów handlowych z krajami Ameryki Łacińskiej dokonuje się w ramach transakcji kompensacyjnych, natomiast 25% w dolarach. Również i tu Niemcy zachodnie dostosowują się do tendencji industrializacji przejawiającej się w pewnej mierze w tych krajach starając się raczej pokrywać zapotrzebowanie na odcinku dostaw maszyn, chemikaliów etc., aczkolwiek wywóz dóbr konsumcyjnych zajmuje również dość poważną pozycję.

Szczególne znaczenie w rozwoju stosunków handlowych zachodnio-niemieckich z krajami Ameryki Łacińskiej ma kwestia skonfiskowanej własności niemieckiej na tym obszarze. Pismo "Handelsblatt" podkreśla, iż właśnie Urugwaj był pierwszym krajem świata kapitalistycznego, który bezwarunkowo przywrócił wszelką własność zachodnio-niemiecką "ich prawowitym posiadaczom" /w dn. 1.IV.1950 r./. Natomiast Brazylia restytuowała własność zachodnio-niemiecką /4.XI.1950/ jedynie w ograniczonym zakresie, przyznając tytuły własności jedynie firmom zachodnio-niemieckim, mającym siedzibę w Brazylii. "Handelsblatt" pisze z rozgoryczeniem, iż rząd brazylijski zlikwidował nawet w styczniu 1953 r. 6 wielkich domów handlowych zachodnio-niemieckich. Również polityka Meksyku na tym odcinku budzi zaniepokojenie tego pisma, zwłaszcza przy uwzględnieniu dotychczas "kwitnącego" stanu wymiany handlowej z tym obszarem. Okoliczność, iż Meksyk przejął na swą własność znaki handlowe zachodnio-niemieckiego przemysłu chemicznego na tym obszarze, może zaszkodzić tej wymianie, zwłaszcza gdy się weźmie pod uwagę wydaną w grudniu 1952 roku ustawę meksykańską wywłaszczającą kilka przedsiębiorstw zachodnio-niemieckich. Z zadowoleniem natomiast przytaczają zachodnio-niemieckie dzienniki, iż Argentyna na mocy podpisanego układu z Tryzonią zwraca obecnie skonfiskowanych 28 patentów i 1.365 niemieckich znaków handlowych. Tym samym zwrócono około 54% skonfiskowanych przez Argentynę niemieckich znaków handlowych. Przykładowo wymienimy niektóre znaki handlowe zwrócone w przemyśle hutniczym: Krupp, Nirosta, Widia, Ferrostaahl, Stinnes, Metallgesellschaft.

W rzadzie krajów, które zakończyły już zwrot całej własności zachodnio-niemieckiej należy wymienić San Salvador, Costa Rica i kilka innych. Jedyńm krajem, który wywłaszczył bezpowrotnie wszystkie firmy zachodnio-niemieckie na swym obszarze, jest Gwatemala.

F i n a n s e

Niemcy zachodnie stały się ponownie poważnym wierzycielem w EPU, z tytułu wierzytelności w kwocie \$ 31,6 mln.

W bońskich kołach rządowych zaznacza się, iż wobec pomyslniej sytuacji w EPU przewiduje się podwyższenie kwoty liberalizacyjnej importu nawet do 90% i to zarówno w odniesieniu do produktów przemysłowych jak i rolnych. Takie podniesienie kwoty nałożyłoby jednak poważne brzemie na finanse Niemiec zachodnich.

Szczególnie znaczne obciążenia przyniesie podjęta po-
obsługa długów zagranicznych w myśl zawartego w Lon-
porozumienia z 18 wierzycielami Niemiec zachodnich

W ramach układu londyńskiego
zachodnie będą musiały rocznie wpłacać DM 450,0 mln
róż krajów należących obecnie do EPU. Pierwsze wpłaty
tytułu nastąpią z dn. 1.IV.1953 r. Ogólna suma wpłat,
należy dokonać z tytułu umorzenia i oprocentowania ma-
DM 13,73 miliardów. Oficjalnie uważa się uregulowanie
długów za przesłankę przywrócenia zaufania do kredytu
zachodnio-niemieckiego, ale w istocie rzeczy przyczyni się
jedynie do zwiększenia wpływu monopolu USA, które były
głównymi wierzycielami. Zobowiązania z tytułu londyńskiego
pożyczki przedwojenne /Dawesa, Lounga i Krügera/
zobowiązania powojenne, a to: 1/ z tytułu otrzymywanej
marshallowskiej, do niedawna określanej jako "bezinterese-
" 2/ z tytułu dostaw GARRIOA 3/ z tytułu dostaw brytyjs-
dla strefy okupowanej 4/ z tytułu dostaw francuskich
francuskiej strefy okupacyjnej 5/ z tytułu zakupów demo-
amerykańskiego. Zobowiązania powojenne opiewają na 7,0
miliardów DM.

Należy zaznaczyć, że prócz tego Niemcy zachodnie obcią-
są znacznymi kwotami z racji pożyczek nie uregulowanych
w ramach londyńskiej. Ogólna suma tych "dodatkowych" pozycji
wyniesie 19,151 mld DM w postaci procentów i sum amerykań-
nych. Należy tu wymienić m.inn. wierzytelności Danii, Szwaj-
carii, płatności z tytułu opodatkowania w pool'u węglowym
z olbrzymie kwoty długów zachodnio-niemieckich wobec oku-
panych przez nie krajów.

Przy uwzględnieniu wielu innych pozycji, zwłaszcza za-
życia z tytułu umów clearingowych, okaże się, że ogólne
zadłużenie Niemiec zachodnich wyniesie 60,0 mld DM, co ozna-
czy 1000 DM na 1 mieszkańca. Nie trzeba podkreślać,
skuteczne w skutkach może okazać się to zadłużenie w odnie-
niu do kształtowania się bilansu płatniczego, bilansu handlo-
wego i całej gospodarki.

Należy zaznaczyć, iż wierzyciele londyńscy zastrzegli
przed możliwością spłaty długów w drodze importu towarów
zachodnio-niemieckich. Dla szeregu krajów szczególnie wie-
cie eksportu do Niemiec zachodnich, co potwierdza tezę, iż
londyński stał się w istocie punktem wyjściowym dla
tego zaostrzenia się sprzeczności między krajami kapita-
listycznymi.

o d u k c j a

Prasa brytyjska donosi pod wielkimi nagłówkami o spad-
zach zachodnio-niemieckiej produkcji przemysłowej w styczniu i
lutym 1953 r., związanym w pierwszym rzędzie ze znacznym
zmniejszeniem się portfela zamówień.

Według danych zachodnio-niemieckiego Urzędu Statystycznego ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej spadł w styczniu do 140 /1936 = 100/ podnosząc się zaledwie do 142 w lutym wobec 152 w grudniu. Poniższe zestawienie obrazuje w odsetkach spadek produkcji w poszczególnych gałęziach produkcji w styczniu w porównaniu z grudniem:

	w %
dobra konsumcyjne, ogółem	6,4
artykuły spożywcze	22,9
dobra inwestycyjne	10,3
w czym:	
maszyny.....	15
sprzęt elektrotechniczny.....	13
mechanika precyzyjna, optyka...	13
budownictwo.....	23
kamieniołomy	18
szkło	9

Jedynie tylko przemysł żelazny zanotował wzrost produkcji o 4%.

Szczególnie silnie spadł popyt w przemyśle włókienniczym, drzewnym oraz w szklanym. Towarzyszy temu zjawisko zwiększenia się zapasów, zwłaszcza w przemyśle włókienniczym, nie spodziewającym się w związku z tym zwiększenia zbytu nawet w dogodniejszym sezonie.

W przemyśle ciężkim zanotowano dalszy spadek zamówień o 15% w porównaniu z grudniem 1952 r. Ogólny wskaźnik zamówień spadł /1949 = 100/ do 143 punktów wobec 148 w grudniu i 175 w listopadzie 1952 oraz 144 w styczniu 1952 r. Szczególnie silnie zmalały zamówienia w przemyśle maszynowym i elektrotechnicznym. Pismo "Düsseldorfer Handelsblatt" traktuje spadek zamówień, mierne wyniki "targów wiosennych" oraz spadek eksportu jako objawy zbliżającej się recesji gospodarczej.

Siła nabywcza ludności stale spada. Świadczy o tym spadek obrotów detalicznych w styczniu o 41% w porównaniu z grudniem, przy czym tendencja ta pogłębiła się jeszcze w lutym. Trudno jest przypisać ją wyłącznie czynnikom natury "sezonowej". Jak donosi "Textilzeitung" w lutym 1953 r. obroty tekstyliami spadły o 10% w porównaniu z lutym 1952 r.

Celem pobudzenia osłabionej aktywności gospodarczej rząd boński wraz z USA opracował plan zainwestowania 120,0 mln DM celem zmechanizowania urządzeń przemysłowych, zwłaszcza wzmocnienia potencjału przedsiębiorstw zbrojeniowych. Suma ta jest jedynie skromną częścią udziału amerykańskiego kapitału finansowego w gospodarce zachodnio-niemieckiej. Obecnie wg. oficjalnych danych udział ten wynosi z górą \$ 1,0 mlrd, natomiast faktycznie waha się w granicach od \$ 3 - do 4,0 miliardów.

Nowym etapem na drodze faktycznej rekartelizacji przemysłu zachodnio-niemieckiego, mającej umożliwić kapitałowi amerykańskiemu osiągnięcie jeszcze większych zysków jest sprawa koncernu IG-Farbenindustrie.

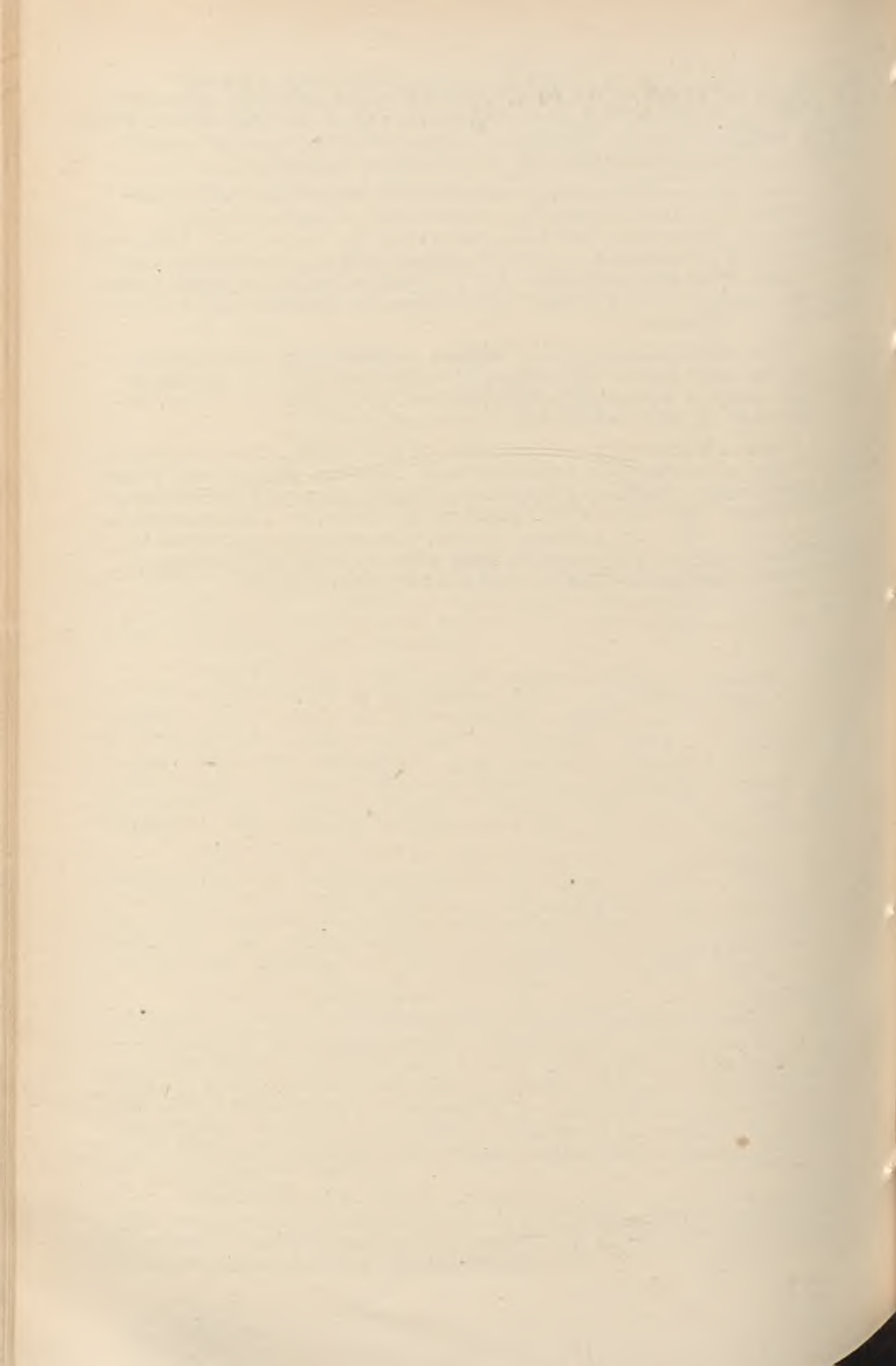
W 24 godziny po ratyfikowaniu wojennych układów z Bonn i Paryża wysocy komisarze mocarstw zachodnich przedstawili władzom bońskim "plan reorganizacji" I.G. Farbenindustrie, który w gruncie rzeczy oznacza pełną obudowę tego koncernu i całkowite przystosowanie go do potrzeb wojennych.

Plan przewiduje połączenie wielu drobnych zakładów I.G. Farben w kilka większych koncernów. M.inn. zakłady IGfa Werke w Monachium zostaną włączone do Bayer AG. Zakłady Kalle Co AG i Wiesbaden Biebrich oraz zakłady dr Aleksander Becker GMBH zostaną włączone do jednego z największych zakładów chemicznych w IG Farben, do Farbwerke Hoechst AG w Frankfurcie n.Menem.

Plan reorganizacji IG Farben przewiduje utworzenie 3 większych koncernów: 1/ Bayer AG, 2/ Badeńskich Zakładów Produkcji Sody i Aniliny z kapitałem 387,7 mln DM 3/Farbwerke Hoechst z kapitałem 285,6 mln DM.

Planom wzmożenia potencjału przemysłów ciężkich odpowiada stale wzrastające bezrobocie w szeregu gałęziach przemysłu cywilnego. Według ostatnich danych liczba bezrobotnych wzrosła o 214 tys osób w okresie od grudnia do 15 lutego, osiągając 1,9 mln, co stanowi cyfrę rekordową w porównaniu z rokiem ubiegłym. Podstawową grupę bezrobotnych stanowią zredukowani robotnicy przedsiębiorstw budowlanych.

/a/

Lamowskie kraje kapitalistyczne

AFGANISTAN

Sytuacja gospodarcza

Według danych pakistańskiego Centralnego Urzędu Statystycznego obroty handlowe Afganistanu dokonywane tranzytem przez Pakistan wyniosły w 1952 r. 183 mln. rupii pakistańskich (1 rupia pakist. = 5 afganisów = 30,22 zł / wobec 140,3 mln. rupii w 1951 r. Ogólna wartość eksportu tranzytem przez Pakistan wyniosła 103,8 mln. rupii wobec 73,1 mln. rupii w 1951 r. Wartość importu wyniosła 79,2 mln. rupii wobec 66,7 mln. rupii.

Struktura towarowa eksportu afganistańskiego przez Pakistan przy uwzględnieniu jedynie ważniejszych pozycji wywozu, przedstawiała się następująco:

skóry i skóry	52,6	mln.	rupii	pak.
warzywy	26,5	"	"	"
wełna	11,9	"	"	"
wełniene	7,8	"	"	"
leki	2,4	"	"	"
inny	1,1	"	"	"

Powyższe pozycje stanowią 98,5% ogólnego eksportu Afganistanu przez Pakistan.

Struktura towarowa importu rejestrowanego również na pakistańskiej przedstawiała się następująco:

włókiennicze	27,7	mln.	rupii	pak.
mineralne	5,5	"	"	"
gumowe	4,3	"	"	"
szklane	3,3	"	"	"
inne	3,1	"	"	"
inne	2,7	"	"	"
inne	1,4	"	"	"

Wymienione pozycje stanowią 60,6% ogólnego importu Afganistanu przez Pakistan. W eksporcie afganistańskim notuje się znaczny udział skór, zwłaszcza karakułowych, zbywanych po niskich cenach do USA. Celem umożliwienia eksportu lepszej jakości rząd ostatnio przystąpił do budowy marni w okolicy Kabulu i innych miejscowości. W 1952 r. ograniczono produkcję skór do około 900.000 sztuk, t.j. mniej niż 50% ilości uzyskanych w 1951 r. Jest to bezpośredni rezultat narzucenia w ciągu ubiegłych lat niskich cen na karakuły afganistańskie przez USA; producenci afganistańscy pragną osiągnąć na poziom cen poprzez drastyczne ograniczenie wytwór-

Z przytoczonych danych wynika, iż Afganistan eksportuje poza karkułkami i owocami również dość znaczne ilości bawełny i wełny. Jednakowoż wartość importu tekstylii do Afganistanu przekracza znacznie wysokość wpływów uzyskanych z eksportu surowca dla zagranicznego przemysłu tekstylnego. W rezultacie Afganistan uzależniony jest, podobnie jak i inne zacofane kraje Wschodu od drogiego importu tekstylii, podczas gdy ceny eksportowe bawełny ulegają ciągłym wahanom na niekorzyść krajów - producentów. Pragnąc choć częściowo zmienić ten niekorzystny stan rzeczy, rząd za pośrednictwem Banku Mille /afganistański Bank Centralny/ przystąpił ostatnio do budowy przędzalni w Gulhabar i zmodernizowania tkalni w Pul-i-Khumri.

Również w celu zaoszczędzenia dewiz na import cukru projektuje się zbudowanie cukrowni w Jalahabadzie o zdolności produkcyjnej 200 ton dziennie. Jak dotychczas polityka rządu zmierzała do znacznego zmniejszenia areału upraw buraka cukrowego na korzyść upraw bawełny, której cena przez pewien czas, w okresie "boomu" koreańskiego kształtowała się pomyślnie. Rezultaty tej polityki okazały się fatalne, gdyż spadek światowych cen bawełny podciął tą gałąź eksportu Afganistanu, zmuszonego jednocześnie do importu znacznych ilości cukru, z Indii i USA.

Korzystne warunki wymiany handlowej zapewnia Afganistanowi jedynie umowa kompensacyjna z ZSRR, przewidująca dostawy bawełny i wełny afganistańskiej wzamian za takie artykuły jak: benzyna, tekstylia, rowery etc. Ceny radzieckich artykułów na rynku wewnętrznym w Afganistanie są znacznie niższe od cen produktów z krajów kapitalistycznych.

Znaczne bogactwa mineralne Afganistanu są zupełnie nie wykorzystywane /patrz nr.nr.44/79 i 32/67 "WHZ"/. O wyjątkowo słabym rozwoju afganistańskiego przemysłu hutniczego świadczą korzystne warunki dla rozwoju świadczy fakt, iż nawet zmodernizowana odlewnia żelaza w Khanabadzie, mająca zastąpić obecne prymitywne urządzenia ma dawać dziennie zaledwie 60 ton wyrobów.

Pismo "Iepah" krytykując rodzimą klasę kapitalistów afganistańskich nie inwestujących w należyтым stopniu w przemysł krajowy, pisze: "W ostatnich latach nasi kapitaliści coraz chętniej wykupują ziemie i sady /dostarczające ważnych artykułów eksportowych/ w pobliżu miast. Chłopi, potrzebujący się do pieniędzy, zbywają ziemię za bezcen, a następnie stają się dzierżawcami na bardzo ciężkich warunkach". Rodzimi kapitaliści prowadzą rabunkową gospodarkę leśną, ogławiając zupełnie niegdyś obficie zalesione obszary północnego Afganistanu. M.in. w rezultacie tego, jak donosi pismo "Anis", wzrosła w Kabulu cena na węgiel drzewny od 5% do 10%.

/a/

A R A B I A   S A U D Y J S K A

Sytuacja gospodarcza

Arabia Saudyjska, z momentem wszczęcia na szeroką skalę eksploatacji ropy naftowej przez Aramco weszła w sferę zainteresowania zagranicznych kół handlowych i przemysłowych.

Obecna produkcja ropy naftowej /41.500.000 ton w 1952r. wobec 37.200.000 ton w 1951 r. i 1.000.000 ton w 1945r./ wysuwa Arabię Saudyjską na pierwsze miejsce w produkcji ropy na Bliskim Wschodzie i trzecie po USA i Wenezueli, w świecie kapitalistycznym.

Arabia Saudyjska jest typowym przykładem zacofanego i uzależnionego politycznie od wielkich mocarstw obszaru, opierającego swą gospodarkę na jednym przemyśle t.j. przemyśle naftowym, owładniętym całkowicie przez obce monopole.

Wybitnie jednostronny charakter działalności gospodarczej na tym obszarze odbija się na sytuacji finansowej i handlowej.

Z racji swego dominującego stanowiska w eksploatacji złóż naftowych w Arabii Saudyjskiej, główne miejsce w rzędzie dostawców towarów do tego kraju zajmują USA, eksportujące w 1948 r. za \$ 84,0 mln., w 1949 r. - \$ 85 mln., 1950 r. - \$ 83,0 mln., 1951 r. - \$ 53,0 mln. i w ciągu stycznia - sierpnia 1952 r. - \$ 67,3 mln. Na drugim miejscu uplasowała się Wielka Brytania, eksportująca w 1948 r. za £ 1,6 mln., w 1949 r. - £ 3,4 mln., w 1950 r. - £ 2,8 mln. w 1951 r. - £ 2,7 mln. i w I kwartale 1952 r. za £ 1,6 mln. Innymi ważniejszymi dostawcami w 1951 r. byli: Japonia, Niemcy zachodnie, Indie /ogółem £ 1,4 mln./, Kanada /£ 1,4 mln. głównie drewno i mąka pszenne/ oraz Francja /£ 2,3 mln./.

Płatności dokonuje się głównie w sterlingach i dolarach. Przedsiębiorstwa pragnące otworzyć sobie rynek zbytu w Arabii Saudyjskiej muszą dostosować się do szczególnych warunków obrotu handlowego z tym obszarem. Do tych warunków należy m.in. 1/ mocne i trwałe opakowanie towarów w przewidywaniu dłuższego transportu wewnątrz kraju, 2/ znaki handlowe powinny być wyraźne, utrzymane w żywych kolorach, lecz nie opierać się na tekście drukowanym. 3/ Przy przeprowadzaniu transakcji wskazanym jest żądanie od przyszłego nabywcy w Arabii Saudyjskiej złożenia depozytu na poczet poczynionego zamówienia lub stosować jedynie akredytywy nieodwołalne. Należy zaznaczyć, iż w zakresie zaspokajania swych potrzeb Arabia Saudyjska prawie całkowicie jest zależna od importu. Poza naftą kraj nie posiada w ogóle przemysłu, a rolnictwo rozwija się bardzo słabo. W związku z tym importuje się głównie artykuły żywnościowe i tekstylia na potrzeby zamożniejszej części społeczeństwa, a więc kupców, urzędników. Również popyt na towary ze strony pielgrzymów odwiedzających Mekkę i Medynę /około 100.000 osób rocznie/ odgrywa poważną rolę przy ocenianiu możliwości zbytu na tym obszarze. Warstwa feudałów i dwór królewski oraz kilka innych nielicznych grup społeczeństwa sprowadza z zagranicy, głównie z USA, samochody, przedmioty zbytku etc. Natomiast szereg masy 6 milionowej ludności żyją w nędzy, prowadząc życie na wpół osiadłe, nie będąc w ogóle odbiorcami towarów zagranicznych.

Polityka importowa Arabii Saudyjskiej jest bardzo liberalna, a praktycznie biorąc ograniczenia przywozowe dotyczą jedynie napojów alkoholowych, instrumentów muzycznych, obrazów i wszelkich produktów wieprzowych /nawet skór/.

Gruntownej zmianie uległ system opłat importowych z dniem 2.XII.1952 r. Obecna taryfa przewiduje pobieranie opłat

ad walorem w odróżnieniu do dawnego systemu specyficznych stawek celnych. Również umowy celne określające będą wartość towarów obciążenie na podstawie ceny wymienionej w fakturze plus koszty ubezpieczenia plus koszty transportu - w przeliczeniu na walutę saudyjską wg przeciętnego kursu handlowego rielu saudyjskiego ustalanego przez Agencję Monetarną Arabii Saudyjskiej. Poprzednio określano wartość towarów na bazie cen rynkowych w Arabii Saudyjskiej przy przeliczeniu 1 £ = 4 riele saudyjskie.

W kraju panuje nieskrępowana, a spekulacyjnym charakterze gospodarka dewizowa; główny ośrodek wymiany obcych walut znajduje się w Dżeddzie. Rynek dewizowy ożywił się szczególnie z momentem napływu do Arabii Saudyjskiej znacznej ilości obcych walut po rozpoczęciu się "boomu" naftowego.

W roku budżetowym 1952/53 dochody z eksploatacji złóż ropy naftowej wpłacane przez "ARAMCO" mają wynieść £ 150,6 mln. /80% w dolarach, 20% - w funtach szterlingach/ co stanowi jedynie skromną część superprysków przelewanych do USA przez 15 firm amerykańskich.

Wystarczy zaznaczyć, iż koszty wydobycia ropy saudyjskiej są 10-krotnie mniejsze od kosztów produkcji w amerykańskich okęgach naftowych; a przecież na bazie tych ostatnich kosztów ustalone są ceny sprzedaży ropy Bliskiego Wschodu. Jasnym jest, iż przede wszystkim tanie siła robocza i długi - często 12-godzinny - dzień pracy w szybach naftowych Arabii Saudyjskiej, umożliwia tak korzystne warunki dla lokat obcego kapitału.

Przedstawiany stan rzeczy na odcinku wykorzystywania przez zagranicę zasobów naftowych ma trwać zgodnie z koncesją do r. 2005.

Gospodarka obcych monopolii wywiera decydujący wpływ na strukturę wydatków budżetowych. W roku budżetowym 1952/53 z ogólnej sumy 730,0 mln. rielu saudyjskich /9,5 rielu saud. = 1 £/ 230,0 mln. rielu przeznaczono na t.zw. program "rozwój budownictwa". Większość sum tego programu przeznaczona jest m.in. na budowę portu wojennego w Dammamie nad Zatoką Perską, fabryk amunicji i koszer w Kharj koło Riady; rozbudowę strategicznej sieci dróg oraz kolei łączącej Dżeddę z Dammamem. Szczególną porcję w wydatkach budżetowych stanowi koszt budowy pół startowych i lotnisk powstających zgodnie z warunkami układu wojskowego zawartego między Arabią Saudyjską a USA w 1951 r.

B U R I A

Sytuacja gospodarcza

Niepełne dane dotyczące się obrotów handlowych Burry z zagranicą w I połowie 1952 r. wskazują na znaczące wahania eksportu i stale wysoką wartość importu. Należy zaznaczyć, iż przed 1939 r. obroty handlowe były znacznie większe, przekraczając stale saldo dodatnim; obecnie wobec skurczenia się wymiaru z Chinami Ludowymi oraz znacznego wzrostu cen importowych towarów handlu zagranicznego kampanie się stale saldem ujemnym.

Wg danych brytyjskich, obrazujących handel dokonywany przez port w Rangoonie /obsługujący większość eksportu i importu Burmy/ saldo ujemne w marcu 1952 r. wynosiło 28,2 mln. rupii burmańskich /eksport 26,4 mln., import 54,6 mln./ w kwietniu 44,9 mln. /eksport - 23,1 mln., import - 68,0 mln./ w maju 20,1 mln./eksport - 75,9 mln., import - 96,0 mln./ w czerwcu - 34,5 mln. /eksport - 36,4 mln., import - 70,9 mln./ /1 rupia = 21 p/

Również tendencja ta zaznacza się i w II półroczu 1952r. W oficjalnych danych burmańskich wartość importu przez port Rangoonie we wrześniu wyniosła 103.273.681 kyatów /1 kyat = około 1 rupii/, wartość eksportu przez Rangoon jedynie 34.161.127 kyatów; w październiku import spadł co prawda do 55.284.894 kyatów jednak eksport w dalszym ciągu utrzymywał się na niskim poziomie 34.287.734 kyatów.

Główną pozycją wywozu burmańskiego stanowią surowce rolnicze, a przede wszystkim ryż. Poniższe tabela przedstawia strukturę towarową obrotów handlowych w październiku przez port w Rangoonie /w kyatach/.

	Import	Eksport	Reeksport
Produkty żywnościowe			
/m.in.ryż/	5.958.029	28.323.935	3.166
napoje i papierosy	677.593	1.155.447	-
surowce przemysłowe	276.853	4.284.233	1
paliwa	2.731.169	8	1
zwierzęce i			
roślinne	3.734.533	6	-
chemikalia	4.256.787	193.684	19.571
fabrykaty	29.359.573.	363.993	15
maszyny	5.041.970	115	528.796
inne wyroby gotowe	3.248.387	1.333	26.440
	-	-	100
O g ó ł e m	55.284.894	34.287.734	578.090

Nastawienie gospodarki Burmy na jednostronną uprawę przez wszystkim ryżu /zasiewy ryżu stanowią 70% ogółu gruntów uprawnych/ podobnie jak każda monokultura jest źródłem wielkich szkód dla City londyńskiej popierającej miejscowych lichwiarzy, którzy udzielają chłopom wysoko-oprocentowanych pożyczek. Należy zaznaczyć, iż kapitaliści brytyjscy zajmują podobnie jak przed 1948 r. kluczowe pozycje w ekonomice Burmy. Bogactwa naftowe eksploatują angielskie monopole "British-Burma Petroleum" oraz "Burma Oil", produkcję energii elektrycznej monopolizuje angielskie towarzystwo "Rangoon Electric Supply Co." Większość plantacji kauczukowych eksploatuje angielski koncern "Burma States".

Z jednej strony wywozi się z Burmy za grosze cennosuwrowy, z drugiej zaś monopole zalewają rynek burmański swymi wyrobami gotowymi po wysokich cenach. Unaocznia tę tendencję poniższa tabela przedstawiająca wyniki wymiany handlowej między Burmą a Wielką Brytanią w okresie styczeń - październik 1952 r.

E k s p o r t

	jednost. miary	styczeń - październik	
		ilość	wartość w tys. £
zboże, mąka	cwt.	797.109	2.802
pasze	ton	35.634	1.120
rudy tungstenu	"	1.179	1.578
inne rudy nieżelazne i złom	-	-	179
drewno liściaste	tys.stóp kub.	-	812
inne rodzaje drewna oraz budulec	-	619	69
kauczuk surowy, crepe i lateks	ton	2.864	1.049
inne gat.kauczuku surowego	"	-	-
inne towary	-	-	267
ogółem	-	-	7.876

I m p o r t

artykuły żywnościowe	-	-	424
ceramika	-	-	413
stal, żelazo i wyroby z nich	ton	10.332	932
aluminium i stopy	cwt.	10.247	157
inne metale nieżelazne i wyroby z nich	-	-	182
wyroby nożownicze, garnki etc.	-	-	566
sprzęt elektrotechniczny	-	-	732
maszyny i części zamienne	cwt.	44.641	1.077
tkaniny bawełniane	tys.yardów	8.580	1.310
nici bawełniane do szycia w szpulkach, do 1000 yd.	lb	186.294	178
inne rodzaje przędzy bawełnia- nej i wyrobów bawełnianych	-	-	213
przędza i wyroby wełniane	-	-	331
lekarstwa, medykamenty itd.	-	-	163
leki patentowane	-	-	273
inne leki prócz chininy i jej soli	-	-	479
inne chemikalia, barwniki etc.	-	-	413
tłuszcze, żywice syntetyczne	-	-	-
lokomotywy, statki, samoloty, samo- chody	-	-	1.342
różne fabrykaty	-	-	3.426
ogółem	-	-	12.611

Deficyt w obrotach handlowych z Wielką Brytanią wyniósł więc £ 4,7 mln., przy czym w całym 1952 r. deficyt ten prawdopodobnie podniesie się do £ 6,0 mln.

Obok mocno usadowionych w Burmie monopolistów angielskich również amerykańscy konkurenci starają się zdobyć większy udział w handlu zagranicznym tego kraju, dążąc przede wszystkim do owładnięcia źródłami surowców strategicznych. W lutym 1952 r. U.S.A. i rząd burmański podpisały układ w sprawie udzielenia Burmy "pomocy" w ramach oszkwierzonej ustawy "o wzajemnym

bezpieczeństwie". Wzajemnie za "pomoc U.S.A. chciały uzyskać odpowiednie pozycje w życiu gospodarczym Burmy.

Początkowo te starania amerykańskie uwieńczone były pozytywnymi rezultatami, a zainstalowana w Rangoonie amerykańska misja gospodarcza rozwijała ożywioną "działalność". Stosunki burmańsko-amerykańskie ułatwiał fakt, iż rząd burmański oświadczył, iż nie ma zamiaru ratyfikować układu z 1948 r. z Wielką Brytanią i że materiały wojenne, dostarczane dotychczas w ramach tego układu przez Anglię, będą na przyszłość zakupywane w "innych krajach".

Polityka penetracji gospodarczej U.S.A. w Burmie skończyła się jednak częściowym fiaskiem, przynajmniej na najbliższy okres. Na znaną decyzję zrzeczenia się w marcu 1953 r. przez Burmę "pomocy" amerykańskiej wpłynęła okoliczność, iż rząd amerykański aktywnie pomagał bandom Kuo-min-tangu, operującym na terytorium burmańskim w pobliżu granicy z Chinami. Z drugiej strony nie wykluczona jest też pewna forma wpływu ze strony W. Brytanii niechętnie widzącej rosnące wpływy USA w Burmie. W każdym razie obecnie plany amerykańskie muszą ulec zmianie, gdyż bytność misji USA w Burmie została skrócona do 3 miesięcy.

/a/

K A N A D A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z oceną kanadyjskiego "Dominion Bureau of Statistics", obroty zagraniczne Kanady w 1952 r. zamknęły się saldem dodatnim w wysokości \$ 325 mln wobec deficytu \$ 121 mln. w 1951 r. Nastąpiło to skutkiem wzrostu eksportu o \$ 392,5 mln. /czyli o 10% do \$ 4.355,9 mln., wobec \$ 3.963,4 mln. w 1951 r., przy jednoczesnym spadku importu o \$ 54 mln., /czyli o 1,3% do \$ 4.030,9 mln z \$ 4.084,9 mln w 1951 r. Do wzrostu eksportu w 1952 r. przyczynił się w głównej mierze zwiększony wywóz pszenicy, który osiągnął \$ 621,3 mln w porównaniu z \$ 441 mln w 1951 r., wypierając tym samym wywóz papieru z zajmowanego dotychczas pierwszego miejsca. Jednakże również eksport papieru wzrósł w ubiegłym roku do \$ 591,8 mln z \$ 536,4 mln w 1951 r.

W strukturze geograficznej eksportu kanadyjskiego nastąpiło w roku ubiegłym pewne zwiększenie udziału innych krajów poza USA. Eksport do Stanów Zjednoczonych wzrósł do \$ 2.306,9 mln. wobec \$ 2.297,7 mln w 1951 r., przy czym udział USA w ogólnym eksporcie kanadyjskim wyniósł 54% w porównaniu z 59% w 1951 r. w 1950 r. Jednocześnie nastąpił wzrost wywozu do Wielkiej Brytanii i innych krajów Commonwealthu, z \$ 872,4 mln w 1951 r. do \$ 1.007,5 mln w 1952 r. Wzrósł również eksport kanadyjski do Ameryki Łacińskiej /z \$ 208,0 mln w 1951 r. do \$ 272,4 mln w 1952 r. / i do krajów kontynentu europejskiego /z \$ 366,9 mln do \$ 496,9 mln./, przy czym trzeba podkreślić szczególnie ważny wzrost eksportu do Niemiec zachodnich, mianowicie z \$ 37 mln do \$ 94,9 mln.

W stosunkach handlowych między Kanadą a Stanami Zjednoczonymi wystąpiły oznaki dalszego zaostrzenia. Jak już informowaliśmy /patrz "WYZ" nr.8/91, str.78/, w ślad za uprzednimi ograniczeniami na przywóz szeregu towarów kanadyjskich, w dniu 30 grudnia ubiegłego roku rząd USA zakomunikował o wprowadzeniu to zarządzenie, w dniu 11 lutego Kanadyjczycy wystosowali notę protestacyjną, trzecią już z rzędu w ostatnim czasie. Jak informuje pismo "Izwestia", w nocie podkreśla się, że ograniczenia powyższe stoją w sprzeczności z postanowieniami GATT, którego uczestnikami są zarówno Kanada jak i USA. Ponadto nota stwierdza, że protekcjonizm amerykański rozpatrywany był na szóstej i siódmej sesji GATT, gdzie oceniony został zarówno przez uczestników konferencji jak i w specjalnych rezolucjach jako naruszenie zasad tego układu. "Rząd Kanady . . . - konkluduje nota - uważa, że tego rodzaju polityka rządu USA przynosi poważne szkody rozwojowi handlu międzynarodowego" i nawołuje do jak najszybszego zniesienia ograniczeń importowych.

Dziennik "Le Monde" stwierdza, że oficjalne noty kanadyjskie odzwierciedlają wzrastające niezadowolenie zarówno rządów jak i businessmenów Kanady wobec amerykańskich ograniczeń importowych. Niezadowolenie producentów i eksporterów tego kraju wypukla organ Kanadyjskiej Izby Handlowej, "Canadian Business", który pisze między innymi: "Niezadowolenie z powodu amerykańskiej polityki handlowej wzrasta. Jakkolwiek Kanada chce prowadzić politykę utrzymywania dobrych stosunków sąsiedzkich, to jednakże istnieje poważny problem znacznego deficytu wobec Stanów Zjednoczonych, niezwykle ich wysokie taryfy i perspektywy dalszego podwyższenia na import kanadyjski, jak również wzrastające zależność Kanady od rynku amerykańskiego".

"Le Monde" podkreśla, że Kanada bardziej niż jakikolwiek inny kraj czuje się zagrożona protekcjonizmem amerykańskim, biorąc pod uwagę fakt, iż ca dwie trzecie jej eksportu kieruje się do USA. Jednakże nie jest ona całkowicie bezbronna wobec polityki handlowej USA. Kanada jest bowiem pierwszym klientem Stanów Zjednoczonych, które sprzedają jej rocznie towary wartoci ca 3 mldr.dolarów. W tej sytuacji kroki odwetowe nie są wyklucone.

Napotykać na coraz większe trudności w handlu ze Stanami Zjednoczonymi, Kanada stara się zwiększyć swój eksport do innych krajów, o czym świadczą wyżej podane cyfry za rok ubiegły. Coraz poważniejszym przedmiotem zainteresowania eksporterów kanadyjskich stają się rynki Ameryki Południowej. Jak informuje "Financial Times", ostatnio 12-to osobowa kanadyjska misja handlowa, z ministrem handlu, Howe, na czele, odwiedziła Argentynę, Urugwaj, Brazylię, Wenezuelę, Kolumbię, San Domingo, Haiti, Kubę oraz Meksyk. W związku z tym cytowane pismo stwierdza: "Meksykanie są zdania, że szczególnie zainteresowanie przejawiane przez Kanadę stanowi początek usiłowań w kierunku podjęcia całkowitego niemal monopolu Stanów Zjednoczonych w handlu meksykańskim".

Według prowizorycznych danych dziennika "Le Monde", Kanada uzyskała w 1952 r. nadwyżkę bilansu płatniczego w wysokości 150 mln wobec deficytu \$ 524 mln w 1951 r.

Przy końcu stycznia br. kanadyjski minister finansów, przedstawił Izbie Gmin Kanady projekt budżetu na rok finansowy 1953/54 rozpoczynający się z dniem 1 kwietnia br. Wzrost rozchodowa budżetu świadczy o dalszym zwiększeniu i tak ogromnych wydatków wojennych. Ogólna suma wydatków ma osiągnąć rekordowy jak na czasy pokojowe, poziom 4.405 mln. dolarów kanadyjskich, to jest o 29 mln dol. kanad. więcej niż w poprzednim roku finansowym. W 1953/54 r. same tylko bezpośrednie asygnowania na cele zbrojeniowe wyniosą 2.323 mln. dol. kanad. Wzrost tych bezpośrednich wydatków dodatkowo znaczne sumy przewidziane będą na rzecz wyścigu zbrojeń w budżetach poszczególnych ministerstw. W szczególności Ministerstwu Zdrowia przyznano kwotę 6,5 mln. dol. kanad. na t.zw. obronę cywilną, a Ministerstwu dla Badań Energii Atomowej wyznaczona ma być suma 29 mln. dol. kanad. Ponadto 233 mln. dol. kanad. asygnuje się dla Ministerstwa byłych Kombatantów, a 35,5 mln. dol. kanad. dla Królewskiej Policji Konnej.

W związku z utrzymującym się wyższym kursem dolara kanadyjskiego od dolara USA pismo "News", zamieszcza analizę przy jakiej spowodowałyby wzmocnienie pozycji waluty kanadyjskiej przyczyn opierających się zresztą na zupełnie anormalnych warunkach. Zasadniczy moment we wzmocnieniu siły dolara kanadyjskiego odegrały, według cytowanego pisma, amerykańskie inwestycje kapitałowe w Kanadzie. Jak wiadomo ogólna suma inwestycji amerykańskich w tym kraju osiągnęła na początku bieżącego roku \$ 8 mld., przy czym w ciągu tylko dwóch ostatnich lat zainwestowano \$ 2 mld. Dwie trzecie ogólnych wkładów kapitałowych służyły na eksploatację niklu, cynku, ołowiu, ropy naftowej, uranu i żelaza. Również i inne gałęzie przemysłu Kanady stały się przedmiotem ekspansji kapitału USA i tak np. cały niemal amerykański przemysł samochodowy znajduje się w ręku Amerykanów. Wywołane przez zwiększenie popytu na akcje kanadyjskie przyczyniło się do wzrostu kursu dolara kanadyjskiego.

Niektórzy ekonomiści widzą we wzroście kursu dolara kanadyjskiego objaw prosperity gospodarczej, jednakże zdaniem ekspertów kanadyjskich droższy dolar stanowi prawdziwą klęskę dla odcinka życia gospodarczego. Dlatego też w październiku bieżącego roku, skierowane zostały do ministra finansów, liczne żądania o podjęcie kroków mających na celu obniżenie kursu waluty krajowej. Żądania te stają się zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę jakie szkody wyrządza eksportowi kanadyjskiemu wysoki kurs dolara. Równowaga ześ gospodarcza Kanady zależy w bardzo poważnym stopniu od eksportu; co trzeci dochód narodowego wpływa z eksportu, w którym pszenica, jak wiadomo, odgrywa bardzo poważną rolę.

Światowa cena pszenicy ustalona została według Międzynarodowej Umowy Pszenicznej w dolarach USA. Według obecnego kursu dolar USA przedstawił tylko wartość 96 centów kanadyjskich/ kanadyjscy eksporterzy pszenicy

muszą siłą rzeczy otrzymywać mniej dolarów kanadyjskich. Ze pszenicę ze zbiorów 1952 r. sprzedana w ramach układu, który obecnie wygasa, otrzymają oni nie 1.80 dol.USA za buszel, to znaczy cenę ustaloną przez Międzynarodową Umowę Pszeniczną, lecz tylko 1,71 dolara w walucie kanadyjskiej. Pismo "Saturday Night" ocenia, że powyższa strata 9 centów na każdym buszlu przyniesie ogólną stratę w wysokości 50 mln.dolarów.

Dlatego też jasnym jest, że businessmeni kanadyjscy chcieliby widzieć zmianę tego anormalnego stanu i przywrócenie parytetu między obiema walutami. Niektórzy z nich przypuszczają, że nastąpi to samo przez się, inni żądają skierowania inwestycji rządowych na teren USA, część zaś reprezentuje pogląd, że przyjdzie to automatycznie ... skutkiem spodziewanej depresji gospodarczej, która wstrzyma napływ obcych inwestycji do Kanady. "Przypuszczenia te - jak stwierdza pismo "News" - podkreślają tylko fakt, iż Kanada nie może być wolna od tego rodzaju anomalii, dopóki jej handel zagraniczny orientuje się na jeden kraj, a jej cała gospodarka uzależniona jest od obcych kapitałów".

Produkcja

Zgodnie z danymi pisma "Canadian Statistical Review" wskaźnik produkcji przemysłowej Kanady osiągnął w listopadzie 1952 r. 248,1 wobec 247,8 w październiku i był wyższy o 10% od poziomu z listopada 1951 r. /1935-39 r. = 100/. Produkcja niektórych gałęzi przemysłu przedstawiała się w październiku i listopadzie 1952 r. następująco:

	Ogólny wskaźnik prod. przem.	miedź w mln. libr.	stal w szta- bach i wlewkach w 1000 ton	papier mota- cyjny	energia elektr. w mln. kWh	energia samoch. choły w 1000 szt.
	1935-39=100					
październik	247,8	42,4	308	503	5.419	41,7
listopad	248,1	42,8	309	463	5.221	31,3

Według opinii kanadyjskiego ministra skarbu, wzrost produkcji, jaki zaznaczył się w ciągu 1952 r. będzie również w roku bieżącym. Zdaniem jego inwestycje w przemysł i eksploatację bogactw naturalnych utrzymywane w bieżącym roku na wysokim poziomie, na podobnym poziomie utrzyma się popyt na towary kanadyjskie.

Ceny

Według danych pisma "Canadian Statistical Review", poziom cen konsumcyjnych w 1952 r. był o 2,5% wyższy niż w 1951 r.

STANY ZJEDNOCZONE A.P.

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z ostatecznym obliczeniem Ministerstwa Handlu USA, eksport Stanów Zjednoczonych w 1952 r., łącznie z reeksportem, osiągnął \$ 15.162,6 mln wobec \$ 15.032 mln w 1951 r., w czym dostawy w ramach pomocy wojskowej wyniosły \$ 1.980,9 mln wobec \$ 1.065,1 mln. Wynika stąd, że eksport handlowy spadł z \$ 13.967 mln w 1951 r. do \$ 13.182 mln w 1952 r., czyli o 6%.

Ogólny import USA w 1952 r. obniżył się do \$ 10.713,9 mln wobec \$ 10.967,3 mln w 1951 r.

Jak donosi "Neue Zürcher Zeitung", ogólne obroty USA w styczniu br. uległy spadkowi w porównaniu z grudniem 1952 r. przy czym obniżył się zarówno eksport jak i import. Eksport w styczniu br. wyniósł \$ 1.275,2 mln w porównaniu z \$ 1.389,5 mln w grudniu 1952 r., kształtując się na poziomie o 4% niższym od średniej miesięcznej ubiegłego roku. Jednocześnie import styczniowy obniżył się do \$ 927,2 mln wobec \$ 1.051,1 mln w grudniu.

Dostawy w ramach pomocy wojskowej osiągnęły w styczniu \$ 268,1 mln /wobec \$ 275,8 mln w grudniu/ stanowiąc 22% ogólnej wartości eksportu. /W styczniu 1952 r. dostawy te wyniosły tylko \$ 65 mln., czyli 5,2% ogólnej wartości eksportu/. Eksport handlowy /to znaczy po odjęciu kwot pomocy zbrojeniowej/ spadł w styczniu o \$ 106,6 mln w porównaniu z grudniem. Spowodowane to zostało zmniejszeniem w tym miesiącu wywozem bawełny, lenzyny, metali i wyrobów metalowych /z wyjątkiem maszyn i części mechanicznych/. W zakresie produktów roślinnych nastąpił spadek wywozu tytoniu i soi. Całkowity eksport artykułów rolniczych w styczniu br. obniżył się o 17% wobec grudnia i o 29% wobec stycznia 1952 r. Spadek importu w styczniu spowodowany został przede wszystkim mniejszym przywozem metali, /zwłaszcza rafinowanej miedzi i ołowiu/, kawy, kakao w ziarnach i papieru szetowego.

Opublikowany przez Ministerstwo Handlu USA komunikat na temat wymiany handlowej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a krajami azjatyckimi w styczniu br. wykazuje dalszy spadek obrotów handlowych pomiędzy USA a tymi krajami. Jedynym wyjątkiem jest wymiana handlowa z Filipinami i Hong-Kongiem.

Ogółem eksport USA do krajów azjatyckich osiągnął w styczniu wartość \$ 162,1 mln w porównaniu z \$ 183,2 mln. w grudniu ub. roku i w porównaniu z przeciętną miesięczną wartością eksportu za rok 1952 wynoszącą \$ 176,1 mln.

Import z krajów azjatyckich do USA wyniósł w styczniu \$ 148,2 mln w porównaniu z \$ 157,2 mln w grudniu ub. r. i przeciętną miesięczną za rok 1952 - \$ 151,2 mln. Przy rozbięciu na poszczególne kraje eksport USA do krajów azjatyckich w styczniu br. przedstawiał się następująco /w mln dolarów/:

	styczeń 1953r.	grudzień 1952r.
Indie	13,4	19,2
Pakistan	4,5	10,6
Malaje	2,3	2,9
Indonezja	10,5	11,8
Hong-Kong	2,6	2,0
Japonia	50,4	52,8
Filipiny	30,8	28,0
Korea Płd.	7,8	15,9

Ocenia się, że ogólny eksport USA w lutym br., spadł do poziomu najniższego od sierpnia 1952 r. Jak wynika z tymczasowych danych wyniósł on o 7% mniej niż w styczniu br. i o 11% mniej niż w lutym 1952 r.

Jak widać z powyższych cyfr eksport USA wykazuje tendencję spadkową, przy czym perspektywy na przyszłość zapowiadają się niepomyślnie. Tak np. zle perspektywy eksportu amerykańskiego w roku bieżącym podkreślono na odbytym w Nowym Jorku, w dniach 17 - 18 marca br., dorocznym zjeździe wpływowej organizacji wielkiego przemysłu "Export Managers Club". Komentując powyższy zjazd eksporterów, "Journal of Commerce" stwierdza, że "na zjeździe nie można było zaobserwować cienia optymizmu co do perspektyw eksportowych USA w roku bieżącym". "Większość uczestników zjazdu jest zdania - pisał dziennik - że rok bieżący stanowi punkt zwrotny w powojennym handlu zagranicznym USA".

Opinię cytowanego dziennika popierają w pełni utyskiwania na kurczenie się handlu zagranicznego USA, zawarte w przemówieniach poszczególnych delegatów.

Tak np. przedstawiciel przemysłu gumowego ze stanu Rhode Island, Fane, podkreślił, że obecna sytuacja amerykańskiego eksportu kształtuje się pod wpływem tego rodzaju czynników jak: powszechna nadwyżka podaży nad popytem zarówno w USA jak i w prawie wszystkich pozostałych krajach; wzrastająca konkurencja przemysłu poszczególnych krajów, ukształtowana stosunkami przez nie wysokimi barierami celnymi; wzmożenie "nacjonalizmu politycznego i ekonomicznego" - zwłaszcza w Azji południowo-wschodniej; zmniejszenie zakupów zagranicą skierowanych na napełnienie zapasów lub spekulacji; trwający w krajach kapitałistycznych, a zwłaszcza w Europie zachodniej, poważny deficyt dolarowy; a wreszcie konsekwencje t.zw. "zimnej wojny". Podobnie ocenił sytuację dyrektor potężnego koncernu przemysłowego "Westinghouse", który oświadczył: "Znaleźliśmy się w obliczu rynku, na którym decydująca rola należy nie do sprzedawcy, lecz do kupującego. Jako eksporterzy stoimy wobec perspektywy zmniejszenia udziału USA w handlu światowym. Rok bieżący jest rokiem decydującym dla eksportu amerykańskiego. Świat potrzebuje w tym czasie dóbr i towarów amerykańskich, jednakże nie może on sobie na nie pozwolić....

Wydarzenia ostatnich 15 lat pracowały na naszą korzyść. Osiągnęliśmy olbrzymie korzyści dzięki temu, że byliśmy jedynym źródłem dóbr przemysłowych na zniszczonym wojną świecie, ale nie udało się nam dłużej utrzymać tej uprzywilejowanej pozycji, jeśli nie zdobędziemy sobie prawa do jej zachowania".

Ekspert w zakresie handlu zagranicznego, Horn, domaga się zniesienia barier celnych wewnątrz świata kapitalistycznego dowodził, że "jest to najważniejszy środek mogący wpłynąć na odwrócenie fali kurczenia się rynków światowych. Zjawisko przybrało już obecnie alarmujące rozmiary".

Omawiając perspektywy eksportu artykułów konsumcyjnych, przedstawiciel wpływowych kół eksportowych Reinberg, oświadczył: "Jest, że amerykańskie towary konsumcyjne mogą być eksportowane jedynie na rynki nie mające deficytu dolarowego i związane z tym zjawiskiem ograniczeń importowych. Liczba tych rynków jest bardzo mała, a co gorsze rynki te są stosunkowo niewielkie z wyjątkiem Meksyku, Wenezueli, Kuby, Belgii, Szwajcarii i Kanady. Inne rynki, w tym co gorsze, większość wielkich i nawet bardzo ważnych rynków zbytu, są obecnie prawie całkowicie zamknięte dla eksportu USA na skutek deficytu dolarowego, w konsekwencji tego, skutkiem stosowania ograniczeń importowych. Rynki te, na nieszczęście dla producentów towarów konsumcyjnych w USA, muszą z konieczności ograniczać swój import do towarów koniecznych dla zaspokojenia potrzeb lokalnego przemysłu .... oraz maszyn i urządzeń przemysłowych". Wiceprezes jednego z największych banków w Bostonie, Gray, analizując sytuację na rynkach zachodniej półkuli, wskazywał na "ostrą konkurencję europejską i japońską w wielu krajach Ameryki Łacińskiej". Na zakończenie zjazdu, którego zadaniem ograniczającym się było przeprowadzenia dyskusji nad wysuniętymi zagadnieniami, wygłosił przemówienie wiceprezes "Chase National Bank", David Rockefeller, w którym precyzując cele zagranicznej polityki gospodarczej USA oświadczył: "Kierujemy nasz wzrok ku reszcie świata w poszukiwaniu źródeł surowców, rynków zbytu i atrakcyjnych okazji inwestycyjnych". Dla zrealizowania tych celów Rockefeller przedstawił program przewidujący: obniżenie barier celnych USA, wprowadzenie ostrych zarządzeń antyinflacyjnych w krajach zagranicznych, a przede wszystkim w Europie zachodniej, dokonanie "odpowiedniej dewaluacji walut zagranicznych" oraz zwiększenie inwestycji amerykańskich w krajach produkujących towary potrzebne dla amerykańskiego przemysłu zbrojeniowego.

Wzrastające trudności dla eksportu amerykańskiego, wywołane w poważnym stopniu protekcjonizmem handlowym USA, powodują - jak to niejednokrotnie donosiliśmy - żądania rewizji polityki handlowej.

Ostatnio specjalna komisja doradcza /Public Advisory Board/ dla Mutual Security Agency, której przewodniczącym jest nowy jangiński bankier, Bell, przedstawiła Eisenhowerowi sprawozdanie, którego wnioski miałyby stanowić podstawę dla rządu w odnośniku polityki handlu zagranicznego. Jak informuje pismo "Financial Times", sprawozdanie powyższe podkreśla konieczność bezwzględnej zmiany polityki handlu zagranicznego i taryf celnych USA. Według przedłożenia sprawozdania, USA potrzebują polityki handlowej w interesie całego narodu, a nie dla ochrony jedynie małych grup producentów krajowych przed konkurencją zagraniczną. Na poparcie swych tez Public Advisory Board podkreśla, że dalsze trwanie "głodu dolarowego" krajów kapitalistycznych, może podważyć politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych. Deficyt dolarowy bowiem zmusi europejskich przemierzców USA do ograniczeń wydatków zbrojeniowych, in-

westycji i konsumpcji, a w krajach zacofanych gospodarstwo może wadzić może "do obalenia dotychczasowego reżimu politycznego", czyli przyczynić się do objęcia rządów przez świadome konsekwencji zmiany polityki gospodarczej ruchu postępowe.

Ponadto dalsze trwanie deficytu dolarowego może doprowadzić do rozbitcia świata kapitalistycznego na obszar dolarowy i niedolarowy, przy czym ten ostatni siłą rzeczy odgrodzić się będzie musiał od eksportu amerykańskiego restrykcjami i barierami celnymi. Sprawozdanie wskazuje dalej, że wobec trudności finansowych krajów kapitalistycznych, przy jednoczesnym ograniczaniu "pomocy" amerykańskiej, już w najbliższej przyszłości ci należy oczekiwać poważnego spadku eksportu USA. W tym stanie rzeczy jedyną drogą ratunku dla rozwiązania problemu dolarowego świata kapitalistycznego i tym samym podtrzymania eksportu amerykańskiego może być tylko zwiększenie importu przez USA. Według oceny Public Advisory Board, nowe zarządzanie liberalizacyjne zezwoliłoby na zwiększenie importu USA o \$ 700 mln rocznie w ciągu najbliższych trzech lat i o \$ 1.000 mln rocznie w ciągu pięciu lat.

Przewiduje się przy tym nieznaczny tylko wzrost importu metali i minerałów, natomiast przywóz artykułów rolniczych miałyby wzrosnąć o \$ 200 mln do \$ 300 mln rocznie, a największy wzrost wykazywałby import wyrobów gotowych bo \$ 500 mln. do \$ 700 mln rocznie.

Do głównych zaleceń przedstawionych przez powyższą komisję odnośnie przyszłej polityki handlu zagranicznego Stanów Zjednoczonych należą:

- 1/ Kierowanie się przy podejmowaniu decyzji w zakresie polityki handlu zagranicznego raczej interesem "narodowym", niż interesem poszczególnych przemysłów czy grup.
- 2/ Uchwalenie nowej uproszczonej ustawy taryfowej, która przewidywałaby tylko siedem zasadniczych rodzajów ceł,
- 3/ przedłożenie "Reciprocal Trade Agreements Act".
- 4/ Szybkie uchwalenie "Customs Simplification Law", jako ustawy tymczasowej.
- 5/ Redukcja ceł i zliberalizowanie importu artykułów rolniczych, jak również zniesienie kwot importowych na ser.
- 6/ Zredukowanie, a w niektórych wypadkach całkowite zniesienie taryf na te metale i minerały, które stanowią najpoważniejszą pozycję w imporcie amerykańskim.
- 7/ Ochrona gałęzi przemysłu szczególnie ważnych dla gospodarki krajowej raczej drogą np. ulg podatkowych, a nie poprzez taryfy celne.
- 8/ Zniesienie ceł na import produktów naftowych.
- 9/ Zrezygnowanie z preferencji żeglufowych, wpływających z klauzuli "fifty-fifty".
- 10/ Zrewidowanie rządowej polityki zakupów jak np. ustawy "Buy American Act".
- 11/ Stworzenie międzynarodowej organizacji, mającej na celu popieranie postanowień GATT. Jak przypuszcza "Financial Times", sprawozdanie miało tu na myśli powołanie do życia Międzynarodowej Organizacji Handlowej lub podobnej instytucji.

Ponadto Public Advisory Board podkreśla, że amerykańskie inwestycje zagraniczne w żadnym wypadku nie mogą zastąpić zwiększenia importu.

Jednakże z innej strony wzmaga się równocześnie w Stanach Zjednoczonych kampania przeciwko ewentualnemu obniżeniu barier celnych w USA. "New York Times" informuje o utworzeniu nowej organizacji dla walki z "rujnującymi propozycjami obniżenia taryf celnych w USA". Nowa organizacja reprezentująca 129 zrzeszeń przemysłowo-handlowych zamierza zorganizować szeroką kampanię przeciwko wszelkim projektom zwiększenia importu z USA.

Stanowisko to, jak wiadomo cieszy się poparciem większości członków obydwu izb Kongresu. Jak donosi Agencja United Press, przy końcu marca br. jeden z członków komisji "sposobów i środków"/"Ways and means"/ Izby Reprezentantów, Simpson, przedłożył projekt ustawy w sprawie t.zw. Reciprocal Trade Agreements Act. Jakkolwiek projekt ten przewiduje przedłużenie powyższej ustawy na przyszły rok począwszy od 12 czerwca br., kiedy to traci ona swą ważność, to wprowadza on równocześnie ograniczenia uprawnień przysługujących prezydentowi na podstawie R.T.A.A. Wprawki Simpсона przewidują bowiem, że prezydent nie będzie miał z prawa przyznawania wzajemnych ulg taryfowych przy zawieraniu nowych układów handlowych w wypadkach, gdy komisja taryf celnych uzna, że ulgi te "stanowią zagrożenie dla przemysłu krajowego USA". Ponadto komisja ma prawo żądać od prezydenta wprowadzenia w życie t.zw. "escape clause" w razie "zagrożenia przemysłu krajowego na skutek importu z zagranicy". Agencja United Press zaznacza, że projekt Simpсона posiada aprobatę przewodniczącego komisji "sposobów i środków" i "że prawdopodobnie uzyska większość głosów w Izbie Reprezentantów o ile Eisenhower stanowczo mu się nie przeciwstawi".

Niechętne stanowisko wobec problemu obniżenia taryf celnych USA zajął również przewodniczący amerykańskiego oddziału Międzynarodowej Izby Handlowej, Pierson. Na konferencji prasowej w Nowym Jorku, poświęconej omówieniu ostatniego posiedzenia Prekutywy tej Izby, odbytego w Paryżu na początku marca br., wyraził on, że delegaci amerykańscy dali do zrozumienia swym wschodnio-europejskim partnerom, że nie powinni oni "oczekiwać wiele", jeśli chodzi o obniżenie taryf celnych. Amerykański program "uzdrowienia" sytuacji gospodarczej Europy zaobniżył przewiduje oprócz zwiększenia amerykańskich inwestycji w Europie i przeprowadzenia wymienialności walut na dolary - przede wszystkim ich dewaluacji - "konieczność poszukiwania przez Europę nowych rynków zbytu poza USA oraz poza rynkami wschodniej i Chin, objętymi blokadą gospodarczą ze względów politycznych". Trzeba tu podkreślić, że w związku z tym Pierson przyznał, że na paryskim zjeździe Międzynarodowej Izby Handlowej, przedstawiciele przemysłu zachodnio-europejskiego wysuwali żądania w sprawie zwiększenia wymienialności handlowej między Wschodem a Zachodem z jeszcze większą energią niż w czasie poprzednich posiedzeń.

Sam rząd Stanów Zjednoczonych nadal kontynuuje politykę obniżania barier celnych i restrykcji importowych. Przy końcu marca br. Ministerstwo Rolnictwa zapowiedziało wprowadzenie nowego zakazu przywozu mleka pełnego i kwietnia br. całkowitego zakazu przywozu mleka pełnego oraz sproszkowanego oraz sproszkowanej śmietany, tłumacząc to ko-

niecznością ochrony produkcji krajowej i zlikwidowania praktykowanego dotąd interwencyjnego zakupywania przez rząd artykułów mleczarskich celem podtrzymania ich cen.

Jak stwierdza "Financial Times", posunięcie to uderzy szczególnie silnie Holandię, Szwecję, Danię i Nową Zelandię, a w nieco mniejszym stopniu Kanadę i Niemcy zachodnie. Tak np. minister skupu i rolnictwa Nowej Zelandii, Holyoake, oświadczył, że embargo amerykańskie na powyższe produkty stanowiłoby silny cios dla odpowiedniej gałęzi gospodarki krajowej. Cytowany dziennik donosi, że wszystkie wyżej wymienione kraje wyraziły protest, oświadczając, iż amerykańskie restrykcje na import artykułów mleczarskich stanowią pogwałcenie umów handlowych zawartych przez USA, oraz, że pozbawiają je zarobków dolarowych.

Nie przestając na formalnym składaniu protestów wobec protekcyjnych praktyk polityki handlowej USA, niektóre z państw stosują już czynną akcję odwetową w stosunku do eksportu amerykańskiego. Tak np., jak donosi "Le Monde", rząd turecki postanowił zastosować represje taryfowe wobec pewnej ilości towarów amerykańskich. Warto tu dodać, że również w nocie rządu kanadyjskiego, wyrażającej protest wobec restrykcji amerykańskich /o czym mowa w dziale "Kanada" niniejszego numeru/, przebiega zapowiedź akcji odwetowej. Należy więc przypuszczać, że wprowadzenie zakazu na import artykułów mleczarskich doprowadzi do dalszego pogłębienia sprzeczności w handlu USA z krajami kapitalistycznymi i dalszego spadku eksportu amerykańskiego.

Utrudniając coraz bardziej dostęp zagranicznych towarów na rynek amerykański, USA jednocześnie wywierają nacisk na państwa kapitalistyczne w kierunku ograniczenia wymiany z krajami obozu pokoju. Jak donosi "Humanité", ostatnio członek Izby Reprezentantów, Battle, - autor ustawy "Battle Act", przewidującej zakaz eksportu t.zw. towarów strategicznych do krajów obozu pokoju - oskarżył szereg państw a m.inn. Wielką Brytanię, Danię, Szwecję i Szwajcarię, że łamią one tę ustawę, wysyłając towary objęte embargo do krajów obozu pokoju. Battle domaga się wywarcia odpowiedniego nacisku przez rząd USA na "nieposłuszne państwa", w pierwszym rzędzie drogą groźby wstrzymania "pomocy".

Nowe takie wystąpienia amerykańskie, poparte zmuszeniem Wielkiej Brytanii i Francji do utrudnienia żeglugi do Chin wprowadzają jeszcze większe trudności w łonie państw satelickich i powodują dalszy wzrost rozgoryczenia do polityki amerykańskiej i dalsze napięcie w stosunkach między USA a pozostałymi krajami kapitalistycznymi.

Finanse.

Jak donosi w połowie marca zachodnio-niemiecki "Handelsblatt", rezerwy złota Stanów Zjednoczonych obniżyły się w ciągu ostatnich trzech miesięcy o \$ 675 mln wynosząc \$ 22,7 mld. Przewiduje się, że rezerwy te spadną w ciągu bieżącego roku do \$ 20,2 mld.

Wielkie koncerny przemysłowe, które we wzroście zbro-
 nie widzą jedyny ratunek przed spadkiem zysków, równocześnie
 skierują do przetrwania w jeszcze większym stopniu ciężarów,
 jakie pociąga za sobą realizacja programu zbrojeniowego, na
 mas pracujących USA. Ostatnio Butler, przewodniczący ko-
 misji do spraw podatkowych oświadczył, że na jego zlecenie
 nowojorski instytut naukowy, zajmujący się m.in. badaniem pro-
 blemów fiskalnych, rozpoczął pracę nad ewentualną reformą po-
 datkową w USA. "Reforma" ta - jak wynika z oświadczenia Butle-
 ra - ma polegać w pierwszym rzędzie na wprowadzeniu ogólno-
 federalnego podatku od zakupów przy równoczesnym zmniejszeniu
 podatków: dochodowego i od korporacji przemysłowych".

Do podjęcia akcji w kierunku wprowadzenia podatku od
 sprzedaży skłoniły wielkie koncerny zapowiedzi administracji
 Eisenhowera, że o ile Kongres nie znajdzie innych źródeł po-
 krycia wydatków, żądania w sprawie obniżenia opodatkowania
 będą mogły być zrealizowane. "New York Times" z marca br.
 zamieścił wypowiedzi prezydenta na konferencji prasowej, w to-
 których dał on do zrozumienia, że "nie jest przeciwnikiem
 obniżenia niektórych podatków, /mając najwidoczniej na myśli
 podatki od nadmiernych zysków, o których ustawa wygasa w dniu
 30 czerwca br./ pod warunkiem, że będą znalezione inne źródła
 pokrycia". Dziennik zaznacza przy tym, że problem zrównoważe-
 nia budżetu został określony przez Eisenhowera jako "jedno z
 najbardziej przerażających zagadnień", w obliczu których stoi
 nowa administracja USA. "New York Times" przypomina równo-
 cześnie, że preliminarz budżetowy złożony jeszcze przez Truma-
 na przewidywał wydatki w wysokości \$ 78.600 mln., podczas gdy
 dochody tylko w wysokości \$ 68.700 mln.

"Oszczędności", do jakich dążyć będzie administracja
 Eisenhowera oprócz wydatków wewnętrznych na oświatę, służbę
 zdrowia itp., dotkną również prawdopodobnie t.zw. "pomoc dla
 aliancy". Ostatnio senator Taft po rozmowie z Eisenhowerem
 i dyrektorem MSA Stassenem, oświadczył, że "nie ulega kwestii",
 iż proponowana w budżecie Trumana kwota \$ 7.500 mln na zbro-
 nienia atlantyckich partnerów USA zostanie zmniejszona.

Produkcja

W uzupełnieniu informacji o produkcji przemysłowej Ste-
 nard Zjednoczonych w styczniu br. /patrz "WHZ" Nr 10/93 str.64/
 podajemy, zgodnie z prowizorycznymi danymi "Federal Reserve
 Board" kształtowanie się wskaźników produkcji poszczególnych
 gałęzi przemysłu w tym miesiącu /bez uwzględnienia wahań sezo-
 nowych/ w porównaniu ze styczniem i grudniem 1952 r. /1953 -
 1959 r. = 100/:

	grudzień		styczeń	
	1951	1952	1951	1953 r.
Wskaźnik ogólny	217	233	217	233
Przemysł przetwórcze	217	233	217	233
Towary trwałe konsumpcji	280	311	280	314
Towary konsumpcji	185	192	184	192
Włókna i stal	263	287	261	287
Zakłady przemysłowe	358	385	359	391

	grudzień		styczeń	
	1951	1952	1951	1952
sprzęt transportowy	320	398	318	403
metale nieżelazne	207	245	216	247
materiały i wyroby drzewne	141	151	142	152
wyroby ceramiczne i szklane	212	215	205	207
tkaniny i wyroby włókiennicze	152	169	157	172
skóry i wyroby skórzane	88	107	100	152
artykuły spożywcze	158	158	151	199
papier i wyroby papiernicze	183	195	187	
produkcja przemysłu poli- graficznego	178	172	170	167
przetwory naftowe oraz produkty suchej destylacji węgla	281	290	281	292
chemikalia	302	314	302	311
wyroby gumowe	250	270	248	272
<u>Górnictwo</u>				172
węgiel i ropa naftowa	170	176	175	87
rudy metali	89	85	88	

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej USA z uwzględnieniem wahań sezonowych osiągnął w styczniu br. 237 wobec 235 w grudniu i 221 w styczniu 1952 r.

Według doniesień "Neue Zürcher Zeitung" wskaźnik ten w lutym br. podniósł się do 239 wobec 237 w styczniu i 222 w lutym 1952 r. Szczególnie poważnie wzrosła w lutym produkcja samochodów, ponadto zanotowano wzrost wytwórczości artykułów gospodarstwa domowego, aluminium, budulca i wyrobów gumowych.

Sytuacja gospodarcza Stanów Zjednoczonych wywołuje coraz silniejszy niepokój amerykańskich businessmenów i ekonomistów, którzy już w tej chwili widzą przejawy, świadczące o możliwości poważnego spadku aktywności gospodarczej kraju. W pierwszym rzędzie niepokój amerykańskich przemysłowców budzą perspektywy wzrastającej konkurencji i kurczenia się możliwości zbytu dla produkcji przemysłu USA.

Tak np. bawełniany przemysł amerykański obawia się nie tylko spadku swego eksportu na rynki azjatyckie, lecz również konkurencji na wewnętrznym rynku USA ze strony przemysłu japońskiego. "Journal of Commerce" w korespondencji z największego ośrodka przemysłu włókienniczego na południu USA Charlotte/Południowa Karolina/ donosi, że amerykański przemysł bawełniany "stoi w obliczu widma" nowej konkurencji japońskiego przemysłu bawełnianego, który obecnie szykuje się do wejścia na wewnętrzny rynek USA. Dziennik notuje, że dotychczas japoński przemysł bawełniany powstrzymywał się od podjęcia kampanii eksportowej do USA, koncentrując się na walce o odzyskanie przedwojennych rynków zbytu w Azji. Obecnie, w rezultacie odcięcia dla eksportu japońskiego chłonnego rynku chińskiego i powstania przemysłu bawełnianego w Indiach, Japonia, która ponadto odczuwa brak "twardej" waluty, przygotowuje się do wkroczenia na wewnętrzny rynek amerykański.

"Journal of Commerce" przypomina, że w latach trzydziestych dumpingowy eksport olbrzymich ilości japońskich wyrobów bawełnianych do USA przyczynił się do pogłębienia ówczesnego kryzysu gospodarczego i podkreśla, że obecnie japońskie artykuły bawełniane produkowane z bawełny amerykańskiej są znacznie tańsze niż wyroby produkowane w USA. Przyczyną tego przede wszystkim jest niesłychanie niski poziom płac w przemyśle japońskim.

Dziennik stwierdza w konkluzji, że kierownictwo koła amerykańskiego przemysłu włókienniczego obawiają się, iż w rezultacie kurczenia się rynków światowych i rozbudowy przemysłu bawełnianego w Azji, a przede wszystkim w Japonii "bawełniane wyroby azjatyckie prędzej czy później zaleją rynek amerykański".

Z kolei amerykański przemysł barwników jest coraz bardziej zaniepokojony konkurencją barwników zachodnio-niemieckich na rynkach południowo-amerykańskich. O zaostrzeniu się tej konkurencji świadczą najlepiej dane, wskazujące, iż eksport zachodnio-niemiecki barwników, wynoszący w roku 1948 sumę \$ 253.000 w roku 1951 osiągnął wartość \$ 8,7 mln. Stanom Zjednoczonym na przestrzeni ostatnich lat udawało się utrzymać poziom eksportu barwników do Ameryki Łacińskiej na mniej więcej tym samym poziomie. W roku 1948 wartość tego eksportu wynosiła \$ 11,5 mln., a w roku 1951 - \$ 11,3 mln. Zdaniem tygodnika "Business Week" utrzymanie dotychczasowego poziomu tego eksportu na rynek południowo-amerykański jest bardzo problematyczne.

Również amerykański przemysł stalowy jest coraz bardziej zaniepokojony z powodu stałego kurczenia się rynków zbytu w Ameryce Południowej, co między innymi tłumaczy się wzrastającą produkcją lokalną, trudnościami dolarowymi, tych krajów, oraz coraz silniejszą konkurencją ze strony producentów zachodnio-europejskich. Dalsze pogorszenie może nastąpić w następstwie odrodzenia się konkurencji japońskiej na tym rynku. Eksportowi stali i wyrobów stalowych z Europy do Ameryki Łacińskiej sprzyja poważna obniżka cen stali zachodnio-europejskiej, wahająca się w granicach od 25 do 30%. Ciężka sytuacja w przemyśle stalowym zachodniej Europy zmusza tamtejszych eksporterów do zaostrzenia walki konkurencyjnej oraz do oferowania warunków, które chętniej godzą się kraje południowo-amerykańskie, decydując się na zakup stali w Europie zachodniej. Poważnym atutem eksporterów zachodnio-europejskich w walce konkurencyjnej z USA są umowy handlowe, zawarte - niekiedy nawet na dłuższy czas - z krajami Ameryki Łacińskiej. "Journal of Commerce" obliwi, że w wyniku konieczności zwięźenia własnego zapotrzebowania oraz pogorszenia się sytuacji w przemyśle, stalownie zachodnio-europejskie będą mogły w bieżącym roku przeznaczyć na eksport 8 - 10 mln ton stali. Fachowa prasa amerykańska wskazuje, że trudności eksporterów USA w lokowaniu stali na rynkach Ameryki Południowej dadzą się w pełni we znaki w miarę wykonywania przez przemysł USA "nienormalnych" zamówień, związanych z wojną w Korei oraz po ostatecznym zlikwidowaniu skutków zeszłorocznego strajku stalowego.

Warto tu również zanotować, że eksport węgla z USA spadł o 15% w danych "Journal of Commerce" w roku ubiegłym o ponad 50% w porównaniu z 1951 r.

Jednocześnie z trudnościami zbytu zagranicą jak i na rynku krajowym, w USA nagromadzają się znaczne zapasy towarów. Jak donosi dziennik "Neue Zürcher Zeitung", w oparciu o dane Ministerstwa Handlu USA, ogólne zapasy towarowe /t.zn.przeprawy, handlu hurtowego i detalicznego/ wzrosły przy końcu stycznia br. o \$ 550 mln w porównaniu z tymże okresem ubiegłego roku, osiągając \$ 74 mld. Same zapasy handlu detalicznego w styczniu wyniosły \$ 19,9 mld, wykazując wzrost o \$ 300 mln w porównaniu ze stanem w analogicznym miesiącu 1952 r.

W obliczu takiej sytuacji, biuro badań gospodarczych wielkiego koncernu Westinghouse przewiduje, że w roku bieżącym rozpocznie się recesja w gospodarce USA. Biuro badań koniunktury Związku Agentów Handlowych w miesięcznym sprawozdaniu ocenia pomyślne szanse dla businessu tylko na najbliższe 3 miesiące. Należy przy tym podkreślić, że obie przytoczone opinie oparte są na założeniu, że obecny poziom zbrojeń będzie utrzymany.

Jednakże wobec ostatnio przedłożonych przez rząd Chińskiej Republiki Ludowej propozycji w sprawie zawieszenia broni w Korei prasa amerykańska przewiduje konieczność zmniejszenia zbrojeń i nieunikniony kryzys gospodarczy. Tak np. komentatorka gospodarcza dziennika "New York Post", Porter, pisała w dniu 31 marca br.: "Na Wall Street panuje dziś 'trwoga pokojowa' w wyniku ostatniej serii pojednawczych posunięć ze strony Chin i nowymi nadziejami na zakończenie wojny w Korei w najbliższej przyszłości. Największe korporacje amerykańskie toczą przy zamkniętych drzwiach mrozącą krew w łóżkach debatę..., że pokój w Korei wtrąci nas ostatecznie w długo oczekiwaną depresję. Trwa przerażająca dyskusja, czy perspektywa pokoju nie umuszą rząd do ryzyka gwałtownego zmniejszenia zbrojeń, co spowodowałoby, że pod koniec bieżącego roku kryzys byłby absolutnie nieunikniony". Według autorki trwoga przed wojną opiera się na przekonaniu, że presja publiczna po zakończeniu wojny w Korei w kierunku obcięcia budżetu wojskowego będzie tak silna, iż rząd nie będzie mógł się jej oprzeć, co obali najpoważniejszy filar obecnej amerykańskiej prosperity. Ponadto należy liczyć się z tym, że wielki przemysł ograniczy swój rozwój co było drugim filarem wojennej prosperity, a konsumenci, w oczekiwaniu na niższe ceny, zaczną ograniczać swoje wydatki bieżące.

Podkreślając, że koła rządowe czynią maksimum wysiłku, aby podtrzymać przemysł i banki na duchu, "Wall Street Journal" stwierdza, że przy obecnym rozwoju sytuacji decydującą rolę w zmianach rozmiarów zbrojeń będzie miał nie rząd, lecz presja opinii publicznej. Wskazując, że koła rządowe nie mają zamiarów zredukowania zbrojeń i że w wypadku zakończenia wojny w Korei skłonne byłyby raczej skierować "oszczędności" w sprawie wojnowym do Europy, dziennik przewiduje wielką presję opinii publicznej na Kongres na rzecz obcięcia wydatków zbrojeniowych i obniżenia podatków.

Na wiadomość o możliwości zawieszenia broni w Korei giełda nowojorska zareagowała poważnym spadkiem akcji. Tylko w ciągu dwóch ostatnich dni marca br. łączna wartość akcji spadających się na rynku spadła o około \$ 3 mld. Komentując

Praczkowy rozwój sytuacji na giełdach światowych amerykańska
gospodarcza zapowiada, że "jeśli nastąpi pokój w Korei,
administracja Eisenhowera stanie w obliczu dalekosiężnych de-
wizji, które bardzo poważnie odbiją się na gospodarce USA".

/o/

W E N E Z U E L A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W I półroczu 1952 r. Wenezuela uzyskała dodatnie saldo
bilansu handlowego w wysokości 1.177.585.219 boliwarów wobec
przebiegi eksportu 1.072.696 boliwarów w analogicznym okresie
1951 r. /1 boliwar = 29,85 ₰ w sprzedaży, 30,12 ₰ w kupnie/.

Obroty zagraniczne w I półroczu 1952 r. przedstawiały
w porównaniu z odpowiednim półroczem 1951 r. następująco
boliwarach/:

	I półrocze	
	1951 r.	1952 r.
Eksport	2.204.808.456	2.393.534.643
Import	1.132.551.760	1.215.949.424
Saldo dodatnie	1.072.256.696	1.177.585.219

W imporcie Wenezueli pierwsze miejsce zajmowały Stany
Zjednoczone, których udział wzrósł w pierwszym półroczu 1952r.
do 71%, wobec 66,9% w tymże półroczu 1951. Z wyjątkiem Wiel-
kiej Brytanii, która partycypuje w dostawach sprzętu dla
przedsiębiorstw naftowych i Holandii, która poprawiła pozycję
w eksporcie artykułów spożywczych, zwłaszcza mleka skon-
serwowanego, eksport innych głównych dostawców europejskich
Wenezueli obniżył się znacznie w tym okresie. Udział Francji
w globalnym imporcie Wenezueli spadł z 3% w pierwszej połowie
1951 r. do 2,7% w I półroczu 1952, Niemiec zachodnich - z
2,6%, Włoch - z 2% do 1,8% itd.

Poniższe zestawienie ilustruje strukturę geograficzną
importu Wenezueli w I półroczu 1951 r. i tymże okresie 1952r.:

	I półrocze 1951 r.		I półrocze 1952 r.	
	ton	%	w tysiącach boliwarów	%
Wielka Brytania	492.765	46,8	750.873	66,9
Niemcy zachodnie	60.396	5,7	65.126	5,8
Francja	138.913	13,2	50.579	4,5
Włochy	70.160	5,7	38.977	3,5
Belgia	59.379	5,6	33.967	3,0
Holandia	11.529	1,1	22.928	2,0
Hiszpania	39.819	3,8	21.755	1,9
Portugalia	9.958	1,0	17.502	1,6
USA	10.343	1,0	14.141	1,3
Wiedeń	29.628	2,8	9.122	0,8

	ton	%	I półrocze 1952 r. w tysiącach boliwarów	%
USA	542.089	60,6	862.857	71,0
Wielka Brytania	57.397	6,4	80.147	6,6
Kanada	67.351	7,5	57.300	4,7
Francja	34.106	3,8	32.694	2,7
Niemcy zachodnie	28.533	3,2	32.216	2,6
Holandia	16.938	1,9	24.660	2,0
Włochy	10.118	1,1	21.456	1,8
Belgia	23.135	2,6	14.383	1,2
Szwecja	4.714	0,5	9.859	0,8
Dania	3.747	0,4	9.550	0,8

Po stronie eksportu zaznaczył się w I półroczu 1952 r. wzrost wywozu ropy naftowej, kawy i kakao, co ilustruje poniższe zestawienie:

		I półrocze 1951 r.	1952 r.
ropa naftowa	tys.m3.	45.873	49.417
kawa	ton	9.452	11.301
kakao	"	9.198	11.795

Jak donosi "Neue Zürcher Zeitung", eksport Wenezueli /w którym ropa naftowa stanowi ca 90% ogólnej wartości/ w ciągu pierwszych 9 miesięcy 1952 r. do 3.570 mln. boliwarów, wobec 3.334 mln. boliwarów w analogicznym okresie 1951 r., import zaś podniósł się odpowiednio do 1.790 mln. bol. wobec 1.654 mln bol. Według prowizorycznych danych tegoż pisma, eksport za cały rok 1952 wyniósł 4,8 mld. bol. a import - 2,4 mld. bol.

Produkcja

Wenezuela posiada znaczne złoża bogactw mineralnych, które jak wiadomo, są przedmiotem wzmożonego zainteresowania monopolii amerykańskich. Do niedawna jeszcze znajomość bogactw mineralnych tego kraju ograniczała się do eksploatowanych złóż ropy naftowej. Dopiero po utworzeniu z 1950 r. Ministerstwa dla Bogactw Naturalnych, stojącego na usługach koncernów USA, przystąpiono do szerszych badań, utrudnionych jednakże ze względu na brak dróg, środków transportu, dokładnych map, jak również ze względu na znikome zaludnienie najbogatszych w te złoża rejonów.

Bogactwa naturalne, znajdujące się we wnętrzu ziemi, stanowią zasadniczo, według obowiązującego prawa państwową. Jednakże na podstawie udzielonych przez rząd koncesji są one przedmiotem eksploatacji ze strony koncernów amerykańskich.

Jeżeli chodzi o ropę naftową, to rejony objęte koncesjami wynoszą 6,2 mln.ha, a znane złoża około 10 mld. baryłek t.zn. ok. 1,2 mld ton. Trzeba jednak dodać, że od 1952r. nie udzielono nowych koncesji, i że rejony objęte dotychczasowymi koncesjami stanowią tylko 18% powierzchni, określonej

rejon "potencjalny rejon naftowy".

Kontrolę nad terenami naftowymi przejęły oczywiście w pierwszym rzędzie koncerny amerykańskie, jak Standard Oil of New Jersey, Standard Oil of California i inne.

Według danych "Neue Zürcher Zeitung", wydobycie ropy naftowej w Wenezueli osiągnęło w roku 1952 rekordową ilość ponad 100 mln.m3. Wzrósł jednocześnie w roku ubiegłym wywóz ropy naftowej, który stanowi ponad 90% globalnej wartości eksportu. Produkcja Wenezueli jest więc typowym przykładem jednostronnego nastawienia gospodarki, gdzie wydobycie ropy naftowej decyduje o wielkości eksportu, wpływach dewizowych i zaangażowaniu się rezerw złota. Ilustruje to poniższe zestawienie:

wydobycie ropy naftowej /w mln.m3./	eksport ropy naftowej /w mln.m3./	globalny import eksport /w mld.boliwarów/	wpływy dewizowe /w mln.dol.USA/	rezerwy złota /w mln.boliwarów/	
29,2	24,9	0,9	0,8	75	163
51,4	50,5	1,1	0,8	221	664
86,9	82,6	3,9	1,8	535	1177
98,9	93,5	4,5	2,2	620	1180
104,0	97,0	4,8	2,4	700	1180

Następnym co do znaczenia bogactwem mineralnym Wenezueli jest złoża rudy żelaza. Ruda żelaza występuje na obszarze o szerokości od 50 do 80 km, na południe od Orinoco i rozciąga się od wybrzeża Atlantyku do 250 km w głąb kraju. Stwierdzono na tym obszarze zasoby rudy wysokogatunkowej, zawierającej od 55-65% żelaza wynoszą, wg danych rządowych, 480.mln.ton, podczas gdy rezerwy domniemane, ale jeszcze nie całkiem stwierdzone, wynoszą 670 mln.ton. Zasoby rudy średniej jakości /o zawartości żelaza od 35 - 45%/ oceniane są na 1.125 mln.ton. I tu również wkroczyły koncerny amerykańskie. W ostatnim czasie koncerny amerykańskie, filie US Steel Corp. i Bethlehem Steel uzyskały 60.000 ha koncesji na wydobycie rudy żelaznej. Obecnie na koncesjach tych produkuje się już 2 mln.ton rudy wysokogatunkowej /o zawartości żelaza 63-65%/ i wywozi się do Stanów Zjednoczonych. Do roku 1955 projektuje się zwiększenie wydobycia rudy do 12 mln ton rocznie. Interesowanie koncernów amerykańskich rudą żelazną Wenezueli ilustruje fakt wybudowania dwóch linii kolejowych w rejonie Orinoco i udostępnienia Orinoco na długości ponad 200 km dla pociągów oceanicznych. Należy dodać, że na wyżej wspomnianych terenach występują również złoża rudy manganu. Wg danych rządowych w stanie Bolivar stwierdzono istnienie zasobów rudy manganu ocenianych na 7,5 mln.ton, z czego 5,2 mln.ton przypada na rezerwy. W stanie Carabobo /zachodnia Wenezuela/ ocenia się na 42-55% manganu. Ponadto złoża rudy manganu w stanie Bolivar mają 58% aluminium. Występuje on w rejonie prowizoryczne.

Dalszym surowcem, którego odkryto w stanie Bolivar, jest aluminium. Występuje on w rejonie prowizoryczne.

ujścia Orinoco, gdzie rezerwy jego szacuje się na 5 mln. ton, jak również w okręgu Upata, w pobliżu rzeki Caroni, w ilości około 2 mln. ton.

Wenezuela posiada również znaczne zasoby złota, które wg oceny rzeczoznawców nie są mniejsze od złóż eksploatowanych w Afryce Południowej. Produkcja złota jest jednak znikoma wobec braku siły roboczej i należytego wyposażenia technicznego. Podczas gdy w roku 1945 wynosiła ona 2390 kg to w 1951 r. spadła do 74 kg. a w ciągu pierwszych 9 miesięcy 1952 r. osiągnęła 117 kg.

Poza wymienionymi minerałami Wenezuela posiada także szereg innych bogactw naturalnych jak siarka, miedź, rtęć, węgiel, magnezium, ołów, cynk, gips itd., których zasoby w chwili obecnej nie są jeszcze dobrze zbadane, jak również diamenty, których produkcja w 1950 r. wyniosła 63.700 karatów, a w 1952 r. szacowana jest na ponad 100.000 karatów.

Wzrost zainteresowania koncernów amerykańskich bogactwami naturalnymi Wenezueli - szczególnie tymi, które mogą mieć znaczenie strategiczne - ilustruje fakt, że w ciągu lat 1950 i 1951 rząd Wenezueli otrzymał wnioski o przyznanie 484 koncesji, w tym - 205 na mangan, 231 na złoto i diamenty. Reszta przypadła na żelazo, siarkę, miedź, ołów, fosfat i cynę.

W roku ubiegłym zanotowano wzrost produkcji w szeregu gałęziach przemysłów przetwórczych. Ilustrują to poniższe dane, które zamieszczamy za "Neue Zürcher Zeitung":

rok	energia elektryczna w mln.kWh	opony samochodowe w 1000 szt.	cement w 1000 t.	piwo w mln.litrów
1945	212	33	115	40,1
1950	520	99	501	82,0
1951	x/ 617	126	621	107,3
1952	690	150	790	120,0

Ponadto w 1952 r. nastąpił dalszy wzrost produkcji papieru, konfekcji, zapalek, skór garbowanych itd. Zanotowano natomiast spadek wyrobów włókienniczych i mydła.

Jeśli chodzi o produkcję rolną, to jak stwierdza cytowany dziennik szwajcarski, sytuacja nie przedstawia się tu pomyślnie, mimołożonych przez rząd znacznych sum na rozwój tego odcinka życia gospodarczego, i mimo odgródzenia się barierami celnymi przed napływem artykułów rolniczych z zagranicy.

Tak np. w latach 1947 do 1951 pomoc finansowa otrzymana przez rolnictwo ze strony rządu oraz Banku Rolnictwa Handlowego /Banco Agro-Pecuario/ osiągnęła 887 mln. boliwarów, przewyższając ponad pięciokrotnie pomoc otrzymaną w tymże czasie przez przemysł. Jednakże, mimo tych wysiłków, produkcja kawy, kakao i bawełny spadła w ubiegłym roku nadal. Obniżyła się również nieco produkcja mięsa i zmalały połowy ryb. Wzrosła produkcja ryżu, cukru, mleka i pasz.

x/ dane prowizoryczne.

/o/

UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE

ARGENTYNA - BRAZYLIA

Pomiędzy Argentyną a Brazylią zawarta została umowa handlowa przewidująca dostawę 1,5 mln ton argentyńskiej pszenicy dla Brazylii. Z ilości tej 400.000 ton dostarczonych będzie na poczet częściowego pokrycia przez Argentynę długu wysokości ca 8 100 mln. Jednocześnie obie strony ustaliły, że cała suma zadłużenia spłacona zostanie w ciągu trzech lat. Brazylia dostarczy Argentynie 300 mln stóp² materiałów drzewnych, co stanowi 40% eksportu brazylijskiego do tego kraju, oraz stal, kawę, kakao, banany i inne towary.

ARGENTYNA - FRANCJA

W Buenos Aires podpisana została argentyńsko-francuska umowa handlowa przewidująca wymianę towarową na sumę 8 12 mln w każdym kierunku. Umowa obowiązywać będzie 6 miesięcy. Eksport Francji do Argentyny obejmuje 110.000 - 120.000 ton produktów hutniczych, ponadto różne wyroby metalowe i półfabrykaty. Argentyna będzie eksportować do Francji wełnę i skóry, co obejmie około 75% wywozu argentyńskiego do Francji; na pozostałe 25% złożą się: mięso, pasze, siemie i olej lniany, jak również niewielkie ilości masła.

Realizacja tej umowy stanowi wznowienie normalnych stosunków handlowych pomiędzy Francją i Argentyną, przerwanych w październiku 1951 r.

AUSTRIA - RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Ostatnio podpisana została austriacko-rumuńska umowa handlowa, przewidująca wymianę towarową w sumie 15 mln dolarów / 300 mln szylingów / w obu kierunkach. W 1951 r. eksport rumuński wyniósł 85,5 mln szylingów, zaś austriacki - 126,6 mln, szylingów/. Rumuński eksport obejmie głównie ilości zbóż oraz jaja, nasiona roślin oleistych i chemikalia. Austria dostarczy w zamian za to wyrobów metalowych, sztucznej wełny, stali, żelaza walcowanego, samochodów ciężarowych, różnych maszyn, aparatów i narzędzi.

AUSTRIA - URUGWAJ

Pomiędzy Austrią a Urugwajem podpisana została ramowa umowa handlowa przewidująca jedynie ogólne warunki wymiany towarowej pomiędzy obu krajami. Nie podano wartości ani rodzaju towarów mających być przedmiotem wymiany.

BELGIA - NIEMCY ZACHODNIE

Pomiędzy Belgią a Niemcami zachodnimi zawarta została nowa umowa handlowa. Termin jej ważności ustalono od 1 kwietnia 1953 r. do 31 marca 1954 r.

CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA - WĘGERSKA REPUBLIKA LUDOWA

Pomiędzy Chinami a Węgrami podpisana została niedawno umowa handlowa i płatnicza na 1953 r. W porównaniu z ubiegłym rokiem przewiduje ona zwiększenie obrotów pomiędzy tymi krajami pod względem wartościowym o 51,7%.

Eksport węgierski obejmuje maszyny, sprzęt telekomunikacyjny oraz artykuły powszechnej konsumpcji. Chiny dostarczą w zamian za to minerały, soję, zboże i inne artykuły rolne.

CZECHOSŁOWACJA - NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

W ramach obowiązującej pomiędzy Czechosłowacją a N.R.D. umowy handlowej podpisany został ostatnio protokół, przewidujący dodatkowe dostawy towarowe. Zgodnie z nim Niemiecka Republika Demokratyczna dostarczy Czechosłowacji maszyn, instrumentów precyzyjnych i optycznych, nawozów sztucznych oraz chemikaliów. W zamian za to Czechosłowacja będzie eksportować do N.R.D. przede wszystkim koks, węgiel brunatny, surowce dla przemysłu ceramicznego, materiały ogniotrwałe, półfabrykaty hutnicze oraz towary powszechnego użytku.

CZECHOSŁOWACJA - SZWECJA

Obowiązująca pomiędzy Czechosłowacją a Szwecją umowa handlowa przedłużona została do 30 kwietnia 1953 r.

W 1952 r. dostawy czeskie wyniosły 80,46 mln kr., zaś szwedzkie - 75,84 mln koron.

HOLANDIA - WĘGERSKA REPUBLIKA LUDOWA

W Budapeszcie podpisana została ostatnio holendersko-węgierska umowa handlowa na okres 1 roku. W ramach tej umowy Węgierska Republika Ludowa dostarczy Holandii artykuły rolne i przemysłowe w zamian za holenderskie surowce, półfabrykaty i maszyny.

INDONEZJA - PORTUGALIA

Podpisana ostatnio umowa handlowa reguluje wymianę towarową pomiędzy Indonezją a Portugalią w 1953 r.

JUGOSŁAWIA - TURCJA

W Ankarze podpisana została umowa handlowa i płatnicza pomiędzy Jugosławią a Turcją. Umowa przewiduje wzajemne sto-

nie klauzuli największego uprzywilejowania. Wymiana towarowa osiągnąć sumę £ 70 mln w obu kierunkach.

Turcja będzie importować głównie budulec, papier, bawełnianą, cement, szkło, wyroby żelazne i stalowe, emaliowane, aluminium, ołów, cynk, radioodbiorniki i części zapasowe do nich, maszyny, tkaniny bawełniane i weł-

Ekspert turecki obejmie pszenicę, bawełnę, nasiona oleistych, suszone jarzyny, mangan i żelazo.

ROMUŃSKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA - RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Pomiędzy N.R.D. a Rumunią zawarta została umowa handlowa na 1953 r. Ekspert rumuński obejmuje przede wszystkim artykuły rolne, rudy i chemikalia, zaś eksport N.R.D. - głównie maszyny, wyroby precyzyjne i optyczne.

NIEMIECY ZACHODNIE - WIELKA BRYTANIA

Ostatnio podpisana została pomiędzy Niemcami zachodnimi a Wielką Brytanią umowa handlowa, regulująca obroty towarowe na 1953 r. Na razie nie opublikowano bliższych szczegółów dotyczących nowej umowy jednakże według doniesień prasy różni się ona zasadniczo od umowy dotychczas obowiązują-

W 1952 r. eksport Niemiec zachodnich do Wielkiej Brytanii wyniósł ca £ 110 mln, import zaś z Anglii - £ 114 mln.

SZWEDZKA REPUBLIKA - TURCJA

Szwedzko-turecka umowa handlowa, której termin obowiązywania wygaś 15 marca br. została ponownie przedłużona do 15 marca 1953 r.

W związku ze wzrostem ujemnego salda tureckiego bilansu handlowego Turcja wprowadziła ograniczenia importowe na szereg towarów szwedzkich. W 1952 r. Szwecja eksportowała do Turcji towarów za sumę 92 mln koron szwedzkich, importowała zaś towarów za 40 mln koron szwedzkich.

REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH

ARGENTYNA

Wstrzymanie eksportu mięsa

Ministerstwo rolnictwa i hodowli wydało zarządzenie wstrzymania eksportu mięsa i skierowania dostaw magazynowych już w składach eksportowych na rynek wewnętrzny. Zarządzenie to zostanie uchylone z chwilą, kiedy podaż na rynku krajowym powróci do stanu normalnego. Pomimo ogłoszenia podobnego zarządzenia w pierwszym tygodniu marca b.r. eksport mięsa odbywał się nieprzerwanie nadal. Nowe zarządzenie oznacza niewątpliwie zaostrzenie restrykcji eksportowych.

Import po kursie urzędowym

Argentyński Bank Centralny przyjmuje do 20 kwietnia zgłoszenia na dewizy za import po kursie urzędowym surowców do fabrykacji lamp żarzących i fluoryzujących - z Holandii, Niemiec zachodnich, Węgier, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Czechosłowacji, Włoch i ze strefy franka francuskiego.

BELGIA

Ograniczenie importu mebli

W związku z odbytą 28 lutego w Leedum konferencją celuxu, mającą usunąć powstałe na tle niskich cen niektórych holenderskich wyrobów eksportowych trudności dla poszczególnych belgijskich gałęzi gospodarczych, rząd holenderski zdecydował się ograniczyć eksport mebli z drzewa do Belgii, do wartości 1 mln guldenów miesięcznie. Ograniczenie to będzie miało trwać 6 miesięcy i uwarunkowane jest zgodą Belgii na utrzymanie importu tych towarów z innych krajów na poziomie z 1951 r.

BRAZYLIA

Ustalenie kwot wolnorynkowych

Rząd brazylijski ogłosił przepisy o przeznaczeniu części wpływów dewizowych z eksportu na zorganizowany niezależny wolny rynek dewiz, w szczególności 50% zwolnionych jest z eksportu wełny, 15% z eksportu mentolu i oleju, 10% z szeregu innych produktów /m.in. ryż, banany, garbowane

skóry i skórki, tytoń, pomarańcze, lintery bawełniane, olej rycynowy, włókno agawy, orzechy brazylijskie, olejki różane, manioka, krochmal, masło kakaowe, dykta świerkowa, sizal, tkaniny bawełniane/. Import dokonywany będzie z pewnymi wyjątkami poprzez nowy rynek wolnych dewiz. Według urzędowego kursu i z przydziału dewiz mają być importowane tylko surowce, najważniejsze maszyny jak również paliwa i zboże wartości 15 mld. cruzeiros.

Licencje importowe

Bank Brazylii wstrzymał przyjmowanie zgłoszeń o licencje importowe do czerwca b.r. Oczekuje się, iż w tym czasie będzie opracowany nowy system licencjonowania. Departament importowo-eksportowy Banku stwierdza, że ilość zgłoszeń, oczekujących rozpatrzenia, jest wystarczająca na pokrycie importu "zasadniczego" w okresie przejściowym. Import "zasadniczy", w ramach nowego systemu, będzie obejmował zarówno import urzędowy jak i wolnorynkowy.

FRANCJA

Przywóz towarów przeznaczonych na targi

W Journal Officiel z dnia 25.II.1953 r. ogłoszony został okólnik w myśl którego pozwolenia przywozu towarów przeznaczonych na Międzynarodowe Targi w Paryżu, Lionie, Lille, Starburgu, Bordeaux i Marsylii, wydawane będą bez przeszkód firmom-wystawcom lub ich przedstawicielom w stosunku 25.000 fr.fr. za 1 m² wynajętego stoiska. Pozwolenia wydawane będą na podstawie zaświadczeń Zarządu Targów co do faktycznie zajmowanej przez wystawcę powierzchni stoiskowej oraz co do rodzaju wystawianych towarów. Dowody te muszą być wizowane przez Urzędy celne, sprawujące kontrolę nad Targami.

FILIPINY

Licencje przywozowe

Władze nadzorcze Centralnego Banku Filipińskiego przydzieliły na I kwartał b.r. dewizy na pokrycie i wyrównanie należności powstałych z importu lub pozostających do przekazania zagranicę sum dywidendowych w rozmiarach 20% ogólnej kwoty jaka narosła do 9.XII.1952 r.

GRECJA

Ułatwienia płatności w imporcie

Ministerstwo Handlu zniósło przepisy o obowiązku płatności za niektóre towary akredytywą, dopuszczając płatności w drodze inkasa. Powyższe ułatwienia importowe dotyczą m.in.: sody kaustycznej, chemikaliów przemysłowych, celulozy, budulca, karcioy, worków do sody i papieru.

INDIE

Eksport olejów

Rząd indyjski udzielił zezwolenia na wolny wywóz oleju rybnego dla celów przemysłowo-handlowych oraz leczniczych w czasie od 1.II. - 30.IV.1953 r. Ponadto przyznano kontyngent na wywóz ciężkiego oleju kerozotowego w wysokości 200 ton w roku 1953, natomiast nadal trwa zakaz wywozu tegoż oleju lekkiego.

KENIA

Reglamentacja przywozu w r.1953

W urzędowym komunikacie Nr 11 z dnia 12.II. władze w Nairobi ogłosiły przepisy reglamentacyjne w przedmiocie importu z krajów OEEC na rok 1953. Przepisy te dotyczą towarów przywozowych na podstawie "licencji specjalnych"/Specific licence/. Odpowiednie kontyngenty przywozowe ustalone zostały w stosunku do roku 1951 w rozmiarach następujących: artykuły spożywcze i napoje - 60%, chemikalia /oprócz wolnych do przywozu fosfatów/ i pokrewne - 100%, tekstylia - 75%, minerały - 75%, metale i kamienie szlachetne - 70%, maszyny, aparaty, pojazdy - 100%, różne grupa IV/ - 100%.

KOLUMBIA

Zmiany przepisów przywozowych

Dekret z dnia 7.I.1953 r. zezwala na przywóz konserw rybnych /p.t.c. 120/, dekret z 17.I.1953, uzupełnia listę towarów do przywozu zabronionych częściami metali żelaznych i stalowych /p.t.c. 739/. Do przywozu dzieł sztuki /obrazy, rysunki, litografie, kolekcje, zbiory i td./ wymagane jest specjalne zaświadczenie wydawane przez generalną dyrekcję cel.

NIEMCY ZACHODNIE

Liberalizacja importu

W Niemczech zachodnich opublikowana została nowa lista towarów, których import z krajów należących do OEEC oraz ich terytoriów zamorskich nie podlega ograniczeniom ilościowym. Z dniem 15 marca b.r. zniesiono kontyngentowanie w odniesieniu do 250 pozycji importu, a tym samym kwota liberalizacyjna Niemiec zachodnich zwiększyła się o 3,5% do 84,4%.

Z dniem 1 kwietnia wolna lista została rozszerzona tak, że liberalizacja objęła 90%. Do wolnej listy dodano: gatunki serów, oliwki, jabłka, gruszki, różne wyroby

z cukru, czekoladę i wyroby z czekolady, soki z owoców i jarzyn, środki czyszczące, futra, pewne artykuły z żelaza i stali oraz zegarki ręczne i kieszonkowe, przekraczające wartość DM 100 za sztukę.

N I K A R A G U A

Zmiana przepisów importowych i płatniczych

Stosownie do dekretu rządowego z dnia 17.II.1953 r. przy imporcie towarów przeznaczonych dla potrzeb rolnictwa lub gospodarki narodowej nie jest wymagane uzyskiwanie zaświadczenia przywozowego /dotyczy to przywozu maszyn, motorów, środków owadobójczych, nawozów, bydła zarodowego, motorów i maszyn elektrycznych/. Przydział dewiz na zapłatę za te towary odbywać się będzie na podstawie przedłożonych faktur dostawców. W stosunku do przywozu innych towarów obowiązują nadal przepisy ogólne.

P A K I S T A N

Ograniczenie importu

Celem zahamowania obecnego kryzysu gospodarczego. Pakistan zakazał dnia 1.III.1953 r. importu tekstylii i towarów luksusowych. Import towarów podstawowych jak lekarstwa, oleje i surowce konieczne dla rozwoju przemysłowego jest w dalszym ciągu dozwolony. Import pojazdów samochodowych jest dozwolony również z obszaru dolarowego i szterlingowego.

Ograniczenia importu ze strefy dolarowej

W ramach nowej polityki importowej rząd Pakistanu ogranicza znacznie import ze strefy dolarowej. Artykuły, których wóz ze strefy dolarowej został zabroniony, obejmuje listę 200 towarów, które mogą być tylko importowane w ramach licencji ze strefy niedolarowej i z Japonii. Na liście tej nie zamieszczono artykułów włókienniczych, jednak w razie konieczności importu towarów niewymienionych, przewidziane jest rozpatrywanie odpowiednich zgłoszeń. Ze strefy dolarowej został zabroniony przywóz m.in.: samochodów i motocykli, bawełny, jedwabiu, wełny, przędzy i nici, materiałów wybuchowych, budowlanych i konstrukcyjnych, chemikaliów, radioodbiorników, instalacji elektrycznych.

W I E L K A B R Y T A N I A

Import tłuszczu

Board of Trade wydał pismo ogólne /nr 541/ o postanowieniach reglamentujących poczynając od 29.III.1953 r. przywóz tłuszczu do Wielkiej Brytanii. I - Służące do produkcji margaryny surowce tłuszczowe mogą być importowane niezależnie od pochodzenia na podstawie zaświadczeń wydawanych na okres

4.III. - 30.IV.1953 r. II - Tłuszcze jadalne i koje sołowe oraz baranie są dozwolone do przywozu w ramach otwartej licencji generalnej, jeśli pochodzą z krajów Wspólnoty Brytyjskiej /z wyjątkiem Kanady/ lub z krajów mandatowych, jak również Buryi, Islandii, Iraku, Transjordanii i Libii.
II - Tłuszcze przemysłowe mogą być importowane tylko z wymienionych wyżej krajów na zasadzie zaświadczeń indywidualnie wystawionych.

Nowy zakaz wywozu towarów do Chin Ludowych

Przedłożony parlamentowi w dniu 16.III. przez brytyjskiego ministra transportu dekret o kontroli handlu morskiego /The Control of Trade by Sea, China and North Korea Order 1953/ zakazuje przewozu statkami brytyjskimi do Chin towarów strategicznych, bez względu na ich pochodzenie.
Z dniem 31 marca statkom brytyjskim zarejestrowanym w Wielkiej Brytanii lub koloniach, o wyporności 500 BRT i wzwyż nie wolno będzie wyruszyć w podróż z jakiegokolwiek portu do Chin lub Koreańskiej Republiki Ludowej lub też kursować między portami obu tych państw bez specjalnej licencji wydanej na podstawie powołanych przepisów przez lub z upoważnienia ministra transportu. Jeżeli chodzi o statki rejestrowane w Zjednoczonym Królestwie, to licencja ta stanowić będzie dodatek do ogólnej licencji handlowej wymaganej już uprzednio przez dekret o kontroli handlu morskiego z roku 1939 - /The Control of Trade by Sea No 2 Order 1939/. Ministerstwo wydać będzie licencje pod warunkiem, że zainteresowany statek nie posiada w rejsie, którego licencja będzie dotyczyła ładunku strategicznego do Chin i Koreańskiej Republiki Ludowej.

Równocześnie ogłoszono szczegółową listę towarów strategicznych, których przewóz do obu państw jest zakazany statkom brytyjskim. Obejmują one broń, amunicję etc., sprzęt elektryczny i elektronowy, w urządzenia przemysłowe, stale w tym żelazo, stal i uranium, oleje, kauczuk i chemalia, a także środki lokomocji i wyposażenie statków.

Import serów i owoców

Ogłoszono listę artykułów, których import będzie pozostawiony do dokonywania w ramach open general licence. Dotyczy to wszystkich prawie konserw owocowych, soczewicy, grochu surowego białego i żółtego, soku i pasty pomidorowej, pomidoro-puree, świeżych owoców jak: morele, mandarynki, brzoskwinie, ananasy i inne. Kwoty importowe na drugą połowę 1953 r. obejmują: jabłka 450.000 £, gruszki 1.025.000 £, winogrona /niecieplarniane/ 700.000 £, winogrona i brzoskwinie cieplarniane 182.000 £, inne owoce świeże 185.000 £. Zmniejszono kwoty importowych: ogórków, wiśni, śliwek, agrestu, rodzynek i rabarbaru. Kwoty te zostały ogłoszone na cały rok 1953. Na przywóz orzechów jadalnych i niekuskanych, z wyjątkiem orzechów ziemnych /drugiej połowie 1953 r. wyznaczono kwotę 3.250.000 £.

U. S. A.

Zakaz przywozu produktów mleczarskich

Ministerstwo rolnictwa U.S.A. wprowadziło z dniem 1.IV.1953 r. zakaz importu do U.S.A. mleka w proszku oraz śmietanki w proszku.

C Ł A

A U S T R I A

Ministerstwo Finansów ogłosiło dodatkową listę zmian stawek celnych obowiązujących wstecz od 1.I.1953 r. Stawki te wynoszą przy imporcie papryki - 450 Sch, cebuli - 12 Sch, olejów mineralnych - 14 Sch za 100 kg.

B E L G I A

Cła importowe

Z dniem 16-go marca b.r. obowiązują w Belgii dodatkowe cła wwozowe w wysokości od 1% do 5% dla wszelkich importowanych do Belgii towarów.

B R A Z Y L I A

Podpisanie układu GATT

Po dłuższym ociąganiu się Brazylia podpisała i ratyfikowała umowę z Torquay. Tym samym przyznane Brazylii w ramach GATT-u koncesje w taryfach celnych weszły w życie z dniem 31 marca.

L I B A N

Obniżka stawek celnych

Ogłoszono zniesienie stawek celnych pobieranych przy imporcie suchych, solonych i wieżych jelit, pęcherzy i żołądków. Obniżenie stawki od cukru buraczanego, trzcinowego nie- rafinowanego z 20% do 10% ad val., oraz zniesienie cła od cukierków, butelek, flakonów i innych naczyń szklanych /z 25%/, alkoholu i ołowiu w stanie surowym /z 25%/.

S U D A N

Rozszerzenie działania licencji generalnej

Stosowanie otwartej licencji generalnej rozszerzone zostało do następujących towarów importowanych: piwo, masło, pszenica i mąka, złoto, wyroby jubilerskie ze złota i srebra, srebro w sztabach, szlachetne kamienie, maszyny rolnicze,

cement, filmy, surówka bawełniana, wyroby jutowe, makulatura, pojazdy osobowe. Licencja obowiązuje przy imporcie towarów pochodzących z państw Wspólnoty Brytyjskiej, Austrii, Belgii, Chile, Czechosłowacji, Danii, Egiptu, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Indonezji, Jugosławii, Włoch, Holandii, Norwegii, Polski, Portugalii, Szwecji, Turcji i Z.S.R.R.

S Z U M I C J A

Wysokość ceł nie ulega zmianie

Emarcu rząd szwedzki załatwił odmownie wszystkie zgłoszone przez koła gospodarcze wnioski o natychmiastowe podwyższenie ceł szeregu towarów importowanych.